

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
FETHULLAHCİ TERÖR ÖRGÜTÜNÜN
(FETÖ/PDY) 15 TEMMUZ 2016 TARİHLİ
DARBE GİRİŞİMİ İLE BU TERÖR
ÖRGÜTÜNÜN FAALİYETLERİNİN TÜM
YÖNLERİYLE ARAŞTIRILARAK ALINMASI
GEREKEN ÖNLEMLERİN BELİRLENMESİ
AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMA
KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ**

**22'nci Toplantı
22 Aralık 2016 Perşembe**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Reşat Petek'in Komisyonun Dalaman ve Marmaris'e yapmış olduğu yerinde inceleme ve müzakere toplantılarına ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Aytun Çıray'ın dinlenmesini talep ettiği bazı kişilerin Komisyona davet edilmemesine ilişkin açıklaması

IV.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Türk Kızılayı Genel Başkanı Kerem Kınık'ın Fetullahçı terör örgütüne ilişkin bilgi vermesi

2.- Borsa İstanbul AŞ Yönetim Kurulu Başkanı Himmet Karadağ'ın Fetullahçı terör örgütüne ilişkin bilgi vermesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
FETHULLAHCİ TERÖR ÖRGÜTÜNÜN (FETÖ/PDY) 15 TEMMUZ 2016 TARİHLİ DARBE
GİRİŞİMİ İLE BU TERÖR ÖRGÜTÜNÜN FAALİYETLERİNİN TÜM YÖNLERİYLE
ARAŞTIRILARAK ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA
KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

22'nci Toplantı
22 Aralık 2016 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Fetullahçı Terör Örgütünün (FETÖ/PDY) 15 Temmuz 2016 Tarihli Darbe Girişimi ile Bu Terör Örgütünün Faaliyetlerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 14.04'te açıldı.

Komisyon Başkanı Reşat Petek, Komisyonun Dalaman ve Marmaris'e yapmış olduğu yerinde inceleme ve müzakere toplantılarına,

İzmir Milletvekili Aytun Çıray, dinlenmesini talep ettiği bazı kişilerin Komisyona davet edilmemesine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Türk Kızılayı Genel Başkanı Kerem Kınık,

Borsa İstanbul AŞ Yönetim Kurulu Başkanı Himmet Karadağ,

Tarafından, Fetullahçı terör örgütüne ilişkin bilgi verildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 18.54'te toplantıya son verildi.

22 Aralık 2016 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.04

BAŞKAN: Reşat PETEK (Burdur)

BAŞKAN VEKİLİ: Selçuk ÖZDAĞ (Manisa)

SÖZCÜ: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

KÂTİP: Serkan BAYRAM (Erzincan)

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri, bugün 22 Aralık 2016.

Komisyonumuzun 22’nci toplantısını açıyorum.

Başlangıçta, iki gün önce Dalaman ve Marmaris’e yapmış olduğumuz yerinde inceleme ve müzakere toplantılarıyla ilgili kısa bir raporu Komisyonumuza açıklamak istiyorum.

Daha sonra, şimdye kadar kamu kurum ve kuruluşlarından istemiş olduğumuz bilgilere gelen cevapları da yine Komisyon üyelerimizin bilgisine takdim edeceğim.

Daha sonra, şimdye kadar hep üzerinde durduğumuz, oldukça da kamu kurumlarından bilgi ve belge isteme yöntemiyle bilgi topladığımız sivil toplum ve finans yönüyle ilgili olarak -Fetullahçı terör örgütünün- iki değerli konuğu davet ettik; Türk Kızılayı Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Kerem Kınık ve daha sonrada Borsa İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Sayın Himmet Karadağ’ı bugün Komisyonumuz dinleyecek, bilgilerine başvuracak.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Reşat Petek’in Komisyonun Dalaman ve Marmaris’e yapmış olduğu yerinde inceleme ve müzakere toplantılarına ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, salı günü Ankara’dan hareket etmek suretiyle Dalaman Havalimanı, orada yaptığımız incelemeler ve daha sonra Marmaris’te salı günü akşam ve çarşamba günü sabah yaptığımız iki çalışma toplantısıyla Komisyonumuza verilen Ankara dışındaki araştırma ve çalışmalar dâhilinde incelemeler yapıldı.

Bu konuda bir rapor hazırlandı ama kısaca bilgi arz etmek istiyorum. Öncelikle Dalaman Havalimanı’nda Fetullahçı terör örgütünün darbedeki hedeflerinden olan Cumhurbaşkanımızın kalmakta olduğu Marmaris Grand Yazıcı Otel’de etkisiz hâle getirilmesi, öldürülmesi bir suikastla veya kaçırılması hedeflerine yönelik çalışmaların olduğu iki mekân. Bunlardan birisi Dalaman Havalimanı’nda yapılan çalışmalar, diğeri de Marmaris’te Grand Yazıcı Otel’de Cumhurbaşkanımızın otelden ayrılışına kadar olan bölümde yapılan terör faaliyetleri, daha doğrusu darbecilerin girişimleri; daha sonra da Cumhurbaşkanımızı orada kalıyor zannederek yapmış oldukları saldırı yerinde incelendi.

Bu konuda bilgisine başvurduğlarımız Muğla Valisi Sayın Amir Çiçek. Ki o gece baştan sona Emniyet, Jandarma, Sahil Komutanlığıyla koordineli olarak valiliğin emrinde darbe girişimini nasıl önleme çalışmalarının yapıldığını, gerçekten nasıl fedakârca mücadele ettiklerini Sayın Muğla Valimiz Amir Çiçek Komisyonumuza açıkladılar, tutanaklara geçti.

Daha sonra Dalaman Havalimanı Emniyet Müdürü Okan Karadeniz Bey, yine Muğla İl Emniyet Müdürü Hakan Çetinkaya, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Dalaman Havalimanı Başmüdürü Yaşar Kasap, Dalaman Havalimanı’ndan sorumlu İl Emniyet Müdür Yardımcısı Oğuz Kaan Akçal, mahallinde yer göstermek suretiyle olayların gelişimini anlattılar, bunlar tutanaklarımıza geçti.

Özellikle, Cumhurbaşkanımızın kalmakta olduğu otelde... Ki bu otel, sadece bir bina değil arkadaşlar. Yerinde gördük ki yaklaşık 100 dönüm arazi üzerine yayılmış, farklı villalardan oluşan bir otel ve orada Cumhurbaşkanımızın kaldığı bilinmemekteyken darbeciler tarafından buraya başlangıçta 3 helikopterle Cumhurbaşkanımıza suikasta yönelik bir çalışma başlatılmış ama orada yaptığımız dinlemeler ve bilgilendirmelerden şunu anladık ki 3 helikopterden 2 helikopter ve 23 darbeci militan personel otelin hemen yakınına indirilmiş, 1 helikopter ise içindeki yine darbeci hainlerle uçuşunu sürdürmekteyken, o 23 kişinin Cumhurbaşkanımız otelde zannederek...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sayın Başkan, saat kaçta inmişler?

BAŞKAN – Cumhurbaşkanımızın ayrılışından...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Elli-elli beş dakika sonra.

BAŞKAN – Evet ama dakika dakika özellikle söylemiyorum saatlerde yanlışlık olmasın diye.

Orada Cumhurbaşkanımızın kalmış olduğu villaya saldırmak suretiyle, banyosundan çalışma odasına, girişinden güvenliklerin bulunduğu bölümlere kadar kurşun izleriyle, nasıl etrafın dağıtılıp paramparça edilmek suretiyle bir darbeci operasyonu olduğunu heyetimiz yerinde gördü arkadaşlar.

Evet, orada yine canlı tanıkları, gerek Cumhurbaşkanlığımız koruma personeline gerekse valimizin talimatıyla orada tertibat alan gerek erkek gerek kadın polislerimizin üzerine saldırıp işkence yaptıkları, birinin burnunu kırdıkları, kendilerine fena muamele yaptıkları, hemen Cumhurbaşkanımızın kaldığı villanın yanında bir polisimizi şehit ettikleri...

Yine, hemen otel yakınında bir başka polisimizi de, yine helikopterlerin inme aşamasında çıkan çatışmada şehit ettiklerini orada tespit ettik. Şehit Mehmet Çetin ve Şehit Cengiz Eker isimli polislerimiz o çatışma sırasında hayatlarını kaybetmişler. Allah kendilerine rahmet eylesin.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bugün de 14 şehidimiz var, belki girişte şey yapmadık ama. El Bab'da şehit olan 14 şehidimize Allah'tan rahmet, gazilerimize şifa dileyelim hep beraber Komisyon olarak.

BAŞKAN – Evet, o da notlarımda var, teşekkür ederim Aykut Bey.

Şimdi, helikopterle saldırı sırasında, değerli arkadaşlar, o kadar kararlı ve aceleciler ki helikopterden bir sandık mermiyi düşürmüşler. Mermi orada yerel gazetecilerin tespitleriyle, fotoğraflarıyla caddenin ortasında ama hemen yan tarafına bir bahçeye 2 helikopter iniş yapıp oradan saldırıya geçiyorlar. Kendilerine soru sormak isteyenlere de hemen silahı doğrultup “Yoldan çekilin, öldürürüz.” şeklindeki muameleyle otele giriyorlar.

15 Temmuz ile 1 Ağustos arasında 23 personelden 22'si güvenlik birimlerimizce yakalandı. Bunları zaten birlikte medyanın da takibiyle, on beş günlük sürede hep beraber biliyoruz. 1 terörist darbeci hâlen kaçak, onun aramasının da devam ettiğini bize yetkililer orada bildirdiler.

Şimdi tabii, dışarıda vatandaşımızın darbecilere karşı gösterdiği tepkiler malum. Marmaris'te de halkımız bu tepkiyi göstermiş ama bir de Dalaman Havalimanı'nda helikopterlerin ayrıca havalimanına bitişik askerî havalimanında yakıt ikmali için gittiklerinde onlara yakıt ikmali yaptırmayan subay kahramanlarımız var, onları da davet ettik, dinledik. Bütün ısrarlarına rağmen, çok değişik bahanelerle, teknik birtakım izahlarla 2 helikoptere yakıt vermediler. Onlar yakıt vermiş olsalardı, Marmaris'e saldırı yapan o 23 hain yakalanamayacaktı, helikopterle onlar da kaçacaktı ama o 2 helikopter yakıt alıp dönemediği için araziye kaçmak zorunda kalıyorlar ve on beş günlük süre içinde her birinin yakalanması temin ediliyor. Bu da çok ilginç bir hatıra.

Ayrıca, Marmaris'teki ve Dalaman'daki yine yerel medya mensuplarımız, değerli arkadaşlar, nasıl fedakârca... Hatta bir basın mensubumuz anlattı, kendisi tartaklandığı hâlde yere yatırılıp baskı yapıldığı, hatta “Burayı terk et, yoksa öldürürüz.” denilerek tehdit edildiği hâlde görevine devam edip, oradan da haber vermeye kıt imkânlarla devam ettiğini hepsinden dinledik.

Bir şeyi daha söyleyeyim. Biliyorsunuz, Cumhurbaşkanımız kaldığı evin önüne çıkıp ilk bir basın açıklaması yapıyor 00.23'ten önceki dakikalarda. Bu açıklamanın dört buçuk ile beş dakika arasında çekimleri var yerel medyadaki arkadaşların elinde ama bu, anında yayına geçirilemiyor o anda Marmaris'teki yüklenmeler nedeniyle ve yazılı olarak konuşmaları intikal ediyor. FaceTime'tan Cumhurbaşkanımızın halkı sokaklara davet eden açıklamasından sonra diğer görüntüler ortaya çıkıyor. Bunu da orada tespit etmiş olduk.

Tabii, gazetecilerimizin tanıklık yaptığı çok önemli hadiseler var. Koruma polislerimizin birbirlerini kucaklayıp “Biz burada şehit oluruz ama Cumhurbaşkanımızı teslim etmeyiz.” diyerek birbirleriyle kucaklaştıktan, vedalaştıktan sonra darbecilerle çetin bir mücadeleleri var. Orada, Cumhurbaşkanımız gittiği hâlde, yine tabii Cumhurbaşkanımız varmış gibi bir saldırıya muhatap oldukları için böyle bir çetin mücadele yaşıyorlar, onu da ifade edelim.

Bir diğer konuyu da söyleyip, burayı tamamlıyorum. Cumhurbaşkanımızın, otel sahibi Sayın Serkan Yazıcı'ya yakında veyahut da Serkan Yazıcı tarafından “Adalara gidebilir miyim?” veyahut da “Adalara gidilebilir mi?” şeklinde beyanlarından bahsedildi, bu tip ifadeler de basında yer aldı. Bunu özellikle Komisyon üyelerimiz sordu ve Serkan Yazıcı dedi ki: “Şunu kesinlikle ifade ediyorum, Cumhurbaşkanımız bana ‘Buradan İstanbul’a nasıl intikal edebilirim... Helikopter var, denizin kıyısında deniz yolu araçları var, hangi alternatifler var, bunu sordu bana ama kafasındaki düşünce, bana ifade ettiği hep İstanbul’du. Onun dışında, hani “Buradan adalara da gidiliyor veyahut da kıyıdan Dalaman’a gidiliyor, deniz vasıtamız da iyi.” şeklindeki benim açıklamalarım oldu ama kesinlikle “Benim bir an önce İstanbul’a gitmem lazım.” dedi, “Diğer söylentilerin, benim ağzımdan söylenenlerin tamamı yalandır.” dedi, bunu Sayın Serkan Yazıcı ifade etti.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sayın Yazıcı, Okluk Koyu’yla ilgili, 10 Temmuz gecesi niçin tamamen boşaltılmış ve onun teknesi oraya gönderilmiş?

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Gelseydiniz, sorardınız.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Yani buraya çağırıydınız bunları sorardık.

BAŞKAN – Okluk Koyu’yla ilgili bir...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – İsterseniz siz sözlerinizi bitirin...

BAŞKAN – Evet, olur.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Eğer siz çağırıydınız biz hangi soruları soracağımızı...

BAŞKAN – Bitiriyorum Aytun Bey.

Değerli arkadaşlar, netice itibarıyla bizim Marmaris’e yapmış olduğumuz bu çalışma ziyaretinde şu kanaate vardık Komisyon olarak: Eğer bu Komisyon Marmaris’e gidip bir çalışma yapmasaydı -o darbe girişiminin üç önemli merkezi, Marmaris, Ankara, İstanbul; Komisyonumuz üçünde de çalışma yapmış oldu- Marmaris’e gitmeseydi, bu çalışmalar, bu şekilde gün ışığına çıkacak belgeler olmazdı; bir.

İkincisi: Bir de Marmarislinin de beklentisi. “Biz burada Cumhurbaşkanımızı korumak için darbeye karşı böyle bir duruş sergiledik, aramızdaki turistler dâhil ellerinde Türk bayraklarıyla demokrasi mücadelesi verdi burada. Bu Komisyon ne zaman gelecekti diye bekliyorduk.” şeklinde beyanları oldu, bunlar da tutanıklara geçti, onu da ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, Komisyonumuza ulaşan bilgi ve belgeler hakkında sadece nereye yazdık, hangi cevap geldi, içeriklerine zaten Komisyon üyelerimize dağıttığımız için ve yeni gelenlere dağıtacağımız için buradan ulaşılabilir.

İçişleri Bakanlığına yazmış olduğumuz darbeye karışan amiral, general, işte bunların alt rütbedekilerin hizmet belgelerini istemiştik. Bunlarla ilgili bir birimden geldi -Sahil Güvenlik Komutanlığı- diğerlerini bekliyoruz. Bu bilgiyi arz edeyim.

Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına yazdığımız bir yazı...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan, bir röportajınızda “Hepsi geldi.” gibi bir şey söylemişsiniz, Haber Türk’teki röportajınızda.

BAŞKAN – Gelenleri paylaşıyoruz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ama röportaj var.

BAŞKAN - Her seferinde paylaşıyoruz. Gazeteci nasıl yazdı, onu bilemiyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – “Ben bunun yargısal bir faaliyet olacağını düşünerek sıcak bakmamıştım ama ‘Talebimiz yerine gelmedi.’ dememeleri için bütün görüntüleri getirttik.” Akıncılar Üssü’nden geldi mi görüntüler?

BAŞKAN – Şimdi, görüntüler geldi Aykut Bey.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Akıncılar Üssü’nden?

BAŞKAN – Efendim?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Akıncılar Üssü de geldi?

BAŞKAN – Kamera kayıtları, nasıl diyelim ona, bir “harddisk”e sığmayacak derecede çok kamera kayıtları var. Bu kamera kayıtları, işte MOBESE kaydı biçiminde, dışarıdan bakıldığında hemen bir değerlendirmeye bir şey anlayamayacak, üzerinde soruşturmaya belki de açıklığa kavuşacak şekilde. Yani bunlar da bilgilerinize açık, bunlar Komisyonumuza geldi.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, geldi mi bu kamera kayıtları?

BAŞKAN – Geldi efendim.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Genelkurmay Başkanlığında yaşananlarla ilgili kamera kayıtları geldi mi? Saat 16.00 ile saat...

BAŞKAN – Şu bilgilendirmeyi bitireyim müsaadenizle.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Reşat Bey, siz sadece Sahil Güvenlikten geldi dediniz, biz şimdi öğreniyoruz o kamera kayıtlarını.

BAŞKAN – Sahil Güvenlikten gelen, 15 Aralıktaki istemiş olduğumuz hizmet cetvelleri. Daha önce de geldi.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Haberimiz bile yok. Bize söylenen Sahil Güvenlikten geldi yani biz Akıncılar Üssü’nden...

BAŞKAN – Lütfen e-mail’lerinizi kontrol edin, geldiği anda tamamı bilgilendirme yapılıyor. Yani onun için, şimdi...

Diğeri, değerli arkadaşlar, Sosyal Güvenlik Kurumuna yazmış olduğumuz bir yazı. O da yine FETÖ terör örgütünün başı Fetullah Gülen'in, biliyorsunuz, bu emeklilik konusu, pasaport konusu ve kimlik konusu hep gündeme geldi. Bu konuda da Sosyal Güvenlik Kurumundan 21/12/2016 tarihli bilgi geldi, ekinde de belgeler var. Kendisine, daha önce de ifade ettiğimiz gibi, önce yirmi beş yıllık sigortalı süresi dolmadığı hâlde sahte evraklarla yaşlılık maaşının bağlandığı, daha sonra bunun, 2003 tarihinde bir soruşturma raporuyla buradaki yolsuzlukların tespit edildiği, eksik çalışmanın tespit edildiği, tekrar bununla ilgili ilave çalışmış gösterildiği ancak fiilen çalışmadığı tespit edildiğinden dolayı da sonuç itibarıyla iptal edilerek cumhuriyet başsavcılığına suç duyurusunda bulunulduğuna dair evraklar geldi Çalışma Bakanlığından, onu da ifade etmiş olalım.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından ayrıca bir yazı daha geldi, 14/11/2016 tarihli yazımıza cevaben. 16/12/2016 tarihli Kanun Hükmünde Kararname'yle kapatılan yerlerle ilgili olarak bir CD ortamında detaylı bilgiler gönderildi, bunda da arkadaşlarımıza bilgi verildi.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna 9 Aralıkta yazmış olduğumuz yazının cevabı da geldi. Burada da özellikle Asya Katılım Bankası AŞ nezdinde yapılan çalışmalar bildiriliyor, onu da ifade edelim.

Yeni gelen bilgiler bundan ibaret. Bilgiler Komisyon üyelerimize e-mail olarak ulaştırıldı, CD ortamında olanları da ayrıca arkadaşlarımızın danışmanları vasıtasıyla CD'lerini alırdabileceklerini de her zaman ifade ediyoruz, yine ifade etmiş olalım.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, bizim geçen hafta yazılı bir talebimiz vardı, Adalet ve Kalkınma Partisine yazılacaktı. Yazıldı mı o müzekkerler?

BAŞKAN – Devam ediyorum.

Şimdi, bundan önceki toplantımızda talebiniz var ama biz...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yazdınız mı?

BAŞKAN – Efendim?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yazdınız mı?

BAŞKAN – Hayır, henüz yazmadık.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Niye efendim?

BAŞKAN – Şimdi, Komisyon, toplantıdan dün akşam geldi, bugün de toplantı yapıyoruz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, CHP'ye yazarken toplantıya gerek duymamıştık...

BAŞKAN – Merak etmeyin. Komisyon araştırılması gereken her şeyi, taleplerinizi...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Merak etmeyin değil. Bir hafta zaman geçti. Komisyonun çalışması ayın 3'ünde bitecek. Biz yazılı talepte bulduk. Nasıl CHP'ye yazmışsanız, Adalet ve Kalkınma Partisine yazacaksınız.

BAŞKAN – Sayın Tanrıkulu...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Komisyon toplantısına gerek yok ki.

BAŞKAN – Sayın Tanrıkulu, öfkelenmenize, hiddetlenmenize gerek yok.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Öfkelenmiyorum, hayır...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bakın, öyle bir şey yapmıyoruz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ama bu Komisyon sizin keyfi olarak yönettiğiniz bir Komisyon değil.

BAŞKAN – Hayır, değildir.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Yazılı olarak bir talepte bulunduk.

BAŞKAN – Hepsi yerine geliyor.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – 12 milletvekilinin neden gittiğini sorduk.

BAŞKAN – Hepsi yerine geliyor, yazışmaları yapıyor, onlar da yapılacak.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bir hafta içinde neden yazmadınız?

BAŞKAN – Evet, siz Komisyonun Marmaris çalışmasına niye gelmediniz?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Niye mi gelmedim? Çünkü siz Başkansınız.

BAŞKAN – O zaman, siz de bu hesabı bana soramazsınız.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Nasıl soramam ya?

BAŞKAN – Bu hesabı, ne zaman yapacağımızı soramazsınız.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hayret bir şey!

BAŞKAN – Lütfen... Lütfen...

Peki, arkadaşlar...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, bakın, iyi örnek vermiyorsunuz.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Arkadaşlar, beş dakika ayrıldım, hemen bir şeyler olmuş burada.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Komisyonun hangi toplantısına katılacağımızı bizim takdirimizde ama yazı yazmak sizin göreviniz.

BAŞKAN – Efendim...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sizin göreviniz...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Öyle bir takdir hakkınız yok yani.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sizin göreviniz. “Yazarım, yazmam.” ne demek?

BAŞKAN – Peki.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ne demek “Yazarım, yazmam.”?

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Burası hukuk devleti...

BAŞKAN – Şimdi, bir defa...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Biz talepte bulunduk.

BAŞKAN - Sezgin Bey, lütfen beni dinler misiniz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Dinliyorum sizi, evet.

BAŞKAN – Dinleyin. O zaman, bakın, “Yazarım, yazmam.” diye bir tabir kullanmıyorum.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – “Yazarım, yazmam.” demedi ki ya.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – O zaman, hukuka uygun, İç Tüzük’e uygun bir cevap verin. Neden bir haftadır yazmadınız?

BAŞKAN – Efendim, ben size diyorum ki...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Neden yazmadınız? Adalet ve Kalkınma Partisi olduğu için mi?

BAŞKAN - ...talebiniz reddedilmedi, bütün talepler de bugüne kadar yerine getirildi.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Neden yazmadınız bir haftadır?

BAŞKAN – Bak ne diyorum...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Adalet ve Kalkınma Partisine neden yazmadınız?

BAŞKAN – Efendim, ya, bu Komisyon dün gece geldi Marmaris'ten.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Geçen hafta değil.

BAŞKAN – Bunun zamanını siz tayin edecek değilsiniz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Geçen hafta mı gittiniz Marmaris'e?

BAŞKAN – Evet. Lütfen, söz istemeden de konuşmayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sezgin Bey, yolda gelirken Sayın Başkanla konuştuk. Sayın Başkan...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bir haftadır yazmamışsınız.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Bir dakika... Sayın Başkanla, bu konuları tartıştık...

BAŞKAN – Efendim, her şeyin bir adabı var, ahlakı var, tüzüğü var.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Evet, adabı var, ahlakı var, aynı sizin yaptığınız gibi.

BAŞKAN – Burada söz vermedim size, konuşmayın. Söz vermedim, konuşmayın.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Aynen sizin yaptığınız gibi!

BAŞKAN – Burada her şey adaletli biçimde yürüyor.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Burası sizin keyfi yöneteceğiniz Komisyon değil.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Ben tamamlayayım sözümü de...

BAŞKAN – Sayın Sezgin Tanrikulu...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Adabı da ahlakı da senden çok iyi biliyoruz.

BAŞKAN – Burası şov yapma yeri değil.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Siz şov yapıyorsunuz!

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Burası bağırma yeri de değil.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Siz şov yapıyorsunuz!

BAŞKAN – Lütfen...

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Herkes bağırabilir mi? Niye bağırıyorsunuz?

BAŞKAN – Çok ayıp ya!

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ayıp size!

BAŞKAN – Çok ayıp!

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Doğru dürüst cevap verin!

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sezgin Bey...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Doğru dürüst cevap verin!

BAŞKAN – Efendim, bir söz isteme nezaketini bile göstermeyen bir üyesiniz ya. Bir söz isteme nezaketine bile sahip değilsiniz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bu cevap mı?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım, Sezgin Bey...

BAŞKAN – Bir dakika arkadaşlar... Zekeriya Bey, bir dakika...

Değerli kameraman arkadaşlar, göreviniz bitmiştir, teşekkür ediyoruz arkadaşlar.

Buyurun.

Evet, teşekkür ediyoruz arkadaşlar... Teşekkür ediyoruz arkadaşlar...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Arkadaşlar, Marmaris’e gitseydik neler soracaktık: Mesela bana gelen...

BAŞKAN – Arkadaşlar, söz vermedim.

Kameraman arkadaşlar, buyurun...

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Reşat Bey’in şovu bitti, kameralar dışarı.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Gelip de görseydiniz keşke.

BAŞKAN – Buyurun arkadaşlar...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Arkadaşlar, kameralar lütfen... Kameralarla ilgili kim görevliyse...

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Verdiği cevaba kızıyoruz. Gelmek zorunda değiliz ki.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Verdiği cevap mı Allah aşkına? “Neden Marmaris’e gelmediniz?”

BAŞKAN – Arkadaşlar, teşekkür ediyoruz.

(Kameramanlar salondan ayrıldı)

BAŞKAN – Programımıza başlıyoruz.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi üyeleri ilk beş dakikasında aynı şovu yapıyorlar, basına malzemeyi veriyorlar...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Şovu Reşat Bey yapıyor, Reşat Bey!

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Basın malzeme aldı. E buyurun, gidebilirsiniz arkadaşlar.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Siz yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Evet, teşekkürler arkadaşlar.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Reşat Bey istediklerini konuşuyor, sonra da dışarıya davet ediyor. Adaletli mi bu? Tek tarafı...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yani Başkan konuşacak kameralara, biz şey yapınca şov olacak. Rica ederim yani.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Çok ayıp.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Aynen, şovu her toplantıda yapıyorsunuz ama... Aynı şeyleri söylüyorsunuz...

BAŞKAN – Arkadaşlar, burada biz kameralar önünde de, kameralar olmadan da konuşmasını... Ama lütfen...

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Siz bir saat konuştunuz, bir şey dedik mi?

BAŞKAN – Elbette konuşacağım ya. Ben burada Komisyon Başkanı olarak size bilgi veriyorum ya, Aykut Bey ya.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ben de üyesiyim.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Herkes konuşsun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Herkes konuşsun...

BAŞKAN – Ya, sizi bilgilendirmesem “Bilgilendirmiyor.” diyeceksiniz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bak, CHP’ye yazdınız. Diyoruz ki çok makul bir süre...

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Aykut Bey, bir dinleyin ya!

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Yazıyoruz, yazıyoruz...

BAŞKAN – Ya, size “Yazmayacağız.” diyen mi oldu, talebinizi reddeden mi oldu?

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Yazacağız işte. Allah Allah.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – İnanın, bütün samimiyetimle söylüyorum, yolda gelirken biz Başkanlık Divanı olarak konuştuk ve dönüşte, döner dönmez AK PARTİ Genel Merkezine bu talepleri hemen bildirelim dedik. Bilginiz olsun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Selçuk Bey, Başkanlık Divanı olarak Komisyon değilsiniz ki.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Hayır, sizin yazdığınız dilekçeyi Ankara’ya döner dönmez dedik. Aykut Bey...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bak, şimdi...

BAŞKAN – Evet, konuşumuzu çağıralım arkadaşlar.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Arkadaşlar, bir dakika...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Bugün yazıyoruz arkadaşlar, emin olun.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Selçuk Bey, Sezgin Bey, Sayın Başkan, konuşumuzu çağırmadan bir sorunu... Tutanaklara geçirmek istiyorum.

BAŞKAN – Keşke tavrı, Aytun Bey, böyle olsa, değil mi?

Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Aytun Çıray’ın dinlenmesini talep ettiği bazı kişilerin Komisyona davet edilmemesine ilişkin açıklaması

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Şimdi, değerli arkadaşlar...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Evet, söz istiyor arkadaşımız.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tamam.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Hayret bir şey ya.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – ...burada öyle anlaşılıyor ki esasen bu işin gerçekten aydınlanmasını sağlayacak birçok tanığı dinlemeden bu Komisyonun işi bitecek.

Şimdi, arkadaşlar, eğer buraya otel sahibini çağırmış olsaydık, buraya diğer arkadaşları çağırmış olsaydık, elimizdeki dosyalarla, bilgi birikimiyle burayla ilgili daha çok sorular sorabilirdik.

Öncelikle tekrar en baştan şunu söyleyeyim ki Sayın Cumhurbaşkanına karşı o gece yapılan, eksiğiyle, fazlasıyla ama bir cinayet ve onu ortadan kaldırma teşebbüsünü lanetle, şiddetle kınıyoruz fakat o gece konusunda, biz, Sayın Cumhurbaşkanına da doğru bilgiler verildiği kanaatinde değiliz. Sizin bilgileriniz böyle. İşte onları burada çağırıydık, sizin sorunuzla, bizim sorumuzla, sorgulama değil ama bir nevi çapraz sorularla gerçeği daha çok ortaya çıkarabilirdik. Mesela bana gelen bilgilerde Sayın Cumhurbaşkanının ertesi gün...

BAŞKAN – Yedi buçuk saat toplantı yaptık Aytun Bey, keşke orada olsaydınız. Yani yedi buçuk saat aynen böyle toplantı yaptık ve tamamı tutanaklarda, takip edebilirsiniz.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Şimdi bakınız, Sayın Başkanım, size bir şey söyleyeceğim -çelişkilerinizi önce ortaya koymak zorunda kaldım, şimdi buraya girmeyecektim- dediniz ki: “Bir, yürümekte olan davalar konusunda kimseyle konuşmayacağız.” Bu adamlarla konuşmanız, yürümekte olan davalarla ilgili değil mi?

BAŞKAN – Açılmış bir dava var.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Yürümekte olan...

BAŞKAN – Hayır efendim. Bakın...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – ...açılmış olan davaların sanıklarıyla konuşmuyorsunuz...

BAŞKAN – Açılmış dava...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Bir dakika, bitireyim.

BAŞKAN – Ama yanlış bir şey söylüyorsunuz Aytun Bey.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Söylemedim, lafım bitmedi.

BAŞKAN – Hayır, dava açılmış. Ondan sonra devam edin. Açılmış dava, soruşturma devam etmiyor.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Muğla’da dava açıldı.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Tamam.

BAŞKAN – Dava açıldı.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Dava açıldı.

BAŞKAN – 20 Şubatta da ilk duruşması var.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Peki, o zaman şeylerin davası açıldığı zaman oraya gidecek miyiz? Bir ay uzatma süresini talep ediyorum şimdi. Bu darbe girişiminin esas aktörlerini hapisanede ziyaret edip dinleyecek miyiz? Dinlemek istiyoruz. Bir aylık uzatma süresi istiyoruz.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ne alakası var?

AYTUN ÇIRAY (İzmir) - Ha, şimdi bunlar dinlenir, onlar dinlenmez. Bu bir çelişkidir.

BAŞKAN – Peki, sözünüzü tamamlayın.

Buyurun.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Şimdi, izin verin, söyleyeyim.

Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanının ertesi gün şöyle bir açıklaması var, 16 Temmuzda. Sayın Cumhurbaşkanı: “Bir gün önce –yani 15 Temmuz kastederek- öğle saatlerinde hareketlenme başlamıştı.” diyor Sayın Başkan ve bu, Sayın Cumhurbaşkanının ifadesi. Yani bir yandan akşamüzeri

eniştesinden duyduğuna dair bir ifade var, bir yandan da muhtemelen ona verilen bilgi var sonradan ya da önceden, bilemem. Ona verilen bilgiye göre diyor ki: “15 Temmuz günü öğlen saatlerinde hareketlenme başlamıştı.”

Ve ilginç bir şey, Sayın Cumhurbaşkanı oraya gittiğinde yaverleri orada mıymış? Yaveri var mıymış yanında hiç, Marmaris'te?

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Hayır, yok.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Yok.

Bugüne kadar hiçbir Cumhurbaşkanının yaversiz bir yere seyahat ettiği geleneksel olarak görülmüş değil. Bunu sadece dikkate sunuyorum.

İki: Sayın Cumhurbaşkanı için o gün cuma namazına gitmesi konusunda Çamlı köyü camisinde hazırlık yapılıyor. Çamlı köyü camisine Sayın Cumhurbaşkanı –ki cuma namazlarını ihmal etmez birçok Müslüman gibi- cuma namazına gitmiyor ve size gelen bilgiler böyle.

BAŞKAN – Aytun Bey, çok...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Bakın, bitireceğim lafımı.

BAŞKAN – Yani, değerlendirmeye girdiniz.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Değerlendirmeye girmiyorum. Ben aldığım bilgileri söylüyorum size.

BAŞKAN – Konuğumuz geldi.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ya, bu konuklar yüzünden Komisyon hiç çalışmadı ki zaten.

BAŞKAN – Hayır efendim, değerlendirme yapacağız da onun için.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Arkadaşlar, değerlendirme...

BAŞKAN – Tahlil ve analiz yapıyorsunuz, ona saygı duyuyorum ama...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Tahlil, analiz yapmıyorum. Ben diyorum ki, bana gelen bilgiye göre Sayın Cumhurbaşkanına yanlış bilgi verilmiş. Sayın Cumhurbaşkanı on-on beş dakika sonra oranın basıldığını söylüyor, basılıp bombalandığını ama bu bahsettiğiniz kuvvetler 03.15'te oraya ulaşıyor. 03.15'te ulaştığı gibi bir çatışma oluyor, hakikaten şehit veriliyor orada, bu sefer 04.00'te tekrar geliyorlar boş olduğu bilinen yere. Bütün bunların aydınlanması şart. Bu ülkede cumhurbaşkanlarına saygımız varsa, o makamların bir daha böyle şeylerle karşılaşmasını istemiyorsak bu karanlık noktaların aydınlanması lazım.

Bunları tutanaklara girmesi için söyledim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Şimdi, Sayın Başkanım, izin verin, tutanaklara bir şeyler geçirmemiz lazım.

BAŞKAN – Ya, keşke mesela... Sözüne yine devam edin fakat “Cumhurbaşkanımız ile Başbakanı sorulması gereken sorularınız varsa...” diye daha önce de ifade ettik, soru gelmedi arkadaşlarımdan, sizden de gelmedi. Mesela bu soruları iletmeniz de bunları sorsak hemen. Çünkü Cumhurbaşkanının vereceği cevaplar soru olarak gelsin. Diğerleri mesela gelmedi, biz kendimiz hazırladık sorduk dikkat ettiyseniz.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Şimdi ben başka bir noktaya gelmek istiyorum izin verirseniz.

BAŞKAN – Evet.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Artık bizim hissiyatımız bu, yanılırsak seviniriz yani biz Adalet ve Kalkınma Partisi çoğunluğunun bu Komisyona ek süre vermeme eğiliminde olduğunu gördüğümüz için artık bunları kayıtlara geçirme zamanı geldi.

Bakınız, bu Komisyonun, darbeden üç gün önce Amerika'ya gidip beş gün sonra gelen Sayın Kadir Topbaş'ı buraya davet etmemesini anlayamıyorum. İstanbul'a kadar gidip -hani biz gelmedik ama siz gittiniz- Sayın Kadir Topbaş'ı ziyaret edip bazı bunların perde arkasını, damadının ilişkilerini, çocuklarının ilişkilerini sormamanızı, bu Komisyonun, bu işlerin aydınlanmasında eksik kaldığını düşünüyorum. Ama çok daha önemli bir isme bir kere dikkat çekmiştim, davet edilmesini istemiştim, davet edilmedi; adı Avukat Rasim Kuseyri. Bu şahıs şimdi tutuklu arkadaşlar.

Şimdi, bu adamın -yine söyledikleri- Adil Öksüz kadar önemli bir adam olduğu söyleniyor; ben bilmiyorum, bu söylenen. Peki, bu adam kim? Bu adam, geçmişte, Sayın Sadullah Ergin'in Bakan olduğu dönemde, Sayın Veysi Bey'in, şimdiki Başbakan Yardımcısının bakan yardımcısı olduğu dönemde Adalet Bakanlığının en etkili danışmanlarından birisi, en etkili. O kadar etkili ki, Cem Uzan davası gibi önemli ve büyük davaların verildiği bir şahsiyet.

BAŞKAN – Tutuklu muymuş bu şahıs?

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Tutuklu.

Şimdi, iddia şu ki, bu tutuklu şahsın evinde siyasilere kripto listeleri bulundu; iddia bu.

Ondan sonra, bu Kuseyri Hukuk Bürosu, ilginç, bu MİT kayıtlarına göre Kuseyri... Bakın, hep bunlar iddia ama MİT kayıtlarına göre yargı, Emniyet kayıtlarına göre de Yargıtay imamı kabul edilen bu kadar önemli bir şahsiyet. Biz bunu dinleyemedik. Şimdi, bu şahsiyetin yanında...

BAŞKAN – Dinleyemediğimiz çok yani.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – İsmi vermiş miydiniz?

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Evet.

Bunun yanında kim staj yapıyor, stajyeri kim? Sayın Veysi Bey'in oğlu stajyer. Sayın Bakan, Başbakan Yardımcısı.

Şimdi, Sayın Veysi Kaynak bütün bu ilişkilere rağmen Türkiye Cumhuriyeti'nin Başbakan Yardımcısı ve Millî Güvenlik Kuruluna giriyor. Bunlar aydınlanmadan, milletin meselelerinin konuşulduğu... Kimseyi suçlamıyorum; somut, yalanlanmamış, açık bilgilerden söz ediyorum. Öyle istihbarat filan değil. İnternet'e girerseniz bu yalanlanmamış bilgileri köşe yazılarında dahi bulacaksınız.

Benim yine son aldığım bilgiye göre, bu tutuklandıktan sonra bütün davaları yine Adalet ve Kalkınma Partili bazı avukatlara devrediliyor. Severim, saygı duyuyum şimdiki Adalet Bakanını fakat bu şahsı 17-25 Aralıktan sonra kendisine vekil tayin etti mi etmedi mi, bunu öğrenmek isteriz. Sayın Bekir Bozdağ bu Kuseyri'yi kendisine vekil tayin etti mi etmedi mi? Dolayısıyla, bunların aydınlanması gerekir Sayın Başkanım.

Şimdi hoşgörünüze sığınarak şunu söylemek istiyorum: Eğer Hulusi Akar'ı Sayın Başbakan buraya gönderseydi ben ona hangi soruları soracağımı yine kayıtlara geçirmek istiyorum.

Birincisi: 15 Temmuz 2016 günü MİT'ten bu konuda -yani kalkışma, isyan, darbe, adına ne diyorsanız- istihbarat geldiğine göre Genelkurmay Başkanı olarak Deniz, Hava ve Jandarma Genel Komutanlarına neden bildirmediniz anında? Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları İstanbul'da, Jandarma Genel Komutanı Ankara'da düğünde bulunmaktadır ve düğün yerinde rehin alınmışlardır.

Genelkurmay Başkanının, çok zorlanırsa Genelkurmay İkinci Başkanının söz konusu kuvvet komutanlarına bu konuda doğrudan emir vermemesi ve karargâha getirtmemesi eşyanın tabiatına, TSK'nın emir ve komuta sistemine aykırı mıdır değil midir?

Soru iki: Bu kadar önemli bir istihbaratı ordu komutanları düzeyine kadar iletmeniz gerekmez miydi? Örnek olarak, Birinci Ordu Komutanının haberi olsaydı İstanbul'da tankların çıkışına izin verilir miydi verilmez miydi?

Bakınız, Sayın Fırat'ın kitabında Binbaşı H.A. MİT'e saat 14.45'te gelerek darbe bilgisini iletiyor. 15 Temmuz saat 16.00'da MİT Müsteşarına darbe bilgisi iletiliyor.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – MİT Müsteşarına yapılan operasyon, darbe değil.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Yani, Ümit Bey'e göre operasyon, hanımefendinin kitabına göre darbe. Ben kitabımı söylüyorum yani kendi fikrim değil Selçuk Bey.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Hayır, hayır. Hanımefendi de burada “Öyle bir bilgi yok.” dedi, kitabının tam tersi olarak.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Peki, ben olanı söylüyorum yani benim şahsi görüşüm değil bu. Bunu da eleştirmiyorum yani yanlış anlamayın. Bu doğru olabilir, o doğru olabilir; bunlar aydınlanmaya muhtaç konular.

Şimdi, MİT Müsteşarını arıyorsunuz, 17.30'da MİT Müsteşar Yardımcısı Genelkurmay Karargâhına gidiyor, MİT Müsteşarı da 18.00'de karargâha geliyor. MİT Müsteşarı karargâha gittiğinde Genelkurmay Başkanı, İkinci Başkan ve Kara Kuvvetleri Komutanı toplantı yapıyorlar ve bütün bunların tamamı, geri kalanlar... Şimdi, Sayın Hande Fırat'ın yazdıkları ile Sayın Genelkurmay Başkanının yaptığı basın bildirisinde tenakuz var, bunu sormak isterdim. Nedir o? Sayın Genelkurmay Başkanı basın bildirisinde “19 Temmuz 2016 Genelkurmay basın bildirisini, 15 Temmuz 2016 Cuma günü saat 16.00 sularında Millî İstihbarat Teşkilatı tarafından verilen bilgi Genelkurmay Karargâhında Genelkurmay Başkanı Orgeneral Hulusi Akar, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Salih Zeki Çolak ve Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Yaşar Güler'in katılımıyla değerlendirilmiştir.” dediniz. “Bu değerlendirmeye bağlı olarak Genelkurmay Başkanı tarafından Silahlı Kuvvetler Komuta Harekât Merkezi Amiri Tuğgeneral İlhan Kırtıl aranarak Türk hava sahasında ikinci bir emre kadar hiçbir askerî hava aracının havalanmaması, havada bulunanların derhâl üslerine dönmesi, Kara Havacılık Komutanlığına gidilerek orada bulunan personel konuları ve hava araçlarının uçmaması dâhil gereken her türlü tedbirin alınması... c) Etimesgut'taki Zırhlı Birlikler Okulu ve Eğitim Tümen Komutanlığına gidilerek tank ve araçlar başta olmak üzere tüm araçların hareketlerinin durdurulması ve hiçbir şekilde dışarı çıkmamaları yönünde gereken tedbirlerin alınması emirleri verilmiştir.” diyor, Sayın Genelkurmay Başkanının açıklaması bu.

BAŞKAN – Açıklaması mı, ifadesi mi, mağdur tanık sıfatıyla ifadesi mi?

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – İlk açıklaması, ilk daha ifade vermeden.

“Türk hava sahasını askerî uçak ve helikopterlere kapatma ve havadakileri indirme emrini Silahlı Kuvvetler Komuta Harekât Merkezi Amiri vasıtasıyla verdiğinizizi belirttiniz.” diyor. Türk hava sahasının kapatılması emrini doğrudan Hava Kuvvetleri Komutanına ve Muharip Hava Kuvvetleri Komutanı olan Korgeneral Mehmet Şanver'e neden doğrudan iletmediniz? Büyük bir zaman kazancı olacak özellikle Şanver'e iletilmesi. Bu denli önemli bir olayda doğrudan sorumlu komutanların aranmaması TSK'nın hiyerarşik yapısı ve emir komuta sistemi açısından mümkün mü? Bu soruyu sormak isterdim.

Şimdi, arkadaşlar, MİT Müsteşarımıza da sormak istediğim sorular vardı buraya gönderilselerdi.

Bir: İstihbaratı saat 16.00'da Genelkurmay'a bildiren MİT doğrudan Başbakanlığa bağlıdır. Devletin hiyerarşik yapısı gereği istihbaratın saat 16.00'da Genelkurmay Başkanlığına bildirilmesinin ardından kısa bir durum değerlendirmesinden hemen sonra önce Başbakanı, sonra da Cumhurbaşkanını arayarak bilgi vermeniz gerekmez mi?

Kurumsal kimliğe sahip bir devlette devletin güvenliğini ilgilendiren istihbaratın Başbakan ve Cumhurbaşkanına bildirilmemesi eşyanın tabiatına aykırı değil mi?

İki: Böyle bir olayda Cumhurbaşkanının, Başbakanın can güvenliği önem kazanır. MİT Müsteşarının Başbakan ve Cumhurbaşkanını arayarak emniyetlerinin sağlanması konusunda alınan önlemleri bildirmesi gerekmez miydi?

15 Temmuz saat 18.00'de Genelkurmay'a geldiniz, yaklaşık iki saat kaldınız. Bu kadar önemli bir olayı Genelkurmay Başkanıyla birlikte ya da değerlendirme sonrası neden Başbakan ve Cumhurbaşkanına bildirmediniz?

Soru dört: Başbakanın deyimıyla TSK'da subayların yüzde 70'inin, astsubayların yüzde 80'inin FETÖ'cü olduğu söylendi. General, amirallerin yüzde 70'inin FETÖ'cü olduğu ortaya çıktı. Devletin bekasının istihbaratından sorumlu bir makam olarak bu durumun farkına varmadınız mı? Farkında olduysanız Genelkurmay'a bu bilgileri verdiniz mi? Çünkü, emekli Genelkurmay başkanları istihbarat almadıklarını ifade ettiler.

Eğer bunları çağırıydınız burada bu soruları sorardık. Verdikleri cevaplara göre yeni sorular sorardık. İşte o zaman an an, an an, an an bu Cumhurbaşkanına suikast teşebbüsünün ve Türk milletine karşı yapılan isyan ve kalkışmanın, işgal girişiminin perde arkasını daha rahat aydınlatmış olurduk.

Bakınız, Sayın... "Sayın" demeyelim çünkü ne olduklarını bilmiyoruz. "Sanık" diyelim şu anda. Mehmet Dişli ifade vermiş, ifadesinde diyor ki: "Efendim, savcılığımıza da uzun uzun anlattığım gibi ben başından itibaren Sayın Genelkurmay Başkanının yanındaydım. Bu işin tarafı değil mağduruyum. Beraber başından sonuna kadar krizi yönettik. En son, kendisiyle Çankaya'ya Sayın Başbakanımızın talimatıyla gittik. Oradan da krizin kapanmasını birlikte yönettik." Yani, Sayın Başbakan tarafından çağırıldığını iddia ediyor. Darbe ya da kalkışma yapmaktan şu anda tutuklu, yanlış mı biliyorum?

BAŞKAN – Tutuklu.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Bütün bunları nasıl aydınlatacağız? Bütün bunları ancak -tekrar ediyorum- Sayın Başbakandan rica ediyorum, bu işin en başından beri söylüyorum; bakınız, byLock listeleri gelmedi, Eagle listeleri gelmedi, uçuş planları gelmedi, o gelmedi, bu gelmedi. Önce toplantı sayımızı üç güne indirdiniz, sonra da bu yerinde inceleme -şu ya da bu nedenle- stratejinizle burada bir günde 5-10 kişiyi dinleyebileceğimiz, 3 kişiyi, 4 kişiyi dinleyeceğimiz ve çok daha fazla aydınlatacağımız şeyi iki üç günlük gezi programlarıyla zamanı kötü kullanmış oldunuz. Bu nedenle, ben tekraren bu şahsiyetlerin, bu görevlilerin Komisyonumuza, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bombalanmış bu Gazi Meclisine gelip ifade vermelerini Başkanlığımızdan rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, konuşumuzu davet edelim.

IV.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Türk Kızılai Genel Başkanı Kerem Kınık'ın Fetullahçı terör örgütüne ilişkin bilgi vermesi

BAŞKAN – Sayın Başkan, hoş geldiniz.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Hoş bulduk Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Kerem Kınık, Kızılay Yönetim Kurulu Başkanı.

Bizim usulümüz, siz yerinize şöyle oturup etrafı tanırken, kameralarımız da görüntü alırken Komisyon Sözcümüz İstanbul Milletvekilimiz Mihrimah Belma Satır Hanımefendi kısa bir özgeçmişinizi okuyacak, ondan sonra ben bir izahla sözü size vereceğim.

Belma Hanım, buyurun.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, hoş geldiniz.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Hoş bulduk.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Kerem Kınık, 1970 yılında Hekimhan'da doğdu. İlk ve ortaöğrenimini İstanbul'da tamamladı. 1993 yılında İstanbul Tıp Fakültesinden mezun oldu. 1995 yılına kadar Amasya'da sağlık ocağı sorumlu hekimi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sağlık Dairesinde müdür yardımcısı olarak çalıştı. İstanbul 10'uncu Dönem İl Genel Meclisinde Meclis üyesi ve Sağlık Komisyonu Başkanı olarak görev yaptı. Avrupa Birliği Bölgeler Asamblesi Sağlık ve Sosyal Politikalar Komisyonunda İstanbul'u temsil etti. Çeşitli sivil toplum ve insani yardım kuruluşlarında yöneticilik yaptı. Profesyonel iş hayatında ulusal ve uluslararası teknoloji firmalarından genel müdürlük görevi yapan Kerem Kınık Bezmiâlem Vakıf Üniversitesinde afet tıbbi alanında da doktora çalışmaları yürütmektedir. 2015 yılından bu yana Türk Kızılayı Genel Başkan Vekilliği görevini yürüten Kerem Kınık 4 Nisan 2016 tarihinde Türk Kızılayı Olağan Genel Kurulunda Genel Başkanlığa seçilmiştir.

Komisyonumuza hoş geldiniz Kerem Bey.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Belma Hanım.

Efendim, usulümüz şöyle: Biz bir soruşturma komisyonu değiliz. Bilgi, belge toplamak suretiyle 15 Temmuz kanlı darbe girişimini ve bu girişimi gerçekleştirmeye kalkışan Fetullahçı terör örgütünü tüm yönleriyle araştırmak, elde ettiğimiz veriler, bilgiler, belgeler doğrultusunda da hazırlayacağımız raporu Türkiye Büyük Millet Meclisine takdim etmek gibi bir görevimiz var. Bu doğrultuda, değişik, hani tüm yönleriyle olduğu için şimdiye kadar emekli askerler, komutanlar, Emniyet müdürü, valiler, sosyal yönü, kültürel yönü itibarıyla akademisyenler, finans yönü itibarıyla dinlediğimiz iş adamları oldu. Şu anda, özellikle sivil topluma yönelik çalışmaları, finans yönüne ilişkin çalışmalar itibarıyla da bugün sizin bilgilerinizden istifade ederiz diye davet ettik. Sizden sonra da Borsa İstanbul Başkanını dinleyeceğiz.

Başlangıçta, sözünüzü kesmeden, bu konudaki bilgilerinizi Komisyonumuza aktarmanızı, sözün bitiminde de benim veya diğer Komisyon üyesi arkadaşlarımızın soruları olursa onlardan kendi bilgi ve görgünüz istikametinde cevap vermenizi talep ediyoruz.

Söz sizin, buyurun efendim.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Çok teşekkür ediyorum Kıymetli Vekilim, kıymetli Komisyon üyeleri.

Öncelikle, bu 15 Temmuzdaki menfur saldırı girişiminde şehadet şerbetini içen vatandaşlarımıza, kahramanlarımıza Cenab-ı Hak'tan rahmet diliyorum. Cenab-ı Hak şefaatlerine nail eylesin bizleri de. Yaralananlara -hâlen tedavileri devam edenler var- şifalar diliyorum.

Öncelikle, Kızılay olarak 15 Temmuz gecesi ve süreciyle alakalı bir iki cümle etmek istiyorum.

BAŞKAN – Tabii.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – O gece ben, şahsım Atatürk Havalimanı'ndaydım. Saat on buçuk gibi Trabzon'dan bir uçakla, son uçak olarak indik Atatürk Havalimanı'na. Orada öğrenmiş olduk. Sonrasında ayrılmadık o bölgeden. Sayın Cumhurbaşkanımız da zaten havalimanına geldi ve biz de ailelerimizi alıp o bölgede gerek o işte tankların çıkarılması gerekse süreci orada Cumhurbaşkanımızın yanında izledik. Ve Cumhurbaşkanımızın "Alanlara çıkın." talimatından sonra, ben de Kızılayın bütün Türkiye'deki 6 bin çalışanına ve 700 şubesine -saat sanırım yarım gibiydi- alanlara çıkma, Cumhurbaşkanımızın ifade ettiği noktalarda toplanma talimatı verdim. Bu süreden sonra 2 gazimiz, 1 de şehidimiz oldu Kızılaydan. Ankara Küçükesat Şube Başkanımız kıymetli kardeşimiz Serhat Önder Genelkurmayın önünde şehit oldu. Yine bizim barınma sistemlerinde çalışan işçimiz Kadir Tuncel Kazan'da gazi oldu. Yine Kızılay Gençliği Koordinasyon Kurulu üyesi, aynı zamanda da benim mahdum olur, oğlum, o da Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nde gazi oldu. Ve süreçte biz sanırım kırk beş gün boyunca demokrasi nöbetleri ve sonrasındaki süreçte bütün meydanlarda Kızılay olarak milletimizin yanında, onlar meydanlarda durdukça onların yanında durduk, onlara hizmet ettik, gıdalarını temin ettik. Kan kampanyaları düzenledik ve destek verdik. Kızılayın da asli görevi aslında buydu yani toplumun olağanüstü durumlardaki direncini arttırmaya ve dayanıklılığını arttırmaya yönelik hizmetler yapmasıydı.

Bu malum yapının, FETÖ terör örgütünün en önemli ayaklarından birisi, belki de onu bu hâle getiren en önemli tabanı, aslında bu husus tartışılıyor bu bir dinî bir hareket midir, sivil toplum hareketi midir başlangıcı, çıkışı itibarıyla? Ama ders halkaları ve ders halkalarının üzerine oturan eğitim yani özellikle de dershaneçilik ve okul ilişkisi ve bütün bunların bir sivil hareket gibi örgütlenmesi neticesinde büyüyen, palazlanan ve tamamen aslında toplumun yardımlaşma, dayanışma duygularını kullanarak güçlenen, toplumun yardım bütçesini, yardım için ayırmış olduğu kaynakları kullanarak aslında güç temerküz eden bir yapı bu anlamda karşımızda görülüyor bugün tüm çıplaklığıyla. Özellikle esnaf ve iş dünyasının bu yardım organizasyonları konusundaki iyi güdülenmesi ve bu süreç zarfında bürokraside, siyasette, akademiye, adliyede, güvenlik unsurlarında güçlenen yapının sivil toplumu destekleyici yani sivil örgütlenmelerini destekleyici çalışmaları oldu. Ben de üniversite hayatımdan beri sivil toplum içerisinde bulunan bir insanım. Kızılaydan önce Yeryüzü Doktorları Derneği isimli bir uluslararası insani yardım kuruluşunun Başkanlığını yürütüyordum. Bir süre Yeşilay Cemiyetinin Genel Başkan Yardımcılığını yürüttüm. Daha önce de pek çok farklı mesleki veya insani yardım kuruluşlarında yöneticilikler yaptım.

Hayatım boyunca çoğu kez bu yapıyla temaslarımız oldu, gerek sahada gerekse bir şekilde organizasyonel varlıklarının olduğu yerlerde bazı federasyonlarda, konfederasyonlarda temaslarımız oldu ve gözlemlerimiz oldu. Buna yönelik ben konuyu kendi alanıma çekmek istiyorum; insani yardım ve dayanışma alanındaki sivil toplum faaliyetleri için Türkiye'de ve Türkiye dışında yapmış oldukları işlerle ilgili birtakım gözlemlerim.

Türkiye'de özellikle Yugoslavya'nın dağılmasından sonra Bosna ve Kosova hadiseleri ve 1999 depreminden sonra, Marmara depreminden sonra Türkiye içerisinde afet ve yardımlaşmaya dayalı profesyonel bir örgütlenme ortaya çıktı. Bu konuyla alakalı özellikle Bosna Savaşı Türkiye'nin dış insani yardımları konusunda hareketlendiği ve güdüldüğü bir kilometre taşıydı. Pek çok kuruluş, o dönemde Türkiye'de yardım toplama mevzuatı, dernekler mevzuatı uluslararası yardıma müsaade etmediği için pek çok organizasyon malumunuz yurt dışında kuruldu, özellikle Almanya'da kuruldu mesela İHH gibi ama daha sonrasında özellikle 2000'li yıllardan sonra sivil toplumun alanının genişletilmesi, yapılan yasama çalışmalarıyla yardım toplama konularının kolaylaştırılması, dernek kurulmasının kolaylaştırılması neticesinde bu organizasyonların hepsi ulusal ölçekte örgütlendiler. Ve Türkiye gerek ekonomik refahının artmasıyla gerek bu anlamdaki gönül coğrafyasıyla tekrar kavuşmasıyla bu insani

yardım noktasında büyümeye başladı. Bu konuyla ilgili bazı özgün örnekler çıktı, bunlardan bir tanesi Deniz Feneri Derneği'di. Deniz Feneri Derneği 1996 yılında bir televizyon programı fikriyle aslında ortaya çıkmış bir yapıydı. Şehir ve Ramazan isminde bir programla...

BAŞKAN – 1996...

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – 1996 yılında. Ve bu insanların doğrudan yardım yaptığı kişiyi ve durumunu televizyondan izlediği ve yaptığı yardımın nereye gittiğini gördüğü çok özgün bir modeldi. Çok tuttu ve birden bir dalga oluştu. Bu dalga bir televizyon formatı olmaktan o yapıyı çıkardı ve bir dernek hüviyetine büründürdü. Ve bu dernek faaliyeti de yine bu televizyon desteğiyle ciddi bir operasyonel büyüklüğe ulaştı. 400-500 bin civarında aileye düzenli yardım yapan, destek yapan, onların hayatlarına dokunan, sosyal anlamda da, toplumsal anlamda da dönüştürücü bir fonksiyon icra etmeye başladı. Bu, Türkiye'nin yaygın yani bireysel yardımlarının ötesinde yeni tanıştığı bir formattı, yaygın ve insani yardım ve yoksullukla mücadele. 2007 yılında sanırım, Meclisimiz tarafından kendilerine bir üstün hizmet madalyası da verildi, profesyonel yapısı bu anlamda güçlendi. Bu yapı, mesela bu örnekten çok etkilendi ve kendilerine ait olan televizyon kanallarında...

BAŞKAN – Yani paralel yapı Deniz Feneri örneğinden etkilendi.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Evet, etkilendi.

Paralel yapının hedefi, bugün anlıyoruz ki, içtimai hayatın bütün alanlarını alternatif modellerle kaplama ve yönetme ve kendilerinin bu alandaki faaliyetlerine alternatif olabilecek ya da engel olabilecek bütün yapıları da yok etme. Bu konuyla alakalı iş dünyasında, akademi, bürokraside, sivil toplumda bunun çok sayıda örneğiyle bugün siz de karşılaşıyorsunuz. Yani tamamen yok etmeye dayalı ve kendi yapısını burada var etmeye dayalı bir modelle ilerlediler. Ve Kimse Yok Mu Derneğinin 2004 yılında yine Samanyolu'nda aynı formatta başlayan bir televizyon programı üzerine inşa edilmesi ve aynı formatta yaygınlaştırılması ve basılı medyası ve kendi organizasyonel yapısı itibarıyla da çok hızlı yaygınlaştırılmasıyla Türkiye'nin en büyük 3 insani yardım kuruluşundan birisi hâline çok kısa sürede geldi.

BAŞKAN – Kaç yılında başladılar?

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – 2004 yılında. 2007 yılında da Bakanlar Kurulu kararıyla kamu yararını haiz dernek hüviyetine büründü ve izin almadan yardım toplama statüsü kazanmış oldu, ki bu onlar için bir milattı. Bu süreden sonra özellikle yapı daha da büyüdü, profesyonelleşti.

Bu yapının şöyle bir özelliği vardı: Eğitim örgütlenmesi ve cemaat örgütlenmesi onun en geniş tabanını teşkil ediyordu. Bu örgütlenme ve insan kaynağından istediği tipte bir başka örgüt de çok kolay çıkarabiliyordu yani bir insan aynı zamanda Kenya'daki bir okulun öğretmeniymişken Kimse Yok Mu Derneğinin Kenya temsilcisi, TUSKON İşadamları Derneğinin aynı zamanda... Yani bir insan kaynağından o aynı örgüt "network"üne oturmuş çok sayıda farklı şeyler çıkarabildiler. Bu, onların uluslararası görünürlüğüne ve etkinliğini artıran, aslında sahte bir algıyla artıran bir operasyondur. Yani birden, mesela Birleşmiş Milletlere bu Kimse Yok Mu Derneği olarak müracaat ettiklerinde Ekonomik ve Sosyal Konsey ECOSOC'a çok hızlı bir şekilde kabul edildiler çünkü 100 küsur ülkede temsilciliği olan, bu kadar gönüllüsü, çalışanı olan, bu kadar yapısı olan... Aslında, baktığımızda, hem insan kaynağı olarak tek bir "network"e oturuyor, mali yapı itibarıyla da tek bir havuz var ve bu havuzdan hem insani yardım yapılıyor, inançları itibarıyla, yaklaşımları itibarıyla yapmış oldukları ticari faaliyetler de dâhil olmak üzere, onlar için dinî bir ibadet olduğundan zekât parasının ticaretle, ticaret parasının insani yardımla, insani yardım parasının, kurban parasının ticaretle karıştırılmasında herhangi bir mahzur

görmediler. Bunun çok farklı örneklerine şahit olduk. Bunlardan mesela bir tanesini ben size söyleyeyim: Dünya genelinde açmış oldukları yüzlerce okul yanında, bazı yerlerde ticari nitelikli, iktisadi gelir getirme nitelikli birtakım başka şeyler açtılar, mesela hastaneler açtılar veya tıbbi merkezler açtılar fakat bu merkezler, mesela Kenya’da Hint Okyanusu’na yakın Lamu, Malindi, Malambri diye bir bölge vardır, bir hat vardır. Burası yedi yıldızlı otellerin olduğu, yani özel uçakların buraya Avrupa’dan, Mayorka’dan, işte şuradan, buradan kalkıp gelip “casino”larında, vesair turistik yerlerinde eğlendikleri aslında bir turistik belde. Mesela, burada, Malambri’de, Hint Okyanusu kenarındaki Kenya’nın bu turistik beldesinde bir hastane açtılar ve bu hastaneyi Kimse Yok Mu’nun yardım paralarıyla açtılar ve Kimse Yok Mu Derneği olarak açtılar. Bunu, Kenya’da Westgate Mall diye bir iş merkezine bir terörist atak olmuştu ve birtakım çatışmalar neticesinde 60-70 civarında insan hayatını kaybetmişti bu atak sırasında ve Kenya çok gündemdediydi. Sonrasında Zaman gazetesinde manşet olarak hatırlıyorum ben bu hastaneyi. Ben bizatihi, oralarda zaten faaliyet gösterdiğim için Yeryüzü Doktorları Başkanlığı dönemimde, ziyaret ettiğim bir yerdi. “Terör örgütleri tarafından vurulan Kenya’ya insani yardım atağı” gibi bir Zaman gazetesi manşeti; altında bu açılan, Kimse Yok Mu Derneğine ait olduğu ifade edilen hastanenin fotoğrafı. Yardım paralarıyla açıldığı İçişleri Dernekler Dairesine rapor ediliyor, gerçekten inşaatı o şekilde yapılıyor. Ama o şartlarda, diyelim ki bir tane muayene için vatandaştan 100 dolar para alındığı... Ticari, tamamen gelir getirici ve oradaki turistik bölgeye gelmiş turistlere yardım etmek üzere kurulmuş bir yapı. Buna benzer, düşünce itibarıyla, toplanmış olan yardımlar, elde edilmiş olan kârlar vesairelerle ilgili hepsi hizmete destek verdiği düşüncesiyle bunların birbirine karıştırılmasında veya birbirlerinden istifade etmesinde herhangi bir mahzur görülmeden bu şekilde bir çalışma yürütüldü.

Bu hususlardan bir tanesi de mesela gene kurban organizasyonlarıydı. Kimse Yok Mu Derneğine alan açılması için, 2004 yılından sonra kurulan ve büyütülen bu derneğin alanının genişletilmesi için birtakım operasyonlar yapıldı. Bu operasyonlar özellikle bu derneğe alternatif olabilecek iki kuruma yöneldi. Bunlardan bir tanesi İHH, bir diğeri de Deniz Feneri Derneğiydi. Deniz Feneri Derneğinin, özellikle Deniz Feneri Almanya ayağında 2008 yılında başlatılan soruşturmayla ve sonrasında Alman istihbaratının yapmış olduğu çalışmalarla Türkiye’ye doğru yönlendirilen bir soruşturmayla önu ciddi bir şekilde kesildi. Yani toplamış olduğu bu yardımları, bakmış olduğu 400 bin civarında aileye düzenli yaptıkları yardımları neredeyse sıfırlandı ve hatırlarsanız, o dönemde siyaseten de çok ciddi bir şekilde tartışma noktasına geldi. Fakat Türkiye içerisinde açılan bu dava 2015 yılında tamamen beraatle sonuçlandı, herhangi bir şekilde suçlayıcı bir unsur bulunamadı. Dernekler Dairesinin defalarca yapmış olduğu... Ben tabii onların avukatı, sözcüsü değilim ama dışarıdan onların çalışmalarını gözleyen bir insan olarak bunları size ifade ediyorum.

Gene benzer bir atak İHH’ya karşı yapıldı. Özellikle İHH’ya karşı yapılan atakta da Suriye’nin içerisindeki birtakım illegal unsurlarla teröristik ilişkilerinin olduğu, zımni olarak işte birtakım insani yardıma sığınmayacak bazı sevkiyatların yapıldığı onların üzerinden gibi bir hava oluşturulmaya çalışıldı. Hatta bu konuyla ilgili, sanırım Van Emniyet Müdürlüğünün talimatıyla Kilis’te yapılan bir operasyonda aslında farklı bir örgüte operasyon yapılırken İHH’nın depolarına bilinçli olarak bir arama yapıldı ve sonrasında...

BAŞKAN – Kilis’teydi değil mi o?

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Kilis’teydi.

BAŞKAN – Sorumlusu alınmıştı.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Evet.

Ama tamamen öteki operasyonla ilgili, başka bir terör operasyonu ile ilgili yürütülen bir kovuşturma neticesindeydi ama onların ana akım medyalarında tamamen o İHH'nın logoları altında bu operasyonun sanki oraya yapıldığı gibi bir algı verildi. Bu konuyla ilgili de ciddi bir itibarsızlaştırma çalışması yürütüldü.

Gene, özellikle sağlık alanında insani yardım faaliyeti gösteren, benim de o dönem başkanlığı yaptığım Yeryüzü Doktorları Derneği de ciddi bir şekilde dünyada ve Türkiye'de ses getiren faaliyetler yürütmeye başlamıştı. Uluslararası itibarı itibarıyla bu konudaki alana da girmek üzere bunlar birbirine çok benzeyen logolarla bir dernek kurdular, ismi de Küresel Doktorlar Derneği. Bu Küresel Doktorlar Derneği logosu itibarıyla, renkleri itibarıyla, sonrasında o dönem başkanlığı yaptığım bu Yeryüzü Doktorları Derneğiyle çok karıştırıldı. Hatta bize de sonrasında sanki oymuşuz gibi böyle kafaları karıştıracak birtakım şeyler yapıldı ve insani yardım kuruluşlarının aşağı yukarı tamamından bu hikâyeleri dinleyebilirsiniz. Mesela, biz bir kurban kampanyası düzenliyoruz veya insani yardım kampanyası düzenliyoruz; diyelim ki bütün o dönemin bankalarında hesaplarımız var, Bank Asyada da hesabı var insani yardım kuruluşlarının. O insani yardım kuruluşuna kurban yatırmak için vatandaş Bank Asyaya gidiyor, sadece o parayı ilgili insani yardım kuruluşunun hesabına yatıracak, gişedeki memur diyor ki: "Siz isterseniz Kimse Yok Mu Derneğine bu şeyi yatırın, onlar daha güvenilir." diyor, vesaire. Orada çelmeye çalışıyor. Bir kısım tespitlerimiz oldu. Onlar vatandaşlar bilgisi olmaksızın o parayı doğrudan alıp Kimse Yok Mu Derneğine... Aslında başka bir derneğe yatırmak istiyor o parayı ama bankadaki gişe memuru bu parayı alıyor, doğrudan ilgili derneğe yatırıyor. Buna benzer organize çok sayıda şeyle karşı karşıya geldik.

Tabii, alanın tamamını kapatmaya yönelik bu faaliyetler sahada da çok ciddi sıkıntılar oluşturdu. Bu sıkıntılar özellikle bunların yargı ayağındaki unsurları tarafından çok sinsice kullanıldı. Hatırlarsanız, Lösemili Çocuklar Vakfı, Mehmetçik Vakfı, Deniz Feneri Derneğinin kurban operasyonlarıyla ilgili gene bunların daha sonra içeri alınan bir savcısı ve hâkimi tarafından bir operasyon yapıldı ve bütün bu derneklerin başkanları içeri alındı, uzun süre hapis yattılar. Mesela, bu konularla ilgili sonrasında olayın başka boyutları ortaya çıktı. Dolayısıyla bir tarafında yargısıyla, bir tarafında İçişleri Bakanlığındaki müfettişleriyle, bir tarafında medyasıyla bu alanı da dizayn etmeye çalıştılar maalesef ve sonuç itibarıyla gelinen noktada, insanların yardım duygularını zedeleyen, insanların insani yardım organizasyonlarına güven duygularını zedeleyen bir noktaya getirdiler işi.

Burada bir hususa dikkat çekerek sözlerimi bitirmek istiyorum. O da Türkiye içerisindeki yardım profilinin veya yardım eğiliminin kamu tarafından özgür bir düzenlemeyle kontrol edilemiyor olması. Yani Türkiye Müslümanların da yaşadığı, dindar insanların da yaşadığı, zengin ve zekât veren insanların da yaşadığı bir toplum. Zekât dediğimiz müessese, aslında çok matematik, çok tanımlı bir müessese ve bu, Türkiye'de ciddi bir bütçesi olan, her sene bir şekilde varlığın bir yerden bir yere aktığı ciddi bir para. Bu zekât organizasyonunu yasal anlamda bir koordinasyonu veya akışıyla alakalı herhangi bir izlenme olmadığı için tamamen bağışlayan kişinin özgür iradesiyle giden ve bu konuyla alakalı kontrol mekanizmasının olmadığı veya derneğe girdikten sonra belli nispetlerde olabildiği bir akış. Mesela bu konuyu çok kullandılar. Yani Türkiye'de onların güç temerküz etmelerindeki en önemli araçlardan bir tanesi infak, sadaka ve zekât müessesesiyle ilgili yapmış olduğu çalışmalardır. Bu konuyla alakalı Türkiye'de yeniden bir bakışa ihtiyaç var. Vatandaş ırkütmeden, ama bir şekilde bu akışın vatandaşın istediği şekliyle düzgün ve usulüne uygun, belki Diyanet İşlerinin tanımlayacağı kurallara uygun bir şekilde ihtiyaç sahibine ulaştırmanın devletin güvencesine alındığı bir model buna benzer suistimalleri engelleyecektir. Bu da çok ciddi bir akıştır. Yani Türkiye'de özellikle yüzde 2,5'lük bir oranı düşündüğünüzde, bu konuyla ilgili akışı, yani varsıl nüfusun toplam yıllık gelirinin yüzde 2,5'üğünü düşündüğünüzde ciddi bir bütçe elde ediliyor. Bunun, 4-5 milyar dolarlar civarında

olduğu tahmin ediliyor Türkiye için. Dolayısıyla bu büyük bir para ve bu paranın ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması konusu önemli. İnsani yardım derneklerinin, yardım yapan derneklerin -bu konuyla ilgili çok girişimimiz oldu ama maalesef muvaffak olamadık biz insani yardım sektörü olarak- ihtiyaçları, mevzuat ve düzenleme ihtiyaçları bir cami yaptırma derneği veya bir yöresel dernek veya bir Kanarya Sevenler Derneğinin tabi olduğu mevzuatla yönetilmeye çalışılıyor. Aynı mevzuatla, bayrak taşıyan, sınır ötesi operasyon yapan insani yardım kuruluşlarının ihtiyaçları düzenlenmeye çalışılıyor; aynı yardım toplama mevzuatıyla hepsi düzenlenmeye çalışılıyor. Bu da kesinlikle sektörü yanlış işler yapmaya iten, zaman zaman kanuni mevzuatı dolanmaya iten hususlara yönlendiriyor. Buna da gerek yok. Bu konuyla ilgili de bir düzenleme, bu sektörü, özellikle insani yardım ve yoksullukla ilgili mücadele eden dernekleri ve organizasyonları ve vakıfları rahatlatacak ve onların kontrolünü sağlayacaktır. Bu konuyla ilgili, ümit ederim, yeni STK yasasında da buna benzer atıflar olacaktır.

Benim, kabaca, bu konuyla ilgili söyleyeceklerim bunlar. Eğer bağlamı varsa veya sizce uygun olursa ilerleyen zamanda özellikle bu Türkiye'deki darbe -biz buna afet literatüründe beşeri afet diyoruz, "Man made disaster" dedikleri- yaşadığımız aslında bir beşeri afetti. Beşeri afete yönelik Türkiye'deki yapı, İstiklal Harbi'nden sonra kurulmuş olan yapı 2000'li yıllara kadar nasıl dejenere edildi ve toplumun bu anlamdaki, yani Kuvayimillie ruhu nasıl elinden alındı, buna yönelik de bazı tespitlerim var. Anlatabilirim sonra.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Doktor Kerem Kınık Bey.

Tabii, özellikle sivil toplum yönünü -FETÖ'nün, Fetullahçı terör örgütünün- para toplama, finans kaynağı oluşturma yolunda, ben anlatımlarınızdan, toplumun hassasiyeti olduğu, işte inancına, dinî değerlerine bağlı, zekât, kurban, sadaka bağışları bir taraftan bir kamu yararına çalışan dernek statüsüne soktukları bir dernek üzerinden örgütlerken, diğer taraftan benzer faaliyeti yapanları karalayıcı, onları devre dışı bırakacak, yani rakiplerini devre dışı bırakacak da yine yargıdaki, emniyetteki uzantılarıyla onlara yönelik soruşturmalar yaptıklarını ifade etmiş oluyorsunuz. Öyle anladım.

Peki, şimdi, şu anda Başkanı bulunduğunuz Türk Kızılayı da nihayet kamu yararına çalışan bir dernek statüsünde, özel kanunu var, değil mi?

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Evet.

BAŞKAN – Kızılayın, hani bizim de baştan itibaren bildiğimiz, yardım dendiğinde akla gelen, hatta bir dernek değil, devletin bir kamu kurumu olarak zihinlerimizde yer alan bir yapısı var. Burayı ele geçirmek için FETÖ'nün gayreti olmuş mu, gördünüz mü, çalışma yapmışlar mı? Sonradan görüp de bunların kamu kurumlarından temizlendiği gibi Kızılaydan temizlenmesi noktasında bir çalışmanız oldu mu; olduysa bu konudaki rakamlar neler? Bu konuda biraz bilgi verirseniz sevinirim.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Tabii.

Kızılaya ilgileri olmuş, girişimleri olmuş, sızmaları olmuş, gerek çalışan düzeyinde gerek bizim Türkiye geneline yaygın şubeler nezdinde. Bu konuyla alakalı olarak, bunlar tabii benim bilgiye dayalı olarak değil, duyumlara dayalı olarak size söyleyebileceğim hususlar. Bu konuyla ilgili bazı karineler var, size ifade edeceğim hususta. 4 Nisan 2016 yılında yapılan genel kurul seçimlerinde ben genel başkan seçildim. Yani bu sene nisan ayında yapılan genel kurul seçimlerinde seçildim. Burada iki liste yarıştı. Bizim listemize karşı yarışan listede, bu FETÖ suçlaması nedeniyle kapattığımız bir şubenin eski başkanı ve eski merkez yönetim kurulu üyesi genel başkan adayımızdı karşımızda. Yani iltisaklı bir şahıs. İltisaklı olduğu tabii bu yargıyla vesaireyle şey yapılmadığı için ama bize bu konuyla ilgili istihbarat unsurlarından verilen şeylerle hareket ediyoruz bu konuyla alakalı. Bu anlamda bir iltisaklı görüldüğü için kapatılan bir şubenin temsilcisi olarak gelmiş ve genel başkan aday olarak karşımıza

çıkmişti. Sonuçta, çalışanlar ve şubeler nezdinde Kızılayın içerisine, diğer kurumlar gibi, akademi gibi veya yargı gibi sızmadığını söyleyebilirim, sızamadıklarını söyleyebilirim. Bu anlamda Kızılayın geçmişten gelen bir geleneği var. Özellikle seçilerek gelme ve şubelerin bu seçimler aracılığıyla ele geçirilmesi veya değiştirilmesi ve onlara dayanan delege sistemiyle genel merkezin değiştirilmesi gibi bir süreç olduğundan, bizim 700 civarındaki şubemizin 560 tanesini üç dönemden fazladır başkanlık yapan. Yani 1930, 1940 doğumlu kuşakların hâlen yönettiği bir organizasyon Kızılay. Dolayısıyla onlar iktidarı vermemişler bu arkadaşlara. İyi de etmişler. Türkiye’de bu anlamda sızamadıkları ender kurumlardan.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Arkadaşlarımızdan sorusu olanlara şimdi söz vereceğim.

Komisyon Başkan Vekilimiz, Manisa Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ, buyurun efendim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sayın Genel Başkan, hoş geldiniz.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Hoş bulduk.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – 1868 yılında kurulan bir derneğin, hatta çok kadim diyeceğimiz -tırnak içinde- bir derneğin Genel Başkanlığını yapıyorsunuz. Türk Ocaklarıyla hemen hemen aynı dönemde kurulmuş olan bir dernek. Hayır yapmak, yardım etme odaklı olarak bir sivil toplum kuruluşusunuz siz.

Benim birkaç sorum var. Kızılay olarak, FETÖ’nün sözde yardım derneği Kimse Yok Mu’yla aynı sektörde faaliyet gösterdiniz. Bu faaliyetler sırasında herhangi bir engelleme, hedef ve amaç saptırma, faydaya haksız bir şekilde ortak olmak gibi tavırla karşılaştınız mı?

İkinci sorum: Bunların kurmuş olduğu Kimse Yok Mu adlı dernek, bu FETÖ’cülerin kurmuş olduğu dernek daha sonra kamu yararına dernekler statüsüne tabi tutulmuş. Türkiye’de böyle dernekler var, işte Kimse Yok Mu, Yeryüzü Doktorları veya biraz önce sizin bahsettiğiniz Evrensel Doktorlar, İHH, Cansuyu, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği gibi dernekler var. Bu dernekler de, tamamı da kamu yararına faaliyetler içerisinde Bakanlar Kurulu tarafından değerlendirilmiş midir?

Üçüncü sorum: Kim oldukları anlaşıldıktan sonra bunların -özellikle 8 Şubat, 7 Şubat 2012, daha sonra dershanelerin kapatılmasındaki iktidarla, Hükümetle, devletle kavga, ardından 17-25 Aralıkta bir ekonomik darbe, bir sivil siyasi iradeye ipotek koyma noktasında- bu hayırseverler, onlara giden hayırseverler daha sonra “Yanlış yaptık.” diyerek sizlere geldiler mi? “Doğru yer Kızılaydır, Kızılayda olmamız gerekir.” gibi bir düşünce içerisinde oldular mı? Böyle müşahhas, somut, elimizde veriler, belgeler var mı?

Son sorum da şu Sayın Genel Başkanım: Siz bunlarla ilgili bazı sakım mantıkları, yani sağlıklı olmayan yaklaşımları, fıkhi yaklaşımları görmüşsünüz, işte zekâtı başka yerde kullanıyorlar, kurbanı başka yerde kullanıyorlar. Oysaki kurban olarak kurbanın verileceği yerler var, zekâtın verileceği yerler var ve onun dışında kullanmak bir noktada dini istismar etmek demektir. Bunlarla ilgili bu yanlışlıkları gördükten sonra devletin kurumlarına, tabii siz bir derneksiniz ama yine de bir vatandaş olarak herhangi bir raporunuz oldu mu, bu yapılara dikkat edelim ve bu yapıları kontrol edelim diyerek?

Mesela benim bir düşüncem var, bu bir soru değil, sadece kayıtlara geçmesi açısından. Daha önce düşünmüştüm, genel başkan yardımcılığı yaparken de hayata geçirmek için birazcık kafa yormuştum. Türkiye’de insanlar burs alırlar, öğrenciler burs alırlar ama bu bursların bir on line sistemiyle kontrolü yoktur. Bir öğrenci hem devletten burs alabilir hem Kızılaydan burs alabilir hem gidebilir İHH’dan alabilir hem gidebilir herhangi bir Çağdaş Yaşamı Destekleme... On yerden burs alan insanların olduğunu tahmin ediyorum ben. Beş yerden, on yerden evlerini geçindirenlerin olduğunu tahmin

ediyorum. Keşke devlet, anlaşmalı olarak, bütün derneklerle, vakıflarla anlaşarak, izinlerine tabi olarak bir bakanlık sistemi üzerinden Kerem Kınık -Sayın Kerem Kınık, siz Kızılaydan burs aldınız, başka bir yerden burs- o derneğe bildirelim, şuradan böyle bir şey... Bu tür sistemlerle ilgili de bir çalışmanız oldu mu? Teşekkür ederim.

Verdiğiniz bilgiler için size ayrıca da teşekkürlerimi sunuyorum Komisyon olarak, bir üye olarak.

BAŞKAN – Buyurun Kerem Bey.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Ben teşekkür ederim, sağ olun.

Diğer derneklerin, özellikle insani yardım alanında çalışan derneklerin ve vakıfların kamu yararını haiz statüsü almasıyla ilgili geçirdikleri süreçlerin aşağı yukarı tamamını biliyorum ama bu Kimse Yok Mu'nun sürecinin hepsinden çok daha hızlı olduğunu, hatta -tetkikinde fayda var ama- kamu yararını haiz olması için kuruluşundan sonra geçilmesi gereken bir süre ve iktisadi anlamda da bilançolarındaki gelir ve faaliyetleriyle ilgili, oranlarıyla ilgili de bazı kıstaslar var. Bu konularla ilgili olarak da sanırım sıkıntılar olabilir. Yani bu konularla ilgili tamamen şartları karşılamamış olmasına rağmen, İçişleri Bakanlığının müfettişleri, dernek denetçileri, bu arkadaşların kendi mensubiyetinde olan dernek denetçileri tarafından bazı şeyler de yapılmış olabilir. Bunlar duyumdu bende. Yani o anlamda bilgim yok. Tabii pek çok vakıf ve dernek var kamu yararını haiz faaliyet gösteren veya yardım toplama izni almaksızın bağış toplama yetkisine sahip -bu da başka bir statü- toplu yapabilen dernekler var.

17-25 Aralık sonrasında ve dershane krizi sonrasında, samimi insani duygularıyla, bu yapıyla iltisakı olmamasına rağmen veya herhangi bir cemaat bağı olmamasına rağmen, bu yapının o gülen yüzüyle mülaki olmuş ve onlara yardım eden insanların pek çoğunun o yardımdan vazgeçtiğini biliyorum. Bu, onların toplamış oldukları yardım bütçesinin dramatik bir şekilde azalmasına zaten yansdı. Kestiği kurban sayılarının üçte 1'lere düşmesine yansdı. Yani dolayısıyla bu süreçten sonra vatandaşın bir şekilde bu hadisede onları haksız gördüğü ve yanlış gördüğü... Ki o dönemlerde mesela kavga bu kadar sert değildi, sadece tartışmalar vardı, bunlar da çıkıp konuşabiliyorlardı bu anlamda. Sanırım, FETÖ terör örgütü olarak stratejik anlamda Hükümetin veya güvenlik birimlerinin tespit edilmesinden önceydi bu. Ama vatandaş bunun kredisini çekmişti o anlamda. Bu konuyla ilgili tabii buradan gelen yardımlar şuraya yayıldı, buraya yayıldı demek için saha araştırması yapmak gerekebilir, yani kanıt gerekir. O konuyla ilgili elimde bir veri yok ama bir havuza bakıyorsunuz, o havuz da tabii bir yerden azalınca bir yerler artıyor. Bu da görülebiliyor.

Bu konuyla ilgili tespitlerimi raporlamadım ben. Yani ilgili yerlere raporlamadım ama zaman zaman bu arkadaşlara, yani sahada gördüğümüz, bunların çalışanlarından, yöneticilerinden arkadaşlara bu konularla alakalı kanaatlerimizi zaman zaman ifade ettik veya dernek denetçileriyle alakalı konuşmalarımızda zaman zaman şifahen bu konuları konuştuk. Bunu, aslında bir sistem olması için... Türkiye'deki Dernekler Kanunu ve Türkiye'deki teftiş mevzuatı, Türkiye Cumhuriyeti sınırlarından dışarı çıktıktan sonra bir yardımın kontrolüne ve teftişine izin vermiyor. Yani Türkiye Cumhuriyeti sınırının dışına çıkarttığınız anda yerindelik veya bu faaliyetlerin orada tespitiyle ilgili bir mevzuatımız yok. Tamamen beyana dayalı bir denetleme yapılıyor. Mesela bu konuyu çok gündeme getirmeye çalıştık biz. Yani bugün, Türkiye, dünyanın -gayrisafı millî hasılasından 0,21 pay ayıran- insani yardım için en cömert ülkesi. Ayırmış olduğu toplam bütçe itibarıyla da dünyanın üçüncü büyük donör ülkesi. Gerek iç veya gerek dış yardımlarıyla büyük bir yardım gücü oluşturdu Türkiye. Dolayısıyla bunun denetlenmesiyle ilgili mevzuat eksikliklerinden bunlar faydalandılar, özellikle yurt dışında.

Bu sosyal yardımların ihtiyaca dayalı yapılması ve mükerrerliğin önlenmesiyle alakalı olarak da SOYBİS sisteminin, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın kullanmış olduğu SOYBİS sisteminin kapasitesinin buna uygun olduğunu biliyorum ama bu konuyla ilgili olarak da yasal bir zorunluluk

olmadığı için vakıfların, derneklerin burs verdiği şahıslarla ilgili beyan konusunda bu husus şey yapılamıyor. Bu, sadece KYK sorgulaması noktasında, burs verecek olan özel kuruluşların sorgulaması neticesinde KYK bursu alıyor mu, almıyor mu diye o bilgi geliyor ama kendileri burs verdiklerinde oraya, o sisteme yüklemiyorlar. Bu düzenleme yapılırsa, özellikle o bahsetmiş olduğunuz kim kime burs veriyor veya bu konuyla alakalı mükerrerlik, sosyal araştırma yeterince yapılıyor mu vesaire, bunlar da ortaya çıkabilir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Bu istismlara mâni olmak için siz Kızılay olarak bir şeyler yapıyor musunuz? Çok güzel şeyler söylediniz Sayın Başkanım. Bizi bir yardımı yurt dışına çıkarttığımız zaman yerindelik, denetlenebilirlik veyahut da onunla ilgili çalışmalarını yapma noktasında herhangi bir şey yapamıyoruz, kanun buna müsaade etmiyor. Siz bu noktada bu Hükümetle görüşmeler yaparak bunları bütün diğer yardım kuruluşlarını da kapsayacak şekilde bir çalışmayı yapmayı düşünüyor musunuz? Çok önemli bir şey söylediniz siz.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Evet.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Bir de hakikaten biz yardımsever bir milletiz, yardım etmeyi çok seviyoruz. Bizim dinimiz de dinsizimiz de, sağcımız da solcumuz da, Alevimiz de Sünni'miz de, etnisite şu olsun bu olsun, hepimiz yardım etmeyi çok seven insanlarız biz. Bu yardımlar istismar ediliyor, bu istismlarla ilgili Kızılay olarak neler yapmayı düşünüyorsunuz, istismlarını önlemek adına? Bu çok pirüpak niyetlerimizin, iyi niyetlerimizin istismar edilmemesi için ne yapmamız lazım, ne yapmamız gerekiyor?

Bir de bu paralel yapının 1999'dan itibaren Akraba Topluluklarla, 1991'den itibaren TİKA'yla birlikte projeler yaptıklarını görüyoruz. 1991, 1999, 2007, burada gerek Yurtdışı Akraba Topluluklarla gerek TİKA'yla. Bunlarla ilgili de bir bilgi sahibi misiniz?

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – TİKA'nın, özellikle sivil toplum departmanı aracılığıyla, özellikle sağlık yardımları konusunda yurt dışına çıkan ve sağlık yardımı yapan derneklere genelde ayırım gözetmeksizin yardım yaptığını biliyoruz. O dönemde, biz Yeryüzü Doktorları olarak da çok destek aldık TİKA'dan, özellikle ulaşım desteği vesaire gibi. Bu yapının organizasyonları da. Yani Kimse Yok Mu veya Küresel Doktorlar veya biraz önce bahsettiğim, bunların farklı farklı organizasyonları var. Mesela Avrupa Birliği uyum mevzuatı çerçevesinde mesleki yetkinlikle alakalı bir mevzuat Türkiye'de geliştiriliyor ve meslek organizasyonlarının odalar gibi devlete dayalı organizasyonların yanında sivil unsurların da mesleki dayanışma yapıları kurup belli bir büyüklüğe geldikten sonra da diploma denklikleri veya mesleki yetkinliklerle ilgili bazı sertifikasyonlar verme hakkı taşındı. Bundan sonra mesela bu yapı tamamen mesleki organizasyona dayalı örgütlenmelere gittiler. Mesela sağlıkçıları, hemşireleri, paramedikleri, doktorları, kaynakçıları, bankacıları, bütün bunlara yönelik iş dernekleri kuruldu, bunlar federasyonlara, sonra da konfederasyonlara dönüştürüldü. Mesela, işte Türkiye genelinde altı, yedi tane sağlık konfederasyonu. Bu konfederasyon bünyesinde bunlar aynı zamanda tabip odalarına alternatif olabilecek örgütlenmeler, bir taraftan da işte bu Küresel Doktorlar, yani buradan gömleği çıkartıp Küresel Doktorlar gömleğini giyince burada insani yardım organizasyonuna dönüşüyorlar. Kapasite de olduğu için buna TİKA da, diğer kamu kuruluşları da destek verdiler bu anlamda.

İlk sorunuzla alakalı, isterseniz, yasama çerçevesinde, çok kısa, Kızılay olarak 15 Temmuz ve sonrasında alakalı bir hususu da arz ederek bu konuyu açmak istiyorum. Birinci Cihan Harbi ve İstiklal Harbi'nden çıkan bir toplumun ihtiyaçları ve refleksleriyle dizayn edilmiş bizim aslında bir afet ve savunma mevzuatımız vardı. Bu afet ve savunma mevzuatı, Bayındırlık Bakanlığındaki işte Afet

Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Köy Hizmetleri, sonra Sivil Savunma, bunlarla ilgili yasaların bir kısmı Osmanlı'dan gelen yasalardı. Özünde şöyle bir kapasite oluşturmayı hedefliyordu iki taraflı: Bir tarafı güvenlik güçlerinden. Silahlı Kuvvetlerde, hatırlarsanız, Gayrinizami Harp Dairesi vardı. Gayrinizami Harp Dairesinin amacı, işgal veya darbe veya buna benzer bir durum oluştuğunda, gayrinizami bir harp cereyan ettiğinde sivil unsurlar ile askerî unsurların eş güdümünü ve koordinasyonunu sağlamak için hedeflenmiş. İşte, malum, o Poyrazköy'de yerlerden çıkan silahlar hep bunlar içindi. Yani, herhangi bir gayrinizami harp döneminde sivil unsurlar ile askerî unsurların irtibatını sağlayabilecek bir kapasite vardı. Sonra kozmik odaya girilince, bu planlar deşifre olunca zaten herhâlde iptal edildi, detayını bilmiyorum ama böyle bir durum var. Bunun sivilden devlete giden tarafı da sivil savunma unsurlarıydı. Sivil savunma unsurları da tamamen sivil topluma basan, sivil toplumun gücünü verdikleri eğitimlerle vesairelerle organize eden ve böyle olağanüstü bir durum olduğunda eş güdümlü çalışıp -tabiri caizse, eski tabirle- Kuvayimilliyeye potansiyelini ortaya çıkarabilecek bir yapıydı. Bu yapı darmaduman edildi yani bu yapı şu anda yok.

Türkiye'nin Afet Kanunu yeniden düzenlendi, Afet Kanunu çerçevesinde AFAD kuruldu. Bu Afet Kanunu çerçevesinde ilçe, il ve ülke düzeyinde Afet Müdahale Planları yapma zorunluluğu getirildi. Bu Afet Müdahale Planlarına yönelik uzmanlık kümeleri oluşturuldu; mesela Kızılay beslenmeden sorumludur, AFAD barınmadan sorumludur, Ulaştırma Bakanlığı transporttan, lojistikten sorumludur. Bakın, Türkiye Afet Müdahale Planı'nda Türkiye'nin işgali diye bir senaryo bulunmamaktadır. Türkiye Afet Müdahale Planı'nda askerî darbe senaryosu bulunmamaktadır yani her on senede bir geçmişinde darbe yaşamış bir ülkede bu riski hesaplamamak veya komşu bir... Genelkurmay Başkanlığında ve Türk Silahlı Kuvvetlerinde çalışılan bazı afet senaryolarının bu anlamda sivil tarafta tartışılmıyor olması ve buna yönelik tedbirler alınmıyor olması gerçekten büyük bir zaaf idi, bunu 15 Temmuzda gördük. 15 Temmuz gecesi vatandaş kendi göğsünü siper ederek bu riski bertaraf etti, bu riski yönetti. Ama, buna yönelik, mesela bizim Kızılay olarak bu çerçevede bir önerimiz var. Bu, hem Selçuk Bey'in bahsetmiş olduğu yardım organizasyonlarının kontrolü ve denetlenmesi hem de bu ve benzeri, askerî darbe ve benzeri durumlardaki topluma işte Batılıların "resilience" dedikleri toplumsal dayanıklılığın artırılmasına yönelik... Bu dayanıklılık nasıl artırılır? İnsanlara olağanüstü durumlarda ne yapacağını önceden öğretirsin, ilkyardım, temel afet bilinci eğitimi verirsin, haberleşme sistemleri kurarsın, sivil haberleşme sistemleri. Cumhurbaşkanımız FaceTime'a çıkıp bunu televizyonlardan birisinin aracılığıyla yayınlamak zorunda kalmaz. Yani, ya yayınlamasaydı? Mobil sistemler var, olağanüstü durumlarda, önemli kişilerin elinde o sistemlerin şifreleri olur, bastığı anda o videosu Türkiye'deki bütün mobil telefon kullanıcılarının cep telefonuna küt diye iner televizyonlara falan ihtiyaç duymadan. Bu afet senaryolarının çalışılması lazım, buna benzeyen çok sayıda tedbirler alınması lazım ama bunlara yasal mevzuat gerekiyor. Bu çerçevede, biz yeni bir Kızılay kanunu ya da Kızılay kanun hükmünde kararname ve bu teşkilatın, özellikle Kızılay yapılanmasının toplumun gerçek anlamda dayanıklılığını artıracak... Maalesef, Kızılay şu anda gönüllülük noktasında çok fakir yani Kızılay gibi 148 yaşında bir kurumun maalesef on binler civarında gönüllüsü var. Onun için, biz yeni stratejik planımızda "2 milyon Kızılay gönüllüsü" dedik yani her sokağa, her eve bir Kızılay gönüllüsü ve bunlar eğitimli gönüllü yani olağanüstü durumda ne yapacağını bilen eğitimli gönüllüler. Dolayısıyla, yasal bir mevzuat geliştirme ihtiyacımız var.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Zaten tutanaklara geçiyor ama önemli konu başlıkları da verdiniz bize. Bunların, tabii ki tutanaklardan yararlanarak yine raporumuza yansıtılabilecek konular olduğunu görüyorum.

Sayın Mehmet Erdoğan, Muğla Milletvekilimiz...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Özel bilgiler verdiniz ama ben tabii soru sırasını terse çevireceğim şimdi kaldığımız yerden devam etmek için.

Şimdi, bu mevzuatla ilgili çok özel şeyler söylediniz. Bununla ilgili sizin hazırlayıp Başbakanlığa sunduğunuz bir mevzuat tasarısı var mı?

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Henüz yok, üzerinde çalışıyoruz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Çalışıyorsunuz, bunu ilk defa burada mı paylaştınız?

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Evet yani bu konu bizim Dernekler Dairesiyle çünkü biz bir derneğiz sonuçta... Kızılayın statüsü 1864 Cenevre Konvansiyonu'yla tanımlanmış, daha sonra 1868'de Osmanlı Yaralı Askerlere Yardım (Muavenet) Cemiyeti olarak o statüde kurulmuş. Devlete destekleyici rolü olan ulusal dernek statüsünde yani ikinci bir Kızılay Türkiye'de kurulamaz. Bu, uluslararası mevzuat gereği böyle. Roller ve hak ve ödevleri bu uluslararası çerçeveye hazırlanmış ve hâlen de bizim -Reşat Bey'in bahsetmiş olduğu- bir ihdas kanunumuz var, kısa bir ihdas kanunu ama çerçevesi bize yetmiyor. Mesela, biz millî ödevler yapıyoruz...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tamam, bu yetmiyor da bununla ilgili taslak var mı elinizde, çalıştığımız bir metin var mı?

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Var, var.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bu metin Başbakanlığa sunuldu mu?

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Henüz daha sunulmadı.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sunulmadı, tamam, o önemli.

BAŞKAN – Zaten ne zaman geçmiştiniz Başkanlığa?

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – 4 Nisan.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, tabii, siz biraz önce AFAD planlarından bahsettiniz. Şimdi, AFAD da yeni bir kurum. Biliyorsunuz, Sivil Savunma Genel Müdürlüğünün kapatılmasından, daha doğrusu 1999 Marmara depremindeki tecrübelerden sonra sivil savunma konusunda birtakım yeni ihtiyaçlar ortaya çıktı. Bu konuda tabii ki farklı görüşler vardı o zaman. Bunlardan bir tanesi, işte İçişleri Bakanlığı bünyesindeki bir Sivil Savunma Genel Müdürlüğünün bu işi yapmadığı, bunun Başbakanlık tarafından organize edilmesi, bu konu çok tartışıldı. O tartışmaların içerisinde ben AFAD'ı kuranlar gibi düşünmüyordum. Mesela, benim de o zamanki fikrim, Sivil Savunma Genel Müdürlüğünün muhakkak kalması ama Başbakanlıkta bir üst koordinasyon biriminin kurulması çünkü Türkiye'de mülki idarenin çok etkin bir yapısı var, tarihimizden gelen, geleneklerimizden gelen bir yapısı var. Mülki idarenin içinde olmadığı bir yapılanmanın operasyonlarda başarıya sıkıntı getireceğini hep düşündüm. O zaman da bir mülki idare amiri olarak Sivil Savunmanın kapatılması yerine sivil savunmaların, işte bu büyükşehirlere falan, özellikle bu bazı yapılanmaların... Ki şimdi İçişleri Bakanlığı bunu da ciddi ciddi tartışıyor, itfaiyenin belediyelerden alınarak bu taşra yapılanmasının itfaiyeyle birlikte yeniden bir yapıya kavuşturulması konusunu. Ama, orada siz bir şeyin altını çizdiniz, dediniz ki: "İşgal planı yok." Türkiye'de işgal planı vardı, bu, Genelkurmaydaydı. Bülent Arınç'a suikast iddiası sonrası kozmik odalardaki bilgi ve belgelerin ele geçmesiyle bu işgal planı bugün deşifre oldu, birilerinin eline geçti. Yani, işgal planı bugün olmayabilir ama o gün vardı.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Silahlı Kuvvetlerde var da Türkiye Afet Müdahale Planı'nın içinde yok, onu ifade ettim yani sivil Afet Müdahale Planı'nın içinde yok, tabii ki Genelkurmayımızda var.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tabii, Dernekler Dairesi yeni bir birim, İçişleri Bakanlığında 2004 yılında kurulmuş. Ben onu da daha yeni sanıyordum ama 2004 yılında kurulmuş. Dolayısıyla, tabii, Dernekler Dairesi Başkanlığı kurulurken de zaten Türkiye'de belki özürlü kurulmuş birimlerden birisi İçişleri Bakanlığı içerisinde. O bakımdan, onların denetimlerinin ne kadar sağlıklı ve ne kadar yeterli olduğunu tartışıyoruz çünkü bugün İçişleri Bakanlığından 15 Temmuz sonrası en yüksek ihraç olunan birim dernekler denetçileri, aşağı yukarı yarısından fazlası ihraç edildi 15 Temmuz sonrası. Onun kuruluşundan itibaren organizasyonu zaten başka türlü yapıldı.

Şimdi, siz, ilk başta yaptığımız sunum sırasında gerçekten Fetullahçı terör örgütünün yurt içi ve yurt dışı yapılanmasına dönük çok teferruatlı bilgiler verdiniz. Hani, aklıma ilk gelen soru, acaba içinde bulundunuz mu diye merak ettim çünkü bu kadar detaya vâkıf olmak... Bize gelen şu ana kadar Emniyetçiler de dâhil olmak üzere kimse sizin kadar bu yapılanma konusunda detay bilgi vermedi ya da veremedi. Onun için, içinde bulunup bulunmadığınızı şahsen merak ediyorum, tabii cevap verip vermemek sizin takdiriniz. Ama, merak ettiğim konu, 15 Temmuz öncesi siz bu bildiklerinizle ilgili herhangi bir yere yani Kızılayın kendi yapılanması bakımından bir rapor verdiniz mi? Birinci sorum bu.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Bu yapının içerisinde hiçbir zaman olmadım, hayatımda hiç Türkçe Olimpiyatlarına gitmedim. Bu konuyla alakalı, hani öğrenciliğimden itibaren yani sosyal kimliğim itibarıyla...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Türkçe Olimpiyatlarına giden, yapı içinde olmuş oluyor mu?

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Yok, ona bile gitmedim diyorum yani.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Yani, giden çok yöneticilerimiz, belediye başkanlarımız var da onun için söylüyorum.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Yani, üniversite hayatımızda da öğrenci hareketlerinin içerisinde bulduk, bunlarla mücadeleyle geçti ömrümüz. Ya, o tarihlerde böyle bir şey yoktu yani o anlamda bir mensubiyetim yok. Arkadaşlarım içinde vardı yani pek çok, herkesin olduğu gibi -çok yaygın bir toplumsal ağ yani- tanıdıklarımız vardı, hâlen de var bu anlamda ama o yapının içerisinde bulunmadım. Selçuk Bey de benzer bir soruyu sormuştu raporlamayla ilgili yani öyle bir raporlama yapmadım.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Pekâlâ, şimdi, benim merak ettiğim bir başka konu var. Şimdi, Kızılayın faaliyetleri içerisinde tabii ki işte bu fitre, zekât toplamak, kurban vesaire yurt içi ve yurt dışı yardımları var. İşte, bu biraz önce bahsettiğiniz FETÖ yapılanması içerisinde de benzer şeyler var. Şimdi, burada bir konu daha var, Türkiye'de Diyanet Vakfının da benzer çalışmaları var. Şimdi, Diyanetin bu konuda devreye girip yeterince vatandaşa yönlendirme yapamamasının, Diyanetin kendisinin bu işin içinde olmasının olumsuz bir yanı var mı sizce?

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Diyanet Vakfı, il ve ilçe müftülükleri düzeyinde örgütlenmiş, müftülerin doğal mütevellî heyeti başkanı olduğu, Türkiye'nin herhâlde aile ve sosyal politikadaki sosyal yardımlaşma, dayanışma vakıflarından sonra veya benzerdir sayıları, o yaygınlıktaki tek...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yurt dışı yapılanması?

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Yurt dışı yapılanması da var, yurt dışı yapılanmaları da var, temsilcilikleri var bu anlamda. Ve faaliyetlerini yürütürken hem inşaat faaliyetleri hem insani yardım faaliyetleri hem eğitim faaliyetleri, zaman zaman da kalkınma, altyapı destekleri anlamında aslında çok boyutlu bir kalkınma ve insani yardım misyonerlik kuruluşu. Fakat, yapının gönüllüğe çok basmaması yani memurların daha çok bu konuyla ilgili taşra teşkilatında yönetici oluyor olması, gönüllü kazanımı noktasındaki tavrı -benim okumam- onların zaafı yani aslında çok daha yaygın, Türkiye’de 90 bine yakın caminin tümü bu organizasyon için bir vasıta aslında ve yeni yönetimi de, şu andaki Genel Müdürü de çok başarılı bir insani yardım kuruluşu yöneticisidir, şimdiki arkadaşımız da ve kurumsal kapasiteyi artırma noktasında da çok ciddi çalışmalar yaptı. Ki mesela, Türkiye’de kurban bağışları bir kriterse en fazla sayıda kurban bağışı alan ve kesen organizasyon, geçen Kurban Bayramı’nda 250 bin hisse kurban topladı ve kestiler. Ama, katılıyorum, kesinlikle daha güçlü olabilir, potansiyelleri çok yüksek.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bir de şimdi sizin söylediğiniz yani bu sivil organizasyonlarda en büyük konulardan birisi, sonrasında vatandaşın bunu kontrol edip edememesi. Bu manada aslında sosyal yardımlaşma, dayanışma vakıfları da ciddi bir kontrol mekanizmasına sahip çünkü hem orada devlet var hem de oradaki bütün sivil organizasyonların hepsi bu işin içinde var ama baktığımızda, sosyal yardımlaşma, dayanışma vakfının kullandığı kaynakların tamamı devlet kaynağı, gönüllü bağış hemen hemen içinde yok. Yani, buradaki sıkıntıyı siz nasıl görüyorsunuz?

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Aynı yardım alıyorlar özellikle büyük tekstil üreticilerinden veya bazı bursları oradan vermeyi tercih ediyor bazı zengin insanlar. Dolayısıyla, oralardan alıyorlar ama büyük oranda, sanırım yüzde 90’lar oranında kamu kaynağını kullanıyor. Buranın paylaşımcı olması gerekiyor yani bu konuyla ilgili -Selçuk Bey’in de, Reşat Bey’in de bahsetmiş olduğum- mükerrer yardımların engellenmesi ve sosyal araştırmanın kişisel verilerin mahremiyetine halel getirmeden, bir şekilde, bir modelle bu konuyla ilgili kuruluşlarla paylaşılması... Şu olabilir: Mesela, biz Kızılay olarak bile zaman zaman bu veri paylaşımında sıkıntı çekiyoruz. Suriyeli mültecilere yönelik birtakım, Kızılay Kart falan gibi yaygın çalışmalarımız var. Haklı olarak, mevzuat çünkü onları kısıtlıyor, yapacak bir şeyleri yok, o mevzuat çerçevesinde çok veri paylaşmıyorlar ama nasıl MERNİS sistemimiz var, ikamet sistemimiz var ve e-devlet mantığında bu, farklı farklı özel şeylerle belirli formatlarda paylaşılıyor. O kurallar çerçevesinde bu bilgi veriliyorsa bu sosyal yardımlaşma, dayanışma vakıfları ve onların kullandığı SOYBİS sistemi de Türkiye’deki sosyal yardımlaşmanın ana omurgasını oluşturabilir ama tek şartla: Bir, mevcut, elindeki veriyi paylaşacak yani bir insanın fakir olup olmadığıyla ilgili, üstüne bir arsası var mı, bir taşınmazı var mı, banka hesapları... Çok boyutlu veri geliyor, bu veriyi sadece bazı kriterler... Detayını vermesi gerekmiyor. Bir tek bir şey dönebilir, diyebilir ki: “Bu şahsın yardıma ihtiyacı yok.” Kırmızı bir uyarı mesela, sadece bu bile yeterlidir bazı insani yardım kuruluşları için veya insani yardım kuruluşlarının bazı özel tespitleri var. Diyelim ki şahsın üzerine 10 tane tapu var ama bu 10 tane tapu hiçbir anlamı olmayan taşlık arazilerdeki tarlalar yani getirisi yok, vatandaşa bunun bir faydası yok, hakikaten de zaruret içerisinde. Oraya da bir dernek gitmiş, bu durumu tespit etmiş, bunun da oraya girmesine müsaade etmeleri lazım yani o sistemin güncellenmesiyle ilgili karşılıklı bir veri aktarımı. Böyle bir karşılıklı güven olursa sistem bütünleşir, bu sefer yardımlar daha organize ve kontrollü dağıtılabilir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, orada zaten başka sıkıntılar da var yani kamunun da sıkıntıları var. Şimdi, sosyal yardımlaşma, dayanışma vakfı olarak da siz kişinin özel bankalardaki hesaplarını ve içeriğini göremezsiniz. Dolayısıyla, ancak resmi bankalardan “Bir miktar burada hesabı var, yok.” vesaire... Özel banka diyor ki: “Kardeşim, bu bir ticari sırdır, ben kimseyle ilgili bir bilgi vermem.” Yani, şu andaki uygulamada o sıkıntı zaten var.

Şimdi, benim merak ettiğim bir konu daha var. Siz tabii yeni Genel Başkanınız ama bu son dönemde, işte son on senede, yirmi senede, neyse, bu dernekler ortaya çıktıktan sonra, Fetullahçı yapının Kızılayla birlikte yaptıkları bir operasyon var mı? Muhakkak geriye doğru bunları incelemişsinizdir, muttali olmuşsunuzdur. Varsa Kızılay niye böyle bir şeye ihtiyaç duymuş? Onu merak ediyorum.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Bunu inceledim ben, rastlayamadım, rastlamadım daha doğrusu. Yani, en azından onların kurulmuş oldukları 2004 sonrasındaki süreçte belki şubelerimizin temasları olmuş olabilir, bazılarının olduğunu biliyorum, onları görevden aldık.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ben şubeler bazında demiyorum, o olabilir, onların taşradaki kişisel ilişkileriyle olabilir, o değil.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Genel merkez bazında araştırmalarımızda yok.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Genel merkez bazında, özellikle yurt dışındaki organizasyonlarda ortak operasyon var mı?

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Yok. Bunların zaten asıl yapısı içe kapanık olmaları, bunlar paydaşlığa veya beraber bir şey yapmaya kapalı bir topluluk. Bunlar, para kaynağı varsa -mesela devlet, TİKA- oraya yapışır ama daha zayıf bir başka dernekle “Ben bir yardım organizasyonunu beraber yapayım, ona bir kaynak aktarayım.” veya “Benzer bir kuruluşla beraber bayrağımız...”, böyle bir yaklaşımları hiçbir zaman olmadı.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Benim demek istediğim işte tam da bu noktada.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Kızılay kaynak aktarmamış.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani, atıyorum, Afrika’da herhangi bir ülkede bir operasyon yapacak Kızılay. Kızılay, bu operasyonu, hani oraya gidip kendisinin eleman göndermesi vesaire yerine onlar üzerinden yapmış mı, böyle bir şey var? Onu merak ettim.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Yok, Kızılay da bu işe kapalıydı yani partnerlik, paydaşlıkla iş yapmaya Kızılayın kültürü de kapalıydı, şu an onu açmaya çalışıyoruz biraz. Onların kültürleri de kapalıydı yani yaptığımız incelemelerde, çalışanlar ve şube yönetimlerinin bunlarla iltisakı açısından yaptığımızda böyle bir şeye rastlamadık.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani, bunlar Kızılayı ele geçirme konusunda yeteri kadar çalışma yapmadan mı kendi yapılanmalarını oluşturmaya...

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Sıra gelmemiş. Mesela, Türk Hava Kurumunu almışlar ama Kızılayı... Herhâlde hepsi belli bir stratejiyle yürümüş.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Mehmet Bey.

İstanbul Milletvekili Ravza Kavakçı Kan, buyurun.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Hoş geldiniz Kerem Bey, verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederiz.

Birkaç tane sorum vardı, tabii, bu arada şunun için ayrıca teşekkür ederim: Daha önce benim haberdar olmadığım bazı terminolojik bilgiler de verdiniz, onlar için de ayrıca teşekkür ederim. Türkiye’nin Afet Müdahale Planı’nda darbe senaryosu olmaması da, bu da çok önemli bir nokta. Gerçi bundan sonra, inşallah, hiçbir darbe yaşanmasın ama her şeye her zaman hazırlıklı olmamız lazım. Bu noktadaki teklifiniz de inşallah, Komisyon raporumuzda bundan sonrası için yapılacaklar arasında en üst sıralarda yer almalı diye düşünüyorum.

Benim de 3 tane sorum var. Bir tanesi, İHH'dan bahsettik, bununla ilgili benim de aklıma şu geldi: Baktığımızda, İHH -tabii ki Kızılayımız şimdi çok kuvvetli ama- bir sivil toplum örgütü olarak Türkiye'de yer alan, yurt dışında ve yurt içindeki yardımlarıyla birçok örgütten önce ortaya çıkmış ve birçok yerde o ülkenin, devletlerinin bile belki gidemediği alanlarda insani yardım manasında büyük hizmetler yapmıştı. Ama, bu Kimse Yok Mu'nun ortaya çıkması, o modellemeyle -işte Deniz Fenerinin modellemesiyle anlattınız siz çok güzel- bu tip derneklerin ortaya çıkması ve çoğalmasıyla şöyle bir durum da yaşandı: Mavi Marmara hadisesinden sonra -hatırlıyorum- Fetullah Gülen'in bir açıklaması vardı "İHH'yı hiç duymadım." ve orada hayatını kaybeden şehitlerimize dair "Şehit oldular mı, olmadılar mı..." vesaire gibi. Bunun üzerine İHH'da yardım götüren bazı arkadaşların şöyle bir sitemi olduğunu duymuştum ben Kimse Yok Mu'dakilere: "Arkadaşlar, bazı yerlere siz cesaret edip giremediniz, sizin yardımlarınızı biz Kimse Yok Mu yelekleri giyerek dağıttık ki maksat, kim yaparsa yapsın, yardım yerine ulaşınsın." Bu noktada, bu Kimse Yok Mu'nun ve Fetullahçı yapılanmanın, şimdiki bizim "FETÖ" diye isimlendirdiğimiz bu darbe girişimini açık ve net bir şekilde ortaya koymuş yapılanmanın, sizce orada İHH'yı ve benzer kuruluşları ortadan kaldırmak suretiyle ya da yasal alanda yer almaz kılmak suretiyle, kredilerine onları kötülemek suretiyle amaçları ne yapmaktı? Yani "Asıl amaçları bütün o alanı da doldurmaktı." dediniz ama bununla alakalı ben sizin de yorumlarınızı rica edeceğim.

Diğeri: Biraz evvel bir iki örnek verdiniz, işte vatandaş gelip belli bir kuruma yardım yapmak isterken alıp o yardımı başka yere, zekât konusunda ya da başka yardımlar konusunda başka yere aktarılmasıyla alakalı. Bununla ilgili hiç böyle bir rakam bilgisi var mı sizde? Yani, mesela zekât hırsızlığı dediğimizde ya da yardımların başka yere, tamamen ahlak dışı, hukuk dışı bir şekilde yönlendirilmesiyle alakalı bir tahmininiz var mı? Onu öğrenmek istiyordum.

Bir de belki doğrudan konuyla alakalı değil ama Kızılayı ilgilendiren bir husus. 1999 yılında deprem yaşadığımızda -hatırlıyorum- o dönemin başbakanı açıklama yapmıştı, üç gün almıştı bizim başbakanımızın bölgeye gidebilmesi ve yardımlarda büyük sıkıntılar yaşanıyordu, sivil toplum örgütlerinin, biz de bazı örgütlerle beraber bölgeye gitmeye çalıştığımızda girişleri engelleniyordu devlet tarafından. O zaman hep diyorduk ki: "Nerede bizim Kızılayımız? Kızılayımız var, işte Türk Hava Kurumumuz var, bunlar bu kadar seneler ne yaptılar? Bu kadar bağışlar alındı, halkımız, biz, yine devlet kurumu olarak gördüğümüz için, güvendiğimiz için destek verdik." Tabii ki o zaman siz görevde değildiniz ama şimdi geriye baktığımızda ne oldu o arada da şimdi Allah'a şükür Kızılay da bu noktaya geldi? O konuyla alakalı da sizi hazır bulmuşken bilgi almak istedim.

Teşekkür ederim.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Teşekkürler.

Birinci sorunuzda, o rakip olabilecek yapıların zayıflatılması ya da yok edilmesi, kendi yapılarının da haksız metotlarla büyüülmesi konusunda yaşananlar, anlattığım çerçevede bildiklerim, Deniz Feneri ve İHH örneğinde yaşadım. Marka ve itibar hırsızlığı anlamında söyleyebileceğimiz, işte Yeryüzü Doktorları Derneğinin yakalamış olduğu bu hüsnükabulü, hemen benzeşen Küresel Doktorlar Derneği diye bir yapı kurarak bağışları benzer şeyler, kampanyalarla vesairelerle yürütmeleri, bu anlamda da bir örnek olarak verilebilir.

Tabii, özellikle Dernekler Dairesindeki müfettişleri, yargıdaki güçleri... Maliye özellikle çok önemli bir şey yani bence Türkiye'deki ekonomik anlamdaki yönlendirmeyi yaptıkları en önemli organizasyon Maliye içindeki Gelirler Kontrolörlüğündeki yapılanmalarıydı. Buradaki iş adamlarına, sıradan esnafa, hatta basit bir büfeciye bile ölümü gösterip sıtmaya razı etme nevinden şantajla yardım toplama faaliyetlerini ben çok biliyorum yani bizatihi ben de iş dünyasındayken bunu yaşadım

yani bizim de şirketlerimizi batırdılar, böyle şeyler yaşadık bu anlamda. Bu yapılar, ihtiyaç neyse, bir dernekte mali yönden bir denetim yapılıp sıkıştırılacaksa veya İçişleri Dernekler Dairesi veya vakıflar... Vakıflar tarafını çok bilmiyorum ama Dernekler Dairesindeki teftiş gücünü biliyorum. Bunlar aracılığıyla sıkıştırılması ve korkutulması, alanların daraltılması veya kamu yararına hayır statüsü almada zorlamalar gibi hususları, bunları kullandılar.

Rakam bilgisi yok, hani oran veya... Sadece bazı örnekler var, bu örnekleri yaşayanları tanıyorum, bizatihi bizim gidip o banka şubesiyle kavga etmişliğimiz vardır. Yani, vatandaş bizatihi kendisi yardımını takip edip, sonrasında oraya gittiğini tespit edip suç duyurusu yaptığı veya işte şey yaptığı... Çok eski dönemlerde yani bunlar, bu hadiseler yokken yaptıkları hususlar var. Yani, Allah bilir neler yaptılar, neler ettiler.

1999 öncesindeki Kızılay neredeydi? Yani, tabii, her kurum zaman zaman yenilenme ve reform ihtiyacıyla karşı karşıya geliyor. Kızılay da, sadece Kızılay değil, bakın, dünyadaki 190 Kızılay ve Kızıllaştırma -ben hepsini şöyle incelemeye çalışıyorum yani büyüklüklerini incelemeye çalışıyorum- benzer bir kaderle malul. Yani, Birinci ve İkinci Cihan Harbi'nde çok aktif olan, özellikle kadim olanlar, sonra, cihan harpleri sonrasındaki dönemlerinde daha böyle içine kapanmış, kendi içindeki toplumlara yardım eden ve dayanışan ve belli zaman sonra da, özellikle belli alanlarda sadece, mesela ambulans hizmetleri, kan hizmetleri gibi alanlarda kalmış ve o yorgun tarihini dönüştürememiş derneklerdi, Kızılay da böyleydi. Yani, Kızılayın aslında 1980 sonrası, Özal dönemiyle bir çırpınması, bir hamlesi oldu fakat bu, 1999 ve 2000 sürecinde hızlandı, ta ki Marmara depreminde hani kralın çıplak olduğunu herkes gördükten sonra, özellikle de 2005 sonrası... Mesela, kan konusundaki Güvenli Kan Temin Projesi, afet konusundaki afet mevzuatının toparlanması sonrasında da şu an her şey daha mükemmel mi? Değil yani yapacağımız çok çok işler var ama en azından bir yükselme trendine girdi.

(Oturma Başkanlığına Başkan Vekili Selçuk Özdağ geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Tamam mı Ravza Hanım?

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Tamam.

BAŞKAN – Sorularınızın hepsini Sayın Başkan cevapladı.

Şimdi Aytun Çıray Bey, İzmir Milletvekilimiz...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Değerli meslektaşım, hoş geldiniz.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Hoş bulduk.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Ben sizin fahri üyenizim, başhekimliğim dönemimde katkılarımın dolayısıyla Kızılay fahri üyesiyim.

Kızılay, Türk Hava Kurumu gibi kurumlar çok önemli kurumlar. Aslında, demokrasi kültürünün de orada bir miktar geliştiği, seçimlerin yapıldığı -değil mi- ve yardımseverliğin demokrasiyle harman hâline getirildiği çok önemli kurumlar. Bu süreçleri yaşarken zaman zaman 12 Eylül darbe rejiminin bazı buralara bağış yapmaya yönlendirmelerinden gelen tepkilerle yara da aldı bu kurumlar. Ama 1868'den bu yana çok önemli işler, dünya çapında hatta zaman zaman görevler yaptığını biliyoruz.

Birinci sorum şu: Size bağış yapanlar vergiden yüzde kaçını düşebiliyorlar bağışlarının? Hatırlıyor musunuz?

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Sanırım toplam vergi matrahının yüzde 5'ine kadar, kamu yararını haiz derneklere yapmış oldukları yardımları düşebiliyorlar.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Ama yine de bir yüzde 5...

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Kendi matrahlarının yüzde 5’i kadar.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – “Gıda bankacılığı” diye bir şey var, duydunuz mu?

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Tabii...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Tamamını düşüyorlar.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Ama ondaki oran da vergi matrahının şeyini geçmemek kaydıyla.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Ama büyük rakam.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Tabii...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Sahte faturalarla büyük paraları kaçırabilirsiniz ve 5-6 milyar dolardan söz ediyorsunuz.

Benim sizden ricam şu: Görevinizi ciddiye alıyorsunuz, değerli bir hekimsiniz, lütfen bu haksız rekabeti önleyecek, vergi kaçakçılığını önleyecek bu kanunla ilgili Hükümet nezdinde girişimlerde bulunmanızı rica ediyorum. Hem Kızılaya haksızlık hem de çok büyük paraların döndüğü karanlık bir yer orası. Yani bir dönem onunla ilgili makaleler de yazmıştım. Ama madem bu işi gönüllü ve bu kadar iyi yapıyorsunuz, sizden rica ediyorum, bu konuya, Hükümetin ilgili bakanlarıyla, yetkilileriyle, burada da temsilcileri var, bunu halledin çünkü bu günah. Yani hem hukuksuz emin olun, hem de yardımseverlik anlayışına uymayan, yardımseverlik yaparken para kazanılan bir hâl hâline gelmiş. Bunu sizden rica ediyorum.

İkincisi: Kızılayın birçok konuda bahsettiğiniz –depremler- birtakım stratejileri olsun ama demokratik ülkelerde hiçbir kurumun görev tanımına “darbelere karşı tedbir” koyamayız. Böyle bir şey koyarsak biz dünya çapında çok küçük düşmüş oluruz yani bu hukuken olamaz. Bu bir demokrasi terbiyesidir. Yani demokrasi terbiyemiz geliştikçe, darbeyi yapmaya niyetliler de acemileştikçe işimiz daha kolay olacak. Milletın genel şuurıyla ilgili bir şey.

Diğer taraftan, sizin de ifade ettiğiniz, eski adıyla Seferberlik Tetkik Kurulu, yeni adını bilmiyorum, bu kozmik odadan bunu bu örgüte verdirenlerden birisi Necdet Özel, bunların yargılanmasını bu Komisyonun tutanaklarına geçiriyorum, yargılanmasını talep ediyorum. Şu anda devletin, Allah korusun, başına bir şey gelse, olmaz ya, bir işgal, bir bilmem ne, iç savaş hâli, tedbirimiz yok, bütün bu listeler başkasının ellerinde. Muhtemelen çoğu iptal edildi bunların artık, bildikleri için.

Ve Sayın Başkanım, bu kısmı kayıtlara geçsin diye söylüyorum. Geçen hani sefer soruyu yanlışlıkla, zamanlama hatasıyla Emre Taner Bey’e sormuştum. Şimdi, hakikaten çok güvendiğim devlet memurları bana şunu söylüyorlar: “Sayın Sönmez Köksal MİT Müsteşarlığı döneminde çağırıyor üst düzey yöneticileri, diyor ki: ‘Bundan sonra biz bu örgütü istihbaratta kullanacağız. Bunu şöyle de konuştuk, danıştık, Amerika’yla filan, birlikte bir iş birliğiyle istihbaratta kullanacağız.’” Bu bir iddia. Buraya çağırırsınız, bunu sorarsız çünkü bu konu da millî istihbarat içerisinde derin tartışmalar oluşturuyor ve buna karşı çıkan birçok kişiyi de ya görevinden alıp ya da tayin ettiklerini iddia ediyorlar.

Sönmez Bey’e bir şey söyleyecek hâlim yok, aynı dönemde görev yaptık, saygım da kendisine büyüktür. Dostluk derecesinde olmasa bile arkadaşlığımız vardır, birçok toplantıda da beraber olduk ama bu hani geçmişle ilgili önemli soru işaretlerinden bir tanesidir.

Sizden ricam şu: Kan fabrikası –halkın anlayacağı deyimle konuşuyorum- kan fraksinyasyon meselesi ne oldu?

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Plazma fraksinasyon ve kan ürünleri projesi ihale safhasına geldi. Sosyal Güvenlik Kurumu Genel Sağlık Sigortası Genel Müdürlüğü bunun ihalesini yapıyor. Şartnamesi aşağı yukarı tanımlandı, belirlendi. Kızılay plazma ana tedarikçisi olarak plazma tedarik edecek, Sağlık Bakanlığı düzenleme kurumu olarak, denetleme kurulu olarak denetim yapacak, özel sektör yatırım yapacak, Sosyal Güvenlik Kurumu GSS de satın alan kurum olacak. Böyle bir modelle ihalesi sanırım bir iki ay içerisinde yapılacak.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Bu çok stratejik bir olay. O kadar çok gecikti ki, hakikaten başaramadı. Yüksek Sağlık Şûrası kararı çıkarttık herkese etki etsin diye, ta bu yıllara kadar yani 1994’lü yıllardan bu yıllara kadar başarılamadı. Bunun nedenlerinden birisi buradan rant kapma heveslisi olanlardır. Eninde sonunda bu ihaleleri bozarlar, sabote ederler, başka hesaplar döner. Yine burada iktidar partisinin temsilcileri huzurunda sizden rica ediyorum. Bunu Kızılaya versinler kardeşim. Bu, barışta savaşta çok önemli bir şey. Devlet her yere para harcıyor, kaynak ayırıyor. Gerekiyorsa devlet sizin bütçenize parasını koysun. Kızılayı ben aynı zamanda bir geleneksel devlet kurumu olarak görüyorum. Öyle özel sektör, genel sektörle değil, bunu doğrudan doğruya Kızılay ve Sağlık Bakanlığıyla yapmak lazım. İki kurum. Sosyal Güvenlik Bakanlığı yine alıcı olsun çünkü bu aynı zamanda Kafkaslara, şuraya buraya da gerekirse fraksinasyon ürünleri gönderebileceğimiz ama bir savaş ya da başka bir şeyde de hayati önemi olan... Barışta da hâlâ tam kan verilen bir ülkeyiz yani bir sürü alerjik reaksiyonların ortaya çıktığı değil mi...

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Çok kısıtlandı yani çok az sayıda...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Onun için, benim sizden ricam, bunu bu şekilde yaparsanız daha hayırlı olacak. Deneyim olarak aktarmak istedim size.

Sorum yok.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Çıray.

Şimdi, soru sırası İstanbul Milletvekili, Komisyonumuzun Sözcüsü Mihrimah Belma Satır Hanımefendi’de.

Buyurun efendim.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Kerem Bey, tekrar hoş geldiniz.

Sizi Mecliste, Komisyonumuzda ağırlamaktan dolayı ayrıca memnun oldum. Birlikte mesai yaptığımız bir arkadaşımızsınız. Çok güzel hizmetlere imza atacaksınız inşallah. Bugün Komisyonumuzda yaptığımız konuşmalardan da hem kendi adıma hem komisyon raporumuz hakkında neticesinde yazacağımız çok önemli veriler elde ettik. Ben çok uzatmadan birkaç şey söyleyip kapatacağım.

Gıda bankacılığıyla ilgili -ben Dilekçe Komisyonu Başkanım- bir alt komisyon kurdum, o sırada sizinle görüşmüştük ve bir genel müdürünüz geldi, bize çok önemli bilgiler verdi. Bu konular bilinmeden evvel biz bununla ilgili bir çalışma yapmaya başlamıştık. Her şey bir tevafuk.

Komisyonumuzun konusu 15 Temmuz olduğu için ben özellikle bir İstanbul Milletvekili olarak 15 Temmuz gecesi İstanbul’da, benim seçim bölgemde özellikle yaptığınız hizmetler için çok teşekkür ediyorum. Hepimiz farklı şeyler yaşadık. O gecede siz hem üzüntü içerisinde hem de organizasyon içinde olarak çok önemli ve değerli hizmetler yaptınız. Çok teşekkür ediyorum.

Anlattıklarınızın içerisinde daha çok makbuz karşılığı yapılan yardımlar, kurban bağışları vesaire birçok soru sorulduğu için, ben bunların hepsini geçiyorum.

Bir de bu yapının, “FETÖ” dediğimiz bu hain darbe girişiminde bulunan yapının makbuz karşılığı olmadan “himmet” adı altında topladığı paralar var. Buraya gelen daha evvelki misafirlerimiz de anlattı, bizim de toplumdaki bildiğimiz var. Toplanıyorlar bir yere, dinî duygularını veya yardım duygularını istismar ederek insanlardan para topluyorlar. Bunların bir kısmı nakit olabiliyor, döviz olabiliyor, bir kısmı da çek, senet olabiliyor. Bunları bir şekilde cirolayıp piyasaya sürdüklerini biliyoruz. Siz uzun yıllar sivil toplumda çalıştınız ve yardım kuruluşlarında çalıştınız. Bunlarla ilgili bir bilginiz var mı? Bunun hakkında bize ne söyleyebilirsiniz, bunu öğrenmek istiyorum.

Bir de “Bu yapı Kızılaya sızamadı, iki nedenle: Hem onlar çok talep etmediler hem biz çok kapalı bir yapıydık.” dediniz. Doğru söylüyorsunuz, bu yapı hem size hem PKK sempatanları da sizin yapıya sızmak istedi çünkü siz bu ülkede kadim geleneğimizden gelen ve cumhuriyetle beraber birtakım sistemleri de oturan önemli bir hayır kuruluşusunuz. Çok sızmak istediler ama hem içeriden sizin katkılarınız veya sizden evvelki yöneticilerin hem de çeşitli nedenlerle giremediler demek ki. Bu da bizim artımız olmuş, Kızılayın artışı olmuş.

Ben tekrar teşekkür ediyorum. Özellikle son zamanlarda Halep ve civarına yaptığımız yardımlar için de teşekkür ediyorum.

Himmet konusundaki düşüncelerinizi, karşılaştığımız vakalar var mı, rakamlar ne kadardır veya bunun boyutları ne kadardır, nasıl insanları mağdur ederek bu paraları topladılar ki mali boyutunu bahsettiniz, benim de bildiğim bazı şeyler var. İnsanların boğazına basıp “Vergiyle ilgili sıkıntılarını çözeceğiz.” adı altında da para topladılar. Bu konuda da açıklama yaparsanız çok memnun olurum.

Çok teşekkür ediyorum.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Ben teşekkür ederim.

Şimdi, özellikle 1980 ihtilalinden sonra Türkiye’deki sivil ve resmî yani devlet ve vatandaş ilişkisinde sivil toplumu kısıtlayıcı ve potansiyel suçlu görücü, örgütlenmelerin önünü kesici yaklaşımlar maalesef bazı davranış “pattern”leri, desenleri oluşturdu. 12 Eylül 1980 darbesi sürecinde Türkiye’de 200 bin civarında dernek vardı. Şu anda Türkiye’deki dernek sayısı 100 binin altında. Yani daha örgütlü bir toplumduk ve bu anlamda bütün bu yapılar kapatıldı. Fransa’daki dernek sayısı 2 milyondur. Yani 200 bin sayısı çok gibi görülebilir ama bir şekilde örgütlenmenin kolaylaştırıldığı ve insanların çok daha sorumluluğu az modellerle örgütlenbildiği bir gelişmiş dünya var ama Türkiye’de bu hâlen yani bu anlamda mevzuatımız bu ihtiyacı karşılayabilecek boyutlarda değil. Yani şunu mesela, 3 insan bir araya gelip caretta caretta’ları kurtarmak için basit bir kampanya düzenleyebilir, 5-10 bin lira para toplayabilir, onun için bir şeyler yapabilir, yapabilmeli. Bunun için illa bir dernek kurayım, illa yardım toplama izni alayım, illa... Farklı farklı modeller var dünyada. Bu yardım konusuyla alakalı yani o himmetin gayriresmî toplanmasının nedenselliğinden bir tanesi de Türkiye’de sivil toplumda şöyle bir algı vardı: “Yazarsak başımız belaya girer.” Onun için, pek çok vakıf, pek çok dernek yani bu yapıyla iltisaklı olmasa bile bu amaç için bağışlanmış olan gayrimenkullerini, varlıklarını şahıslar üzerinde tuttular. Niye? 12 Eylül geliyor, kapatıyor, bütün malına devlet el koyuyor. Korumacı mantıklarla bunlar bir şekilde kaçırıldı. Bağışlar toplandığında “Bu bağışlar nereye gidiyor?” hesabı verme vesaire konuyla ilgili kâğıt kürek işlerinden korktukları için pek çok insanlar, hep çift defter tutuldu derneklerde yani resmî, gayriresmî, farklı farklı tutuldu. Bu alt kültürden gelen yani bu konuyla alakalı, rahatlatıcı ama sert cezalandırıcı tedbirler olsa belki hiç buralara gidemeyebilirdi ama sonuçta vatandaşta şu algı oldu: “Ya, para benim, istediğime veririm.” Aslında, bu, kamu idaresinde size ait olan varlığı toplumsal bir şey için bağışladığınızda bir toplumsal sorumluluk yüklenmiş oluyunuz. Bu toplumsal sorumluluğun denetlenmesi hakkı devlette yani devlet bunu denetlemeli. Siz bu parayı şahsa verdiniz ama belki gidecek onunla kötü bir iş yapacak.

Yani dolayısıyla bu çerçevede bahsettiğiniz tarzda kayıt dışı himmet toplantılarının çok yapıldığını biz de duyduk, bu konuyla alakalı ciddi bir kayıt dışı akışım olduğunu duyduk. Bu tabii, kontrolsüzlüğü ve bugünkü durumu oluşturan nedenlerden biri.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Bir şey sorabilir miyim Başkanım? Konu açıldığı için soruyorum.

Şimdi, 15 Temmuzda kötü bir gece geçirdik, şehitlerimiz var, gazilerimiz var. 15 Temmuzdan sonra çeşitli dernekler kuruldu. Geçen hafta sonu İstanbul’da şehitlerimiz için Fatih Camisi’nde büyük bir mevlit okundu ve gazilerimiz de oraya katıldı. Ben de gazilerimizle cami avlusunda sohbet etme fırsatı buldum. Gaziler şundan şikâyet ediyorlar: Çok farklı dernekler kuruldu. 15 Temmuz bir tane, 15 Temmuzla ilgili üç, beş, on dernek kuruldu. Bu derneklerin bir kısmı da –bana resimlerini de attılar, Aile Bakanımızla da paylaşacağım- takvimler bastırılmışlar, işte birtakım broşürler, bir şeyler bastırılmışlar ve kapı kapı dolaşıp 15 Temmuz şehitleri için, gazileri için para toplamaya başlamışlar.

Şimdi, bizim de büyük bir devletimiz var ve bununla ilgili mevzuatı da geçmişte çıkardık; şehitlerimize, gazilerimize sosyal imkânlar, birtakım haklar da tanınıyor. Buna rağmen, toplumda böyle bir şey de var. Şimdi, gazi olan, bastonla gezen bir arkadaş bundan rahatsızlığını bahsetti ama bu da hayatımızda var, bu toplumda var. Yani bir 15 Temmuz bile –tırnak içinde söylüyorum, asla, bu işten mağdur olan, şehit olan, gazi olanları bunun dışında bırakıyorum- suiistimler de başladı. İşte, takvim basıp... Hani, bilirsiniz, geçmiş dönemde âmâlarla ilgili de böyle bir şey yapıldı, Allah’a çok şükür ki Beyaz El Derneği kuruldu, bir sisteme oturdu o işler. Böyle bir sorunumuz da var ama bizim toplumumuzda, bunu nasıl çözeceğiz? Çünkü hayır yapmayı seven bir toplumuz Selçuk Bey’in söylediği gibi, imkânlarımızı, paylaşmayı seven bir toplumuz ama bir yerde de suistimale de karşılaşılabiliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Burada özellikle Batı’da, Avrupa’da ve Amerika’da otokontrol mekanizmalarını örnek verebilirim size bu konuyla alakalı. Devletten bağımsız, gene sivil ama üçüncü bir göz olarak bu faaliyet alanlarıyla ilgili birtakım kontrol mekanizmaları oluşturuyor. Mesela, insani yardım noktasında İngiltere’de (BOND) “British Overseas NGOs” diye bir organizasyon var. Bu da bir dernek, aslında bir birlik. Bunun maksadı şu: Belirli standartlarda kurumu yönetmek, belirli standartlarda proje geliştirip uygulamak, bunları raporlamak, bunlarla ilgili finansal bazı kriterlere, kurumsal karnelere uygun harcamalar yapmakla ilgili bir taahhütte bulunuyorsunuz ve oraya üye olmak size bir itibar getiriyor. Ne yapıyor? Mesela, diyor ki, bazı kamu harcamalarında, diyelim ki bir dernek özörlülere yönelik bir faaliyet yürütüyor ve BOND üyesi yani itibarlı bir denetleme sistemi tarafından denetleniyor. 10 liralık bir harcama yapıyorsanız devlet 5 lirasını getiriyor, size yatırıyor. Niye? Siz kamunun yapacağı bir çalışmayı yaptığınız için sizi teşvik ediyor kamu. Şimdi, mesela, buna benzer modeller itibarlı derneklerin sayısını artırabilir, itibarsızları yok edebilir. Biz de bakliyat makliyat, her şeyi yapan dernekler veya bu bahsettiğiniz gibi acar dernekçiler yani hemen o durumdan bir organizasyon oluşturmak, bunlar var, bunları engelleyebilecek şu anda durum da yok yani iyi niyetle kurulmuş yapılar.

(Oturum Başkanlığına Başkan Reşat Petek geçti)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

İzmir Milletvekilimiz Sayın Hüseyin Kocabıyık, buyurun.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Kerem Bey, hoş geldiniz.

Şimdi, bu terör örgütünün yardım kuruluşu 2004 yılında kurulmuş. Türkiye 2000’li yıllardan, hatta 1990’lı yılların ortalarından itibaren bu yardım kuruluşları konusunda çok mesafe katetti. Deniz Feneri filan, bildiğim kadarıyla yine 1990’lı yılların ortalarında kurulmuştu ve çok büyük bir hızla da hem içeride hem dışarıda muazzam faaliyetler yaptılar. O ana kadar hiç problem yoktu benim izleyebildiğim kadarıyla. 2004’te bu terör örgütünün yardım kuruluşu kurulduktan sonra, bir müddet sonra Batı’da inanılmaz yazılar çıkmaya başladı, Der Spiegel dergisinde filan, özellikle Almanya menşeli neşriyatta. Dediler ki: “Türkiye yardım kuruluşları üzerinden kamu diplomasisi yapıyor.” Bu en masum yorumlardan biriydi. Sonra giderek şiddetlendirdiler, dediler ki. Mesela, Kızılaya şöyle bir saldırı oldu yani yazdılar bunu: “Millî İstihbarat Teşkilatı ile Kızılay birlikte çalışıyor.” Ondan sonra başka neşriyatlarda da Türkiye kökenli yardım kuruluşlarının fetihçi bir anlayışla çalıştığını iddia ettiler ve açıkça bir rahatsızlığın tezahürüydü bu. En sonunda Deniz Feneri Derneğine dava açtılar ve Deniz Feneri Derneğinin imajını yerle bir ettiler. Bu, Almanya’da oldu.

Ben hani Tansu Çiller’i sıringalı Türk Bayrağı, eroin kaçakçılığı falan diye yargılayan Alman mahkemesi tecrübesine sahip olduğum için bunlardan farklı sonuçlar çıkarttım. En sonunda da bir Avrupa Birliği yetkilisi şunu dedi: “Ya siz Somali’ye filan gidip duruyorsunuz, bize sormadan nasıl gidirsiniz Somali’ye?”

Sonuçta, ben bütün bu oluşan FETÖ müktesebatından sonra ciddi ciddi şüpheleniyorum. Bu terör örgütünün yardım kuruluşunun ve bu terör örgütünün Türkiye’nin insani yardım kapasitesini tahrip etmek için -şüpheleniyorum yani bundan- doğrudan doğruya çalışmalar yaptığını düşünüyorum çünkü bu yardım kuruluşu kurulduktan sonra o saldırılar başladı.

Benim böyle bir düşüncem var, sizin de derin bir malumatınız var. Ne düşündüğünüzü öğrenmek istiyorum.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Evet, şimdi, tabii, size Somali’yle ilgili çok kısa bir şey anlatacağım uzatmadan. Somali’de 2011 yılındaki kuraklık krizi sırasında Mogadişu’ya gidiyorum. O zaman doğrudan Türk Hava Yollarının uçuşu yok, Nairobi üzerinden küçük Afrika pırpır uçaklarıyla geçiyoruz. Nairobi uçağında yanıma Türkiye’den binen birisi oturdu. Biraz soğuk, mesafeliydi, belli bir zaman sonra –altı saatlik falan bir uçuş- muhabbet ettik. Kendisi bu malum yapının Kenya okullarında öğretmen olan birisi. “Ne yapıyorsun?” diye bana sordu. Ben de insani yardım kuruluşu yöneticisiyim ve Somali’de böyle böyle bir şey yapıyoruz. Dedi ki: “Somali’de bu yardımı yapmanız çok kötü oldu.” dedi. Niçin? “Kenyalı Hristiyanlar bundan çok rahatsızlar.” dedi. Yani Somali devleti... Çünkü Somali ile Kenya arasında bazı sorunlar var, ihtilaflar var. “Biz burada Kenyalı Hristiyanlarla çok iyi bir iletişim şeyi yakalamıştık, onlarla çok iyi bir noktaya gelmiştik, Kenya devletiyle çok iyi bir noktaya gelmiştik, Türkiye’nin ve Türkiye STK’larının Somali’ye yardım etmesi bu ilişkiyi zedeleyecek.” dedi.

Şimdi, bu insani bir perspektif değil. Yani bu tamamen aslında ajandanın arkasında başka bir ajanda olduğunu gösteriyor. Muhtemelen onların üzerinde başka birtakım akıllar ve planlar vardır ve ben bunu sahada gördüm. Seçtikleri ülkeler, seçtikleri bölgeler, yardım yaptıkları toplumsal yapılara baktığımda tamamen o arkadaki nüfuz ayağını oluşturmaya ve daha elitist bir nüfuz ayağını oluşturmaya yönelik gayretler olduğunu görüyorum. Yani dolayısıyla, mesela, fakirle fukarayla hiç işleri olmaz Afrika’da yani mutlaka kent merkezlerinde zengin ailelere odaklanırlar. Türkiye’den giden başka yardım kuruluşları veya gene misyon temelli çalışan kuruluşlar vardır. Onlar hiç mesela başkentlerde filan bulunmazlar, hemen taşraya, köylere çıkarlar. Faaliyetlerini ücretsiz yaparlar. Bunların hepsinin faaliyetleri eğitim, sağlık, bütün bu faaliyetleri insani yardım gibi gözükür ama hepsi parayla yapılır.

Yani dolayısıyla muhtemelen dediğiniz bir şey var arkada.

BAŞKAN – Sayın Kerem Kınık, Kızılay Başkanı, efendim, davetimize katıldınız ve katkıda buldunuz. Ben Komisyonumuz adına çok teşekkür ediyorum katkılarınızdan dolayı. Size de kolaylıklar diliyorum, başarılar diliyorum.

TÜRK KIZILAYI GENEL BAŞKANI KEREM KINIK – Ben teşekkür ediyorum.

2.- Borsa İstanbul AŞ Yönetim Kurulu Başkanı Himmet Karadağ'ın Fetullahçı terör örgütüne ilişkin bilgi vermesi

BAŞKAN – Sayın Himmet Karadağ, Borsa İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı, hoş geldiniz.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Hoş bulduk.

BAŞKAN – Siz şöyle çantanızdan yavaş yavaş dokümanlarınızı çıkarırken biz sizi kısaca tanıtalım, bir öz geçmişinizi okuyalım.

Komisyonumuzun sözcüsü, İstanbul Milletvekilimiz Sayın Mihrimah Belma Satır Hanımefendi kısa bir öz geçmişinizi okuyacak.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Sayın Başkan, hoş geldiniz.

Himmet Karadağ, 1974 yılında Denizli’de doğdu. 1991 yılında Antalya Lisesini, 1995 yılında Gazi Üniversitesi İşletme ve İktisadi Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi Bölümünü bitirdi. Yüksek lisans eğitimini ise 2010 yılında Exeter Üniversitesi İşletme Bölümünde tamamladı. 1999-2002 yılları arasında Hesap Uzmanları Kurulu Başkanlığında Hesap Uzman Yardımcısı, 2002-2005 yılları arasında Hesap Uzmanı, 2005-2006 yılları arasında Gelir İdaresi Başkanlığında Başkan Danışmanı, 2006-2008 yılları arasında Maliye Bakanlığında Bakan Danışmanı olarak görev yapan Karadağ, 2009-2011 yılları arasında Hesap Uzmanları Kurulu Başkanlığında Baş Hesap Uzmanlığı ve Grup Başkan Yardımcılığı görevlerinde bulundu. 2011-2012 yılları arasında Maliye Bakanlığı Gelir Politikaları Genel Müdürlüğünde Daire Başkanı olarak görev yapan Karadağ 2012 yılından itibaren Sermaye Piyasası Kurulunda kurul üyeliği görevini üstlendi ve 1 Ocak 2016 tarihinde de Kurul Başkan Vekili oldu. Himmet Karadağ, 1 Nisan 2016 tarihinde Borsa İstanbul Yönetim Kurulu Başkanlığına seçildi.

Komisyonumuza hoş geldiniz tekrar.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Hoş bulduk. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, bu kısa öz geçmiş tabii, daha neler sığar içine de, biz burada biraz kısa geçiyoruz.

Öncelikle geldiğiniz için çok teşekkür ederiz.

Sayın Başkan, usulümüz şöyle: Biz Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasi partilerin ortak önergesiyle kurulmuş darbe araştırma komisyonu kısa adıyla, hem 15 Temmuz darbe girişimini hem de Fetullahçı terör örgütünü tüm yönleriyle araştırmakla görevliyiz. Burada hem bilgi, belge topluyoruz hem de konuklarımızdan anlatımlarıyla tam not, tam tutanak tutmak suretiyle Meclis tutanaklarımıza geçiyor ve bunun sonunda bir rapor hazırlayıp Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına alınması gereken önlemler için bir rapor sunacağız. Vazifemiz bu.

Bu doğrultuda sizin gibi değerli konuklarımızı davet ettiğimizde bu mevzuyla ilgili önce serbest olarak gerek 15 Temmuz darbe girişimi gerek Fetullahçı terör örgütü yapılanmasıyla ilgili bildiklerinizi -biz sözünüzü kesmeden- anlatma fırsatı veriyorum, onları anlattıktan sonra da arkadaşlarımızın, Komisyon üyelerimizin sorularına lütfeder cevap vererseniz teşekkür ederiz.

Söz sizin, buyurun.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Sayın Başkan, kıymetli üyeler; öncelikle böyle çok önemli bir konuda benim görüşlerime de kıymet verip davet ettiğiniz için çok teşekkür ediyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisinde böyle bir gündemle, çok önemli bir konuda sunum yapıyor olmak, burada sorulacak soruları cevaplıyor olmak gerçekten benim için bir gurur vesilesi, Borsa için de aynı şekilde.

Ben müsaadeniz olursa şöyle iki kapsam, iki aşamalı bir şey planladım. Sayın Başkanım, ilk önce Borsamızla ilgili küçük bir sunum, bunun üyelerimize de dağıtılmasını da söyledim ama hani Borsa, sermaye piyasaları kısa bir anlatayım ki çerçeve daha iyi anlaşılımsın istedim.

Borsanın şöyle bir özelliği var. 15 Temmuz Fetullahçı darbe girişimi çerçevesinde işgale uğrayan tek bir finans kurumu.

BAŞKAN – Evet, bu dikkat çekici.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – 15 Temmuz gecesinde 2 şehit, 40’ın üzerinde gazimiz var. Bu sebeple borsa ve finans taraflarını çok kısa ben hani tanıtarak başlayayım istedim.

Borsa İstanbul 2013 sonrasında yeni Sermaye Piyasası Kurulu ve yeni yapılanmayla beraber, dünya örneklerinden de biraz farklılaştırarak yatay ve dikey sermaye piyasalarıyla ilgili her şeyin bir arada sağlandığı bir yapıya kavuştu. Dünya uygulamalarında bizim karşılığımız birçok borsa ve şirket varken 2003 sonrası borsada dikey ve yatay entegrasyon sağlandı. Arkadaşlar, buradaki, hâlihazırda ortaklık yapımızı görüyorsunuz, 73,6’yla Hazine şirketiyiz, özel sektör prensiplerine göre çalıştırılıyor borsa, en geç 2018 sonunda da halka arz planlanıyor. Listesindeki halka açık şirketler gibi borsanın da halka arzını planlıyoruz. Hâlihazırda Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası, Amerika’da kurulu Nasdaq Borsası ve sektördeki aracı kuruluşlarımız da bizim ortağımız. EBRD (Avrupa Yatırım ve Kalkınma Bankası) aynı zamanda Yönetim Kurulunda 1 üyeyle temsil ediliyor.

2013’ten sonra, daha önce Altın Borsası, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, İzmir’de kurulu Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası, Borsa İstanbul çatısı altında birleştiriliyor. Dolayısıyla, şu an hâlihazırda bizim pazarlarımızda altın, kıymetli madenler, menkul kıymetler, borçlanma araçları, hisse senetleri, tüm menkul kıymetler işlem görüyor, böylece yatay entegrasyon sağlanmış oluyor. Dikeyde de ticaret, ticaretten sonra takas ve saklama, ondan sonra menkul kıymetin tapusu diyebileceğimiz kayıt işleminin yapıldığı merkezi kayıt işlemi de gene ortaklık yapılarında hâkim ortak Borsa İstanbul olması sebebiyle aynı grup çatısı altında örgütleniyor. Şimdi, bu, tabii, “finansal süpermarket” diye söyleyebileceğimiz menkul kıymet ve sermaye piyasasıyla ilgili ne aklınıza gelir ise hizmet verebilecek bir yapıya kavuşuyor. Devamında rakamlar ve ulusal ve uluslararası kıyaslamalarla ilgili bilgiler var sunumda. Soru gelirse oralardan -sayın üyelerimizin bilgi edinmesi için koymuş arkadaşlar- ben gene detay cevaplamaya çalışırım.

15 Temmuzla başlayacak olursak; tabii, biraz için 15 Temmuzdan önceye varan boyutu da var. Ben 2012 sonu itibarıyla Maliye Bakanlığında Sermaye Piyasası Kuruluna görevlendirildim, 2012’nin son günüydü. Onun öncesinde de... Burada da konuşulmuştur, Maliye Bakanlığı da bu FETÖ yapılanmasının aktif bir şekilde hem insan kaynakları itibarıyla hem diğer alanlarda etkin örgütlediği bakanlıklarımızdan biriydi, her türlü yöntemi kullanarak tabii. Özellikle bunu hem Hesap Uzmanları Kurulunda yaşadık hem de devamında Sermaye Piyasası Kuruluna Kurul Üyesi olarak atandığımda orada da benzer şeyleri gördük. Tüm liyakat, hak, hukuk, adaleti de çiğneyerek, işte, buna “soru çalmak” dersiniz soru çalmak, işte, çok zor şekilde girilen, liyakat prosesiyle girilen süreçlerde o soru ve bilgi ve belgeleri ilgili FETÖ linkli kişilere aktarmak dâhil her türlü yöntemle kamunun bu kurumları bir şekilde ele geçirilmişti. Maliyeden ben o sıkıntılarla biraz böyle şerbetlenmiş şekilde,

2012'nin son günü Yargıtayda yemin ederek Sermaye Piyasası Kurulunda göreve başladım. Tabii ki aynı yapılanmayı, aynı sıkıntıları Sermaye Piyasası Kurulunda da yaşadık. 17-25 Aralığa gelinceye kadar, tabii, muhatap ve hani sonuç alma anlamında ciddi sıkıntılar vardı. 17-25'le beraber gerçekten bir farkındalık oluşmaya başladı. Devamında, tabii, bu FETÖ...

Bu kurumları niye anlatıyorum? Çünkü, Maliye Bakanlığı, Sermaye Piyasası Kurulu, BDDK ve borsa yani finans ve parayla ilgili kurumlar aslında bir network'ün parçaları. Sizin Sermaye Piyasası Kurulunda etkinliğiniz var ise tüm halka açık şirketlerde çok ciddi bir gücünüz oluşuyor ve özellikle bürokrasi ve denetimle ilgili alanlardaki gücünüz tüm şirketlerde belli bir hegemonya kurmanızı sağlıyor. Mesela, BDDK'daki gücünüz tüm kamu ve özel bankalarda yapılanmanızı sağlıyor veya çıkarlarınız doğrultusunda orayı haraca bağlama veya işte, örgüt çıkarları doğrultusunda o yapıları kullanmanızı sağlıyor. Borsa ,hem yapısı itibarıyla çok kuvvetli nakit üreten, gelir üreten bir yer hem de Türkiye'nin tüm prestij şirketleri bizim listemizde. Borsada güçlüyseniz hem o şirketlerin bilgisine kolay ulaşabilirsiniz hem de örgüt çıkarları doğrultusunda o ekonomik gücü kullanıyor olursunuz. Sizinle iş birliğine gitmeyen veya onları -himmet veya haraç, ne dersiniz- yerine getirmeyen şirketlere de ters yönde kuvvet uygulayabilirsiniz bu gücü kullanarak. Bizde de onu aktif şekilde maalesef kullanmışlar.

Nisanda Sermaye Piyasası Kurulunda benim görevim devam ediyordu, görev sürem dolmadan, 1 Nisanda buranın, borsanın Olağan Genel Kuruluyla Borsa Yönetim Kurulu Başkanı olarak görevlendirildim. Tabii, Nisandan itibaren temel görev alanlarımızdan biri de FETÖ'yle mücadele idi. Biz Nisanda başlayarak aktif bir şekilde idari yapılanmada yer alan tüm FETÖ linkli unsurları zaten temizlemeye başlamıştık. Uzman personel dışında FETÖ linkli bizim tespit edebileceğimiz personel yoktu Temmuz darbesine girdiğimizde. Yani, o anlamda hazırlıklıydık, sadece uzman veya uzman yardımcısı düzeyinde şüphelendiğimiz personel kalmıştı 15 Temmuzda. O sırada devam eden Nasdaq ve teknoloji knowhow transfer süreci var. Çok sayıda personel istihdam edildikten sonra Nasdaq OMX'in Amerika, İsveç ve Sydney'deki şirket merkezlerine gönderilmiş, oradaki knowhow'u aldıktan sonra burada bizim sistemin yazılımını gerçekleştiriyorlar, coding yapıyorlar. O kişileri normal şartlarda atmak şirket için çok ciddi bir mali kayıp. Dolayısıyla, Nisandan itibaren biz tabii ki deşifre olanları atıyorduk ama 15 Temmuz öncesi bunları da hemen atalım demek o an için sistemi durdurmak anlamındaydı. 15 Temmuzdan sonra, o uzman yardımcılarını ve sistemde tespit edebildiğimiz tüm çalışanları da temizlemiş olduk 15 Temmuzla beraber.

O darbe gecesi de tabii, bizim için en zor akşamlardan biriydi. İlk geldikleri kurumların başında... Esasen, hani şöyle düşünüyoruz: Cuma günü piyasalar kapanıyor, piyasalar kapandıktan sonra borsanın işgaline yeltenilmesinin hani çok acil bir tarafı yok kişisel kanaatim çünkü pazartesi veya piyasalar canlı iken işgal edilmesi piyasaları durdurur, çok ciddi ses getirir. Ama, piyasalar kapandıktan sonra bizim güvenlik elemanlarına orada, içeride bir bomba ihbarı olduğunu belirterek kurmay binbaşılar ve astsubaylardan oluşan kalabalık bir heyet tank veya işte, zırhlı araçlarla geliyorlar. Normalde bizim girişimiz güvenli, çok büyük bariyerler var yani çok ciddi çatışma yapmadan normalde giremezler ama bizim güvenlik personeli -tabii, daha sonra sorgularını falan da yaptık- bomba ihbarıyla geldiği için askerler, hani ne olduğunun da farkına varamadan içeriye alıyorlar. Daha sonra, tabii, bizim arkadaşları etkisiz hâle getirip oradan uzaklaşmalarını sağlıyorlar ama biz ilk haber alır almaz, 10.30'dan itibaren kendi güvenlik personelimizi yakın çevrede konumlandırdık, polisin de desteğiyle sabaha kadar çatışmalar devam etti borsada. Maalesef bu çatışmalarda TOMA'daki görevli polis memurumuz Mehmet Şevket Uzun ve İstinye'de mukim Fatih Satır kardeşimiz şehit oldu. Bunların yanında da

40'ın üzerinde yaralımız var. Birçoğu, maalesef, İstinye'de borsanın önünden geçerken, bazıları otobüs durağında... Hani kendilerine yönelmemiş insanlara bile "sniper" şeklinde -o borsa biraz tepede- hedef gözeterek ateş edip yaralıyorlar. 40'ın üzerinde çok ciddi, uzun kaybı dâhil, yaralımız var o anlamda.

BAŞKAN – Yaralıların çoğu personeliniz mi?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Şimdi, personelimiz hiç yok yaralılardan, tamamına yakını... Tabii, biz 15 Temmuz sonrası yaralılarımızı da hastanelerde ziyaret ettik, hepsiyle sonrasında da ilişkilerimiz devam etti. Yaralılarımız genellikle İstinye halkı. Bunlar sermaye piyasasıyla bir ilişkisi de olmayan, normal yurdum insanı, hani normal borsa yatırımcısı falan da değil, birçoğunun borsada en küçük hisse senedi ve herhangi bir şeyi de yok. İşte, devlet büyüklerimizin, Cumhurbaşkanımızın çağrısıyla hemen koşup borsayı kurtarmak için çalışmışlar, hepsi de bilinçli. Mesela, şehit olan kardeşimiz Fatih Bey ilk önce, ilk saldırıda yaralananları, çok ciddi yaralananları hastaneye götürüyor. Hastaneye götürdükten sonra kalmıyor orada, hemen koşarak tekrar mücadele etmek için borsanın önüne geliyor. O ikinci geldiğinden sonra şehit oluyor maalesef. Diğer yaralılar da öyle yani karşıdan silah sıktılar diye hiç geri çekilen veya işte yaralananlardan pişman olan, "Ya, nereden geldik buraya." diyen hiçbir kişiyle karşılaşmadık. Çok ciddi yaralananlar vardı maalesef.

Şimdi, burada, tabii, ben toplantı sonrasında bunun bir örneğini Komisyonumuza bırakacağım. Sorular ve diğer şeylere, istenilen alana yoğunlaşmak için daha fazla vakit uzatmadan kısaca özetlemek istiyorum.

Genelde ne oldu? 15 Temmuz akşamı, Cuma akşamı darbe girişimine maruz kaldı borsa. Sabaha karşı tekrar polisin yardımıyla borsa ele geçirildi, kurtarıldı, cumartesi biz borsadaki tüm çatışmanın... Ki o "ZPT" mi diyorlar, o büyük zırhlı aracın... Yani, şansımız şuydu: Zırhlı aracın içine onun atmayacağı farklı ebatta mermilerden koymuşlar. Yoksa belki çok çok daha büyük hasar olacaktı. O tank benzeri aracın içindeki -hani, emniyetteki arkadaşların söylediği- onun atamayacağı ebatta bir mermiymiş, onu getirmişler ama kullanamamışlar. Ondan 2 tane falan vardı galiba. Bir tanesi -binbaşılardan galiba-polisin müdahalesiyle ağır yaralı; birkaç tanesi arkadan kaçmıştı subayların, o da yargı aşamasında. Muhtemelen birçoğu yakalandı subay, astsubay ve diğer darbecilerin.

Ekonomik anlamda biz cumartesi etkilerini temizledik tabii, savcılığın çalışmaları tamamlandıktan sonra. Pazar günü de operasyonel anlamda tüm sistemlerimiz ayakta bir şekilde sistemi açabilir noktadaydık. Pazartesi de zaten Hükümetle istişare ettikten sonra normal işleyişine devam etti piyasalar, en ufak bir aksama yaşanmadı. Bunu, tabii, ben uluslararası borsa başkanlarıyla falan konuştuğumda bunu anlama noktasında veya nasıl bir şey, böyle bir darbe yaşıyorsunuz, pazartesi hiçbir şey olmamış gibi piyasaları açılıyorsunuz... Çok anlayamıyorlar ama bu, bu şekilde gerçekleşti. İlk hafta gene... Burada arkadaşlar size de sunacak, darbe öncesi bizim tüm piyasalarımızda işlem hacimleri, darbenin öncesinde ve sonrasında piyasalarımız nasıl etkilendi, onların tüm datalarını veriyor olacağız size.

Ortalama bizim pay piyasasında 3-5 milyar lira arasında işlem gerçekleşiyor hisse senetleri piyasasında. Darbe öncesi o, endekste ki yükselmeye beraber 4 milyar civarındaydı. Tabii, bu ekonomik ve siyasi belirgin olaylarda yatırımcı tercihleri biraz daha endişeyle beraber harekete geçiyor. Bizim 2016 yılında 7,4 milyar lirayla en çok işlem gerçekleşen günümüz oldu 18 Temmuz Pazartesi günü. Tabii, bu alış yönünde de satış yönünde de var. Hisse piyasasında endeksimiz yüzde 13,39 düştü, 82.825 puandan BIST 100 endeksimiz 71.338'e geriledi. Bu, görece olarak oldukça makul yani yaşanan ve maruz kalınan olayla kıyaslanamayacak kadar düşük düzeyde gerçekleşti piyasalarımıza etkisi. Devamındaki haftada operasyon, borçlanma, hisse, altın piyasamız, kıymetli madenler piyasalarımızdaki tüm işlemler olağan akışıyla devam etti. Bunu niçin söylüyoruz? Tabii ki bu tür büyük hadiselerde sizin aynı şekilde

operasyona devam edebiliyor olmanız aslında operasyonel kabiliyetinizin de bir göstergesi. Tabii, bu işlem yapan yerli ve yabancı yatırımcılarımızın piyasalara olan güveni darbe girişimi sonrasında da aynı şekilde devam etti. Tabii, bu tür işlemler yatırımcılar için kâr realizasyonunun da bir parçası, fırsatı olacağı için o anlamda da kâr realizasyonu anlamında endekste hareketlenmeler doğal. Bu ekonomik pozitif hadiselerde de, negatif hadiselerde de bu fiyatlama yapılıyor ama temelde, özellikle devamında da biz takip ettik, yabancı yatırımcı algısında 15 Temmuz sonrasında çok ciddi bir güven kaybı olmadı Allah'a şükür.

Devamında, biliyorsunuz, Moody's'in not indirimi yaşandı. Onun sonrasında da bizim yabancı yatırımcı ağırlığında da çok ciddi bir gerileme yaşanmadı. Hatta, ben şeyi özellikle takip ettim, Moody's'in not indiriminden sonra pay ve diğer piyasalarımızda çok ciddi yabancı yatırımcı girişi gerçekleşti, bir ara 1 milyar doların üzerinde seyretti. Hatta, ben acaba notu indirip ucuz fiyattan mı almak istiyorlar diye bir ara şüphelenmiştim yabancı yatırımcılarla ilgili. Biz, tabii, darbe girişimi öncesi ve devamında tüm piyasalarımızdaki şüpheli işlemlerin tamamını 18'i ve 19'unda çalışıp hemen, iki gün içerisinde, çok süratli bir şekilde hem bunun uluslararası ayağını hem iç yatırımcı ayağını anında yargı mercileri ve Sermaye Piyasası Kurumumuza raporladık. Bu raporlamalar sonrasında, tabii, bu detaylı soruşturulduktan sonra gerekli işlemler bizim üst kurulumuz Sermaye Piyasası Kurulu tarafından savcılığın, idari bir yargılamanın konusu ise yargı mercilerimize, kendileri idari bir ceza veya işlem yapmaları gerekiyorsa kendileri yapmak suretiyle yerine getiriyorlar. O anlamda, soru gelirse de gene detay bilgi paylaşıyor olurum inşallah.

Borsa İstanbul'da FETÖ terör örgütüyle alakalı, biliyorsunuz -detay bilgileri gene bilgi notunda paylaşıyor olacağız- Asya Katılım Bankası işlem görüyor idi. Borsa Yönetim Kurulunun 2014'ten itibaren Asya Katılım Bankasıyla ilgili birçok iş ve işlemi oldu. Tabii ki borsada işlem gören şirketlerin ekonomik ve hukuki durumlarındaki değişiklikler borsadaki kotasyon şartlarını, işlem görüp görmemesini etkilediği için anlık mevcut hukuki ve ekonomik duruma göre borsa olarak biz de gerekli adımları atıyoruz. Bu, Bank Asya'da da aynı şekilde TMSF'ye devir süreci, sonrasında TMSF'ce yapılan işlemler tamamında anlık borsamız tarafından hem hukuki hem operasyonel...

İsim isim saymam gerekirse; Bank Asya var bu FETÖ örgütüyle linkli işlemlere konu olan. En son tarih itibarıyla BDDK almış olduğu 2016 tarih sayılı kararla Asya Katılım Bankasının faaliyet iznini kaldırmış, Sermaye Piyasası Kurulunun 22/7/2016 tarih ve 24 sayılı toplantısında Asya Katılım Bankası AŞ'nin sahip olduğu yetki belgesi ve faaliyet izinlerinin 22/7/2016 tarihi itibarıyla iptal edilmesine karar verilmiş, bu kararla faaliyet izni ve yetki belgeleri iptal edilen Asya Katılım Bankası AŞ'nin işlem yapma yetkisi de 25/8/2016 tarihi itibarıyla Borsa Yönetim Kurulu tarafından borsa üyeliği sonlandırılmış. Şirketin işlem gördüğü son tarih itibarıyla -Asya Katılım Bankasının- piyasa değeri 783 milyon TL, halka açık kısmının piyasa değeri 410,1 milyon TL olup aktif yatırımcı sayısı son tarih itibarıyla 20.144'tür.

FETÖ terör örgütüyle bağlantılı diğer bir şirketimiz Koza İpek grubu şirketleri: İpek Doğal Enerji Kaynakları Araştırma ve Üretim AŞ, Koza Anadolu Metal Madencilik İşletmeleri AŞ, Koza Altın İşletmeleri AŞ. Bunlarla ilgili de kayyum ataması kararı var, yargı kararları var. Ekonomik ve hukuki durum değişikliklerine göre borsamız Yönetim Kurulunda hem hukuki hem operasyonel aksiyonlar alındı. Şimdi, detaya girmeden şöyle söyleyelim: Bunların birçoğu, tabii, TMSF yönetiminde de operasyonlarına devam ediyor. Sadece rakam vermek gerekirse; İpek Doğal Enerji Kaynakları Araştırma ve Üretim AŞ'nin birinci kayyum tarihinde bizdeki toplam piyasa değeri 503 milyon 983 bin

989 lira. TMSF'ye devir tarihi itibarıyla bu değer 280 milyon 586 bin liraya inmiş, 19/12/2016 güncel tarihi itibarıyla da şu an toplam piyasa değeri bu şirketin 607 milyon 898 bin 214 lira. Toplam yatırımcı sayısı bu şirkette 8.916. Halka açık kısmının piyasa değeri de 229 milyon 56 bin lira.

Yine Koza Anadolu Metal Madencilik İşletmeleri AŞ'de 10.631 güncel yatırımcı var. Halka açık kısmın güncel piyasa değeri -bu, kayyum atanma ve TMSF'ye devir rakamından da çok yüksek bir piyasa değerinde seyrediyor- 931 milyon 392 bin lira, bu piyasa değeriyle işlem görüyor.

Diğer bir İpek grubu şirketi Koza Altın İşletmeleri AŞ'de de 9.720 yatırımcı var.

Gene Naksan grubunun Royal Halı, İplik, Tekstil, Mobilya, Sanayi, Ticaret AŞ şirketi de bu kapsamda işleme konu olduğu için borsamız tarafından benzer hukuki ve operasyonel işlemler yapıldı. Royal Halıda da güncel 2.441 yatırımcı var, halka açık kısmının piyasa değeri 13 milyon 404 bin 300 TL.

Gene bu kapsamda işlem yaptığımız Karakaş Atlantis Kıymetli Madenler Kuyumculuk, Telekomünikasyon, Sanayi, Ticaret AŞ'yle ilgili de hem yasal hem hukuki işlemler yapıldı. Şirketin güncel durum itibarıyla toplam piyasa değeri 34,7 milyon TL. Halka açık kısmın piyasa değeri 9,1 milyon TL olup 3.169 yatırımcısı var.

Taraf Gazetecilik, Sanayi, Ticaret AŞ de gene aynı şekilde şirketle ilgili...

BAŞKAN – Bu Taraf Gazetecilik de Naksan bünyesinde mi?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Yok, yok. Naksan'ın sadece Royal Halı vardı. Onun dışındaki halka açık bir şirketi bildiğimiz kadarıyla yok. Grup şirketleriyle ilgili başka işlem yapılmış olabilir. Borsada bizim işlem yaptığımız sadece Royal Halı.

BAŞKAN – Taraf Gazetecilik de müstakil bir şirket yani?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Evet, Taraf Gazeteciliğin Naksan grubuyla bir alakası yok. Bu, onun öncesindeki Karakaş Atlantis'in de onunla alakası yok. Taraf Gazetecilik kendi başına, ortaklık yapısı tamamıyla farklı. 15/4/2015 tarihinde yakın izleme pazarına, eski adıyla gözaltı pazarına alınıyor. Taraf Gazetecilik diye 27/7/2016 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 668 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2'nci maddesinin 1(c) bendi gereğince kapatılması sebebiyle Borsa Yönetim Kurulu tarafından şirket paylarının kotasyon yönergesi ve ilgili mevzuat uyarınca borsa kotundan çıkarılmasına karar veriyoruz. Biz de o işlemin devamını yapıyoruz.

Gene VIA Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı AŞ'yle de ilgili Sermaye Piyasası Kurulumuz tarafından borsa kotundan çıkarılmasına karar verildiği için borsa kotundan çıkardık.

Aynes Gıda Sanayi ve Ticaret AŞ'yle ilgili bunların da farklı tarihlerde itfa olacak 3 ayrı tertip 100 milyon TL nominal değerli tahvilleri... Bu şirket halka açık değil ama Sermaye Piyasası aracı ihraç ediyor. 11/2/2016 tarihli Borsa Yönetim Kurulu kararıyla, vadesi gelmemiş olan kupon ödeme tarihleri de beklenmeden bunu da borsa kotundan çıkardık. Bu şirketle ilgili Fetullahçı terör örgütü ve paralel devlet yapılanması soruşturması kapsamında Aynes gıda firmasına operasyon düzenlenip Yönetim Kurulu üyeleri gözaltına alındığı için bu işlem tesis edilmiş bizim tarafımızdan.

Gene Bizim Menkul Değerler AŞ'ye de 2. Sulh Ceza Hâkimliğinin ve Kayseri 2. Ceza Mahkemesinin kararıyla kayyum atanıyor. Bizim Menkul Değerler de aracı firmamız olduğu için o kapsamda da işlem tesis etmişiz.

Burada 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında ben genel hatlarıyla özetledim. İşlemlere ilişkin bizim yaptığımız işlemler için detay bilgiler var. Tüm piyasalarımızda bizim temel itibarıyla şüpheli gördüğümüz, darbe olması durumunda fiyatların etkileneceği veya farklı şekilde şüpheli işlem kalıplarımız var. O kalıplara göre tamamen hızlı bir şekilde sorgularımızı çalıştırıp raporları ilk darbeden sonraki hafta içerisinde Sermaye Piyasası Kuruluna detay soruşturma için sunmuş oluyoruz. Bu kapsamda, 88 yatırımcının darbeyle ilgili dönemde işlemlerini Sermaye Piyasası Kuruluna raporladık değişik piyasalarımızda. Bu 88 yatırımcıdan 5'inin işlemlerin niteliğine ilişkin madde tespitlerinin yanı sıra emirlerin niteliğine ilişkin ses kayıtlarında da şüpheli ifadelerin yer alması ve SPK tarafından kendilerine yazılı olarak yöneltilen soruların rapor tarihi itibarıyla cevaplanamaması nedeniyle dikkat çekici bulunmuş. Zaten Kurul bununla ilgili hem yargısal hem diğer şüphelileri de diğer işlemleri de yapıyoruz, yargı mercilerini de bilgilendiriyoruz.

Ben çok teşekkür ediyorum. Bu kısa sunumdan sonra sorular olursa onları da bildiğim kadarıyla cevaplamaya çalışırım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Özellikle, İstanbul Borsasında FETÖ bağlantısı nedeniyle faaliyeti askıya alınan yani hukuki yaptırım uygulanan şirketlerle ilgili döküm bölümü önemli. Sanıyorum bunun yazılı olarak da raporunu alacağız. Biz onu çoğaltırız.

Bilmiyorum var mı ama elinizdeki bu toplam değerlerde varsa kaç şirket ve ekonomik büyüklüğü itibarıyla bir icmal ifade etmeniz mümkün mü? Yani, 15 Temmuz sonrası FETÖ bağlantısı nedeniyle borsada işlemden çıkarılan...

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Şöyle, aslında, şimdi, burada etki hesabı biraz zor çünkü şöyle baktığımızda mesela, sadece İpek Grubu şirketleri bizim en büyük hacim itibarıyla FETÖ bağlantılı şirketlerden, bunların da kayyum atanması durumu olduğu ve devamında da TMSF yönetimine geçtiği için kottan çıkarmadık biz. Borsada işlem görmeye devam ediyorlar. Bunlarda ulusal ve uluslararası yatırımcılar da var. İlginç şekilde hani şöyle bir durum da var aslında. Kayyum atanma tarihine göre aslında pozitif performans da var Başkanım, mesela bu grup şirketlerinde. Şimdi İpek Doğal Enerji 503 milyondan 607 milyona çıkmış kayyum ve TMSF yönetimleri döneminde 100 milyonun üzerinde değer artışı var şirkette. Koza Anadolu Metal Madencilik 636'dan 931 milyona çıkmış.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Kaçtan düşmüş?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Düşme yok, 636'dan, TMSF'ye devir...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Peki, kayyumdan önce, mesela kayyumdan üç ay önce değeri neymiş?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Ona bir bakmak lazım Başkanım. Burada kayyum tarihi, TMSF devir tarihi ve güncel tarihi almışlar. Koza Altın İşletmeleri 2,600'den 2,500'e düşmüş. TMSF'ye devir tarihi itibarıyla 2,2 milyar 176 milyona, güncelde de 2,5'e düşmüş. Tabii, normal piyasa şartları gereği, ülkenin ekonomik durumu veya sektörel parametrelere göre değerlemelerde farklılık olabiliyor. FETÖ kapsamında bu doğrudan kottan çıkardığımız en büyük belki ekonomik varlık Bank Asya. Bank Asya'nın da... Yani, diğer şirketler kısmen, işte, Naksan Grubu'nun şirketi var ama 10-15 milyonluk bir halka açık kısım büyüklüğü

var, çok böyle abartılı bir büyüklük değil. Büyük olan, aslında Bank Asya ve İpek Grubu şirketleri var. Diğerleri de ekonomik anlamda, şöyle hızlıca baktığımızda, Taraf Gazetecilik dâhil, çok yüksek büyüklükler değil, yani 1 milyarlık rakamlar yok hiçbirinde.

BAŞKAN – Dikkatimi çekti zaten Koza Grubunda galiba, birisi...

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Koza Grubu ve Bank Asya gerçekten ekonomik anlamda da büyük bir...

BAŞKAN – Ama Royal galiba 13 milyon gibi...

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – 13 milyon halka, o küçük bir şirket bunlara göre, evet.

BAŞKAN – Peki, bizim biraz daha literatür olarak anlayabileceğimiz dilde... Şimdi, Bank Asya Borsa İstanbul'da işlem görmeye devam ediyor mu?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Şu an etmiyor. Tamamen Borsa ...

BAŞKAN – “Tahtadan silindi.” mi diyoruz ona?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Tabii ki, tahtadan silindi. Şöyle: Borsa kotunda işlem görebiliyor olması için şirketin normal faaliyetine, esas faaliyet konusu iş ve işlemlerde herhangi bir sıkıntı olmaması lazım. Bank Asya, katılım bankacılığı lisansı ile faaliyet gösteriyor. Şimdi, TMSF'ye devirden sonra da işlem görebilir ama TMSF'ye devrolunduktan sonra da onlar tasfiye kararı aldılar. İlk önce, biliyorsunuz, ihaleye çıkıldı, onun devri için müşteri arandı. Başka bir gruba satılıysa tekrar ulusal ve uluslararası borsada işlem görmeye devam edebilirdi ama tasfiye kararı ve bankacılık izni BDDK tarafından kaldırıldığı için şirketin borsa pazarlarında işlem görmesinin esaslı unsuru kalmıyor. Artık bundan sonra, normal tasfiye bakiyesinde son tarih itibarıyla 20.144 yatırımcısı varmış Bank Asya'nın. Bunlar tasfiye sonucu bakiyeden veya işte bir şey kalırsa alacaklar, yatırımcılar.

BAŞKAN – Evet.

İsmlere dikkat ettim ama gözümünden kaçtı mı; BOYDAK Grubu ile ilgili var mı?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – BOYDAK Grubu ile ilgili yok, onların...

BAŞKAN – Borsada var mıydı onlar yani halka açık ve borsada işlem gören şirketi?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Doğrudan BOYDAK Grubu borsada işlem görmüyor.

BAŞKAN – Belki başka isimlerle mi?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Yani, Bizim Menkul Değerler olabilir onların ortaklığı olduğu. Ortaklık yapısı şu an önümde yok ama sadece onlarda değil, farklı ortakları da var. Doğrudan BOYDAK Holding borsa kotunda değil. Onların büyüklüğü oldukça var bildiğim kadarıyla, rakamlar büyük.

BAŞKAN – Orada o zaman aracı şirket, değil mi? Bizim Menkul Değerler aracı şirket.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Bizim Menkul Değerler aracı şirket, evet.

BAŞKAN – O devam ediyor mu borsada?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Evet, devam ediyor.

BAŞKAN – Ediyor ama ona da mı kayyum atandı, öyle mi biliyoruz?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Evet yani normal kendi, tüm grupla TMSF ve... Kayyum olarak TMSF hatırladığım kadarıyla en son idare ediyor. O sebeple zaten Sermaye Piyasası Kurulu ve BDDK tarafından ilave bir işlem yapılmıyor. Yani, belki üst yönetim FETÖ'yle linkli kişiler devam edecek olsa belki lisans iptali hem Sermaye Piyasası Kurulu hem BDDK tarafından gündeme gelecektir. Bu, TMSF'ye devroiduktan sonra üst yönetim yargısal sorgusu veya işte onun FETÖ'yle ilgili ne soruşturması, yargılanması gereken şeyi varsa devam ediyor. Kurumsal yapılarının, ekonomik aktivitelerinin belli düzeyde devamı sağlanıyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Ben bir soru daha sorup arkadaşlarımızın soru sormalarına fırsat vereceğim.

Şimdi, gerçekten, 15 Temmuz gecesi saldırıya uğrayan kamu kurumları arasında Borsa İstanbul'un olması ilginç. 2 şehit, 40 gazi var ve gerçekten işgal etmişler ve kurtarılmış sabaha yakın. Şimdi, siz Borsa İstanbul Başkanı olarak, yani, burada FETÖ darbe girişimi sırasında öncelikle borsayı ele geçirmeye çalışması nasıl izah edilebilir? Bu konuda bir yorum yapabilir misiniz veya düşünceniz nedir?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Şimdi, Sayın Başkanım, ben aslında şunu düşündüm: Piyasalar açık olsa, borsa ekonominin kalbi, gerçekten ilk ele geçirilmesi gereken kuruluşlardan biri olması lazım veya şimdi biz tüm Türkiye'nin en nitelikli holdinglerini, değerleri "listed" yapıyoruz, kota alıyoruz, bizde işlem görüyorlar ama o ekonomik varlıklar aslında bizim değil. Bizim olan, sakladığımız, mesela altın borsasında biz Türkiye'nin en büyük –Merkez dâhil- altın saklamasını da yapıyoruz ama altın saklama İstinye yerleşkemizde yapılmıyor. Yani, bir altın veya ekonomik varlığı ele geçirmek için de değil. Benim bulabildiğim, cuma günü piyasalar kapandıktan sonra Borsaya neden saldırıyorlar? Bir, nisandan bu yana biz FETÖ'cülerin üst yönetimini Borsadan uzaklaştırdık yani idari veya üst yönetimi hiç kalmadı. Bu kişiler de FETÖ'nün yapısı gereği örgütün üst düzey yöneticileri. Mesela, daha önceden bizden atılmış IT'cilerden bir tanesi TÜRKSAT'a darbecilerle beraber girip sistemleri kapatmaya çalışırken yakalanıyor.

BAŞKAN – O 4 kişiden biri...

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Evet, IT'cilerden biri Borsada daha önce çalışan ve atılmış FETÖ'cülerden birisi. TÜRKSAT'taki yayını kesmek için işte oraya çağırılmışlar.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Borsayı niye basmışlar, onu anlamadım.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – İşte, mantığını ben de algılayamadım. Yani, ben olsam, darbecilerin mantığıyla düşünüyorum... TRT ve yayın kuruluşlarından çok daha fazla bir kuvvet ayırmışlar bize. Darbenin başarısı için aslında çok ehemmiyetli. Belki başka tarafa kanalize etseler başarılı olacaklar ama borsaya getirmişler. Bu, FETÖ üst yönetiminin borsayı önemli addediğinden olabilir yani üst yönetimde etkili birçok kişi yakın dönemde borsadaki işlerinden atıldı, belki bu sebeptedir. Onun dışında, ben hani çok mantıklı bir sebep bulamadım. Daha önemli, Merkez Bankamız da var, ne bileyim, bankalar da var, oralarda para da var yani oralara saldırmıyor, borsaya saldırıyor.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sınav sorularını çalarak giriyorlarmış ya Harp Okuluna, bu darbeye de budur bunların herhâlde.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Şimdi, borsada sınav soruları da çıkmamışlar, sınav sorusu koymamışlar mesela, doğrudan istihdam etmişler. Yani, özel sektörde özel hukuk hükümleri uygulandığı için Sermaye Piyasası Kurulunda ve Maliyede mesela o tür şeylere rastlamıştık. İşte, hesap uzmanlığında, çok zor sınavlardan geçilir mesela, son bunların etkili olduğu dönemde full FETÖ’cüler kazanıyordu hep.

BAŞKAN – Ravza Hanım, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Daha önceki Borsa Başkanı kimdi?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Bizden önce borsadaki yapılanma... Şimdi, ben Yönetim Kurulu Ve İcra Kurulu Başkanım. Daha önce son Borsa Başkanı aslında İbrahim Turhan Bey. İbrahim Turhan Bey’den sonra bu borsa ve sermaye piyasalarında yeniden yapılandırılmayla beraber, farklı bir yapıya gidiyor. Şirket modeli artık İbrahim Turan Bey’den sonra genel müdür ve yönetim kurulu başkanı var. Benden önce...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ne kadar kaldı İbrahim Bey?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Bildiğim kadarıyla üç yıl civarında, tam kesin bir şey söylemiş olmayayım da üç yıl civarında. Ondan sonra Tuncay Dinç Bey Genel Müdür, Talat Ulussever Yönetim Kurulu Başkanı. Talat Bey’den sonra ben başladım Yönetim Kurulu Başkanı olarak.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Ravza Hanım, buyurun.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Teşekkür ederiz verdiğiniz bilgiler için.

Geçmiş olsun. Tekrar biz de hem şehitlerimize Allah’tan rahmet, gazilerimize acil şifalar diliyoruz.

O gün borsanın saldırıya uğradığına dair bilgiyi ben Fatma Benli Hanımefendi’den, İstanbul Milletvekilimiz, ondan aldım, oraya yakın bir yerde oturuyormuş çünkü, oradaki şeylere aynen yakın şahit olmuş.

İlk iki sorumu Sayın Başkanım sorduğu için ben de son soruyu sorayım. Gerçi, şu soru sorulmadı: “Bank Asya gibi tasfiye edilenlerin, artık devam edemeyeceği belirlenen kurumların yatırımcıları süreç neticelenince eğer herhangi bir şey varsa ödemelerini alacaklar.” dediniz. Peki, bunun haricinde, şu anda TMSF’ye geçmiş, kayyum atanmış olan kurumların yatırımcıları aynı şekilde kâr payı varsa bunları alıyorlar mı, nedir durum? Bu yatırımcılarla alakalı bir araştırma ya da işlem var mı? Kusura bakmayın, ben borsa sistemine çok vâkıf değilim, onun için sorum inşallah mantıklıdır.

Son olarak da şunu sormak istiyorum: Devamlı şöyle bir “Ekonomik darbe olabilir.” endişesi ya da Türkiye’yi farklı yöntemlerle, ayaklanmalarla, demokratik Hükümete karşı belirli dönemlerde belirli şeyler yapılmak istendi, operasyonlar yapılmak istendi. En korkuncu da tabii 15 Temmuz darbe girişimiydi ki Allah’a şükür, milletimizin hem fiziksel olarak tankların önüne, kurşunların önüne çıkmalarıyla canları pahasına, sonra da ekonomik olarak destekleriyle -ki hâlen devam etmekte- bu süreci atlattık ama bundan sonrası için piyasada da bir endişe söz konusu. Böyle bir ekonomik darbe olabilir korkusu var. Böyle bir şey, bu korkuya karşı bizim neye dikkat etmemiz lazım, nasıl olabilir, siz ne öngörüyorsunuz, bunu sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Ben teşekkür ediyorum.

Şimdi, bu yatırımcıların durumu, tabii, şirkete göre, biraz da yatırımcının hukuki durumuna göre değişiyor, kişisel kanaatim. Örneğin, Bank Asya'nın 20 binin üzerinde yatırımcısı var. Şimdi, eğer bu yatırımcılara yargı FETÖ finansörü veya FETÖ destekçisi veya terör örgütünü herhangi bir şekilde yardım ve yataklık veya mali açıdan finansmanını sağladığı suçlaması yapmayacaksa, hani, bunlar ekonomik anlamda veya hukuki anlamda masumsa tasfiye süreci tamamlandıktan sonra, tasfiye bakiyesinden paylarına düşeni alırlar. Diğerlerinde, Koza Grubu ve diğer şirketlerde de aslında durum aynı. Burada hâkim ortakların durumu ile küçük yatırımcıların durumu hukuksal olarak da operasyonel olarak da farklılaşıyor.

Şimdi, TMSF yönetimine devir süreci aslında şöyle bir ihtiyaçtan doğdu. Şimdi, bunlar, bu bahsettiğimiz BOYDAK Grubu, işte, İpek Grubu binlerce kişinin çalıştığı, ekonomik aktivitenin devam ettiği yapılar. Tamam, şirketin hâkim ortakları, üst yöneticileri terörle veya terör örgütüyle bir şekilde linkli. Yargının tespiti bu şekilde. Bu TMSF'ye devir aslında üst yönetimden şirket operasyonunu ayırıyor. TMSF'ye devri olduğu için Meclisimizin bence o konudaki yaklaşımı çok isabetli oldu, ekonomik tarafta tüm o ekonomik yapının çökmesi ve erimesi engellenmiş oldu. Binlerce aile orada bir şekilde ekmek yiyor, ekonomik değer üretiyor. Tamam, üst, iki tane, üç tane aile üyesi, belki linkli. İşte, yargılama devam edecek. Tabii, bizim detayına vâkıf olmadığımız alanlar. Bu ne olacak? Bu yargılamanın devamında hâkim ortakların durumu netleşecek. Aslında bir ara dönem. Bu dönemde tüm faaliyetler aslında kayyumun yetkisinde. Bu ilk dönemde mahkemenin atadığı kayyumdaydı, şu an TMSF'de. TMSF normal olarak kâr dağıtım kararı alırsa mevcut ortaklar ve küçük ortaklar o kâr dağıtımından yararlanır ama ortakların hukuki durumu riskli olduğu için kişisel kanaatim, TMSF yönetimi böyle bir kararı bu dönemde almaz. Normal, olağan ekonomik operasyonlarına devam ederler ki bu süreç sonuçlansın, hukuki süreç.

Diğer konu, ekonomik darbe olur mu... “Ekonomik darbe girişimi” diyelim, ekonomik darbe girişimi de olur ve oluyor da, kişisel kanaatim. Son dönem, biliyorsunuz, bu döviz kurlarındaki hareketlilikle ilgili de biz borsa olarak ilk aksiyona geçen kurum olduk. Tüm döviz ve diğer “currency”lerdeki varlığımızı TL'ye geçirdik. Buradaki tespitimiz neydi? Temelde, biliyorsunuz Sayın Başkanım, uluslararası, Amerika seçimlerinin etkisiyle dolarda çok ciddi bir dalgalanma yaşandı. O dalga bizim iç piyasalarımıza olması gerekenden daha fazla yansıdı, son ekonomik ve siyasi olayların da etkisiyle. Biz bu etkinin, kısa dönemli dalgalanma etkisinin daha azda, daha aşağılarda kalması gerektiğini düşünüyoruz. Tabii, burada şunu da açıklamak lazım: Ekonomi yönetiminin sabit veya kurların aşağıda veya yukarıda olması gerektiği gibi bir politikası yok. Bu kur, biliyorsunuz, uzunca yıllar, özellikle dış ticaret ve ihracatçılarımız tarafından aşağıda olduğu sebebiyle eleştirilirdi hep. Yani, Merkez Bankası Başkanımız ile, hep basından takip ettiğimiz, Ekonomi Bakanımızın aksiyonlu demeçleri olurdu. Biri “Kurlar yukarı gelsin ki daha kolay ihracat yapalım, ihracatımız artsın.” Şu anda kurlar yükseldi, aslında ihracat için pozitif, ithalatı da daraltıcı etkisi var. İstedığımız ne? Dalgalanma çok ekonomik faaliyetleri yıpratıcı şekilde olmasın veya öngörülebilir seviyede olsun. Biz borsa olarak ekonomik darbe girişimi veya ekonomiyi etkileyecek teşebbüslerin olacağını düşünüyoruz ama başarılı olacağını düşünüyor muyuz? Hayır. Yani, şu an...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Neden yani önleminiz nedir?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Şöyle: Önlemimiz aslında 2000 sonrası ekonomik yapılanmamızda yatıyor biraz. 2000 bankacılık krizinden sonra, bildiğiniz gibi, bankacılık hem aktif hem pasif yönetimimiz, sermaye yeterliliğimiz çok sağlam. Uluslararası kıyaslamalarla da bakıldığında, bankalarda çok ciddi böyle bataklar, takibe alınan krediler,

hani, yönetilemez bir durum finans kesiminde yok. Sermaye piyasaları bizle, yönetilemez, benim hiçbir pazarımda bir denge söz konusu değil. Yani, darbe teşebbüsü dâhil, çok ciddi saldırılara maruz kaldığımız dönemlerde bile yüzde 10'lu rakamlarda endeks hareket ediyor. Hâlen 70 binli...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – O kısmı önemli. Diyorsunuz ya siz “Darbe devam ediyor.” Bu darbenin ekonomik bir darbe olma ihtimali var ya, İMKB Başkanı, onun için şey yapıyorum. Sizin de ilginizi çekebilmek için söylüyorum.

Bir ekonomik darbeden bahsediyorsunuz, İMKB Başkanı olarak.

BAŞKAN – Mikrofonu çekerseniz...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yok, hayır, Ravza Hanım'a müdahale etmek...

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Yok, yok, ben dinliyorum. Soruları sordum. Sağ olun.

BAŞKAN – Bir saniye...

Aykut Erdoğan...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – İstanbul Milletvekiliyim, Hazine Müsteşarlığındanım ben de. Meslektaşız da benden daha genç herhâlde.

Şimdi, bir ekonomik darbe riskinden bahsediliyor ya, bu ekonomik darbe riskinde gördüğünüz -siz en üst düzey ekonomi bürokratlarından birisiniz- risk nedir, bu riske nasıl hazırlanmalıyız? Mesela, başlık hâlinde söylerseniz o da bilinmiş olur.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Şimdi, aslında, bu birden, mesela askerî darbe gibi birden, bir gecede olup biten veya başlamamış bir olay da değil. Bence değişik aşamalarda darbenin veya savaşların ekonomiye, bizim taraflara yansımaları sürekli oluyor. Nasıl, işte, Suriye'de, Irak'ta hâlen devam eden savaşların ekonomik tarafı da var. İşte, silah sanayinden borçlanma tarafına kadar yansımaları var. Benim çok dikkatimi çeken mesela, ta Gezi olaylarının başladığı gün -yani, ekonomiyi nasıl etkiliyor darbe- ben Sermaye Piyasası Kurulunda Kurul üyesiydim, Gökkafe'sin olduğu yerde İstanbul'da, Dolmabahçe'de Sermaye Piyasası Kurulu'nun binası. Orada Kanal İstanbul'un finansmanında kullanılacak 5 milyar dolara...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Gezi Parkı'nın başladığı gündeki döviz kuru ve borsa endeksi neydi, bittiği zaman neydi mesela?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Tam onu çıkarabiliriz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Çıkarın da öyle söyleyin çünkü ben onu söyleyeyim, 3 kuruş oynamış. Hani “Gezi Parkı” diye dilimize doluyoruz ya, 3 kuruş.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Şöyle, Başkanım, burada...

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – Faiz...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Faize de bakalım...

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – 4,6 faiz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 4,6...

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – Evet.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bakalım, faizi bir çıkaralım, bulalım arkadaşlar.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Sayın Başkanım, şöyle, 5’in altından...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Kaça çıkmış faiz? Gezi Parkı’nın başladığı tarih yani ay itibarıyla, kurlar ve faize bakalım ki bu Gezi Parkı neymiş biz de öğrenelim.

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – 4,6...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ben Gezi Parkı’ndaydım yani sizin dediğiniz anlamda, o anlamda ben Gezi Parkı’ndaydım.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Cümleyle bir bitirsinler de isterseniz ben...

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – İlginç geldiği için söyleyeyim, şöyle: Biz Sermaye Piyasası Kurulunda Kanal İstanbul finansmanı için kullanılacak bir sermaye piyasası aracının onayını görüşüyor idik. O hadiseler başladığı için TOKİ ve iştiraki Emlak Konut o sermaye piyasaları araçlarının, uluslararası etkisi de olduğu için vazgeçti. O dönem için TL yüzde 5’in altı yani tüm Türkiye ve uluslararası tarafta sermaye piyasalarında konuşulan borçlanma rakamları yüzde 5’in altı idi. Gezi Parkı’yla başlayan –hani, ben spesifik bir tarih, siyasi tarafını bilmiyorum olayların- o tarihin devamında yüzde 10 bandına doğru yaklaştı borçlanma piyasasında faiz oranları ve diğer maliyetler. Yani, 5’in altı rakamlardan 10’un altı rakamlarda seyretmeye başladı. TOKİ ve Emlak GYO da uluslararası piyasalardaki tedirginlik sebebiyle müracaatını geri çekmek durumunda kaldı. Yani, o olaylar olmasa idi mesela şu an Kanal İstanbul’un finansmanı yüzde 5 altı bantla sağlanmış, belki proje ilerlemiş olacaktı. Bu, spesifik, hani, o günün, görüştüğümüz için...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Siz borsa Başkanısınız, rica ederim. Anlaşma imzalanmamış bir finansmanı “olmasaydı” diye anlatıyorsunuz. Bakın, burada bir sürü milletvekili var. Ben de ekonomistim, siz de ekonomistsiniz. Olmamış bir finansman anlaşması... Sanki bir finansman anlaşması yapıldı, sonra “İptal edildi” diyorsunuz. Eğer siz borsayı yükseltecek işlemlere bakarsanız, Türkiye’deki uygulamaların tamamına bir bakın, Gezi Parkı iki ay sonra bitti. Yazık, orada 13 milyon insan suçlanıyor. 13 milyon insan sokağa çıktı orada ya.

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – Projeksiyon yapıyor ama işte.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ama Hüseyin Bey, doğru yapmıyor. Ya bir de en teknik yerde hesap uzmanı arkadaş ya. Size bir şey söylemek istemiyorum da şunu anlatmaya çalışıyorum, mesela ben size teknik bilgi vereyim, teknik bilgi şu: Elimde borsaya giriş ve çıkışlarda yabancıların durumu var. Mesela, borsa başkanı şunu söylemeli: Bu borsanın yüzde 65’i yabancıların elinde. Bizim “millî” dediğimiz borsanın yüzde 65’i... Mesela, bu, değerlendirilebilir bir darbe riski olarak. Şimdi, ben size şeyi söyleyeyim: 23/9/2016 tarihi itibarıyla hisse senedinde 43 milyar dolar Amerikan doları var -yani küsuratını söylemiyorum- yabancıların payı, bugün 35 milyar dolara düşmüş. 15 Temmuz itibarıyla baktığımızda, daha büyük bir yabancı çıkışı söz konusu bizim ülkemizde. DİBS’e baktığımızda, 36 milyar dolardan 26 milyar dolara düşmüş. 30 milyar dolara yakın kabaca ülkemizden bir çıkış var. Şimdi, siz buna “Gezi Parkı” dersiniz bu doğru olmaz. Şimdi, bizim ülkemizi yabancılar terk ediyor ve biz bunların, yabancıların finansmanına mecbur bırakılmış bir ülkeyiz.

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – Giriş ne kadar?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ya, bunu net söylüyorum, giriş yok yani. Girişi çıkışla netleştirdiğinizde durum bu, Borsa Başkanının da elinde bu rakamlar.

Şimdi biz böyle bakarsak meseleyi çözemeyiz, benim üzüldüğüm bu. Bu bizim de ülkemiz. Şimdi, biz yabancı finansmanına muhtaç bir... Soruyorum, diyorum ki: “Ekonomik riski nerede görüyorsunuz?” Borsa Başkanı diyor ki: “Banka yapımız çok sağlam.” Reel sektördeki kriz, zaten herkes bunu konuşuyorken... O yüzden diyorum, biz doğru bir şeyi söyleyelim ki doğru riskleri görebilsek gidelim diye uğraşıyorum.

Şimdi, gelmiş, 11 Temmuz 2013'te faiz yüzde 9,59; Ağustos 2013'te yüzde 10,6; yarım puan oynamış arkadaşlar.

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – Yapmayın gözünüzü seveyim, 4,6...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Mayıs 2013'te en düşük yüzde 4,6; 11 Temmuzda 9,59, Ağustos'ta... Bir de liborları çıkarabilir miyiz, uluslararası şeyden mi etkileniyor...

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – Bunlar gösterge taahhüt faiz oranı.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Gösterge tabii, uluslararası faizlere bağlı olduğumuz için arkadaşlar. Bunların hepsini ben rakam olarak çıkarıp getireyim, ben kabaca baktım bunlara. Şunu anlatmaya çalışıyorum...

BAŞKAN – Peki, bu anlatımınız neticesinde soru da yöneltir misiniz?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yo, şunu önce bir netleştiririm ki biz durumu bilelim diye uğraşıyorum.

Şimdi, biz bir ekonomik darbe riskinden bahsediyoruz. Bunu doğru göremezsek yarın dolar 4 lira-4,5 lira olur. İstisnasını koyuyorum, legal fonlar dışında bilmediğimiz fonlar varsa bir şey diyemem ama şu an itibarıyla Türkiye ekonomisinin kredi yapısına, Türkiye ekonomisinin borsa yapısına, Türkiye ekonomisinin fon yapısına baktığımızda, bütün bunlara açığız. Bunu da Gezi Parkı'yla falan açmadık. Bütün liberal ekonomiyi kabul ettiğimizde, bütün piyasalarımızı yabancılara açtığımızda sonuç böyle olur.

Bakın, iki tane güç vardır; “hard power”, “soft power”, sert güç, yumuşak güç. Sert gücü biz Suriye'de gördük, “Rus ayı” derler. Yani, bizim ülkemizde tuhaf bir şey var, Rusya'nın diplomatik ilişkilerde adı “ayı”dır. Buna da kendileri kültürel bozulmazlar. “Ayı” Suriye'ye indi, sert gücünü gösterdi. “Uçarsan gününü gösteririm.” dedi, gittik. Moskova'da imzaladığımız anlaşma içimi yaktı, hepimizin yaksın, suçlayarak söylemiyorum. Moskova ve İsrail'deki anlaşma içimi yaktı çünkü sert gücü kullandılar. Bir de yumuşak güç meselesi var. Yumuşak güç de burada. Yüzde 65'i yabancılardan eline geçmiş bir borsada...

BAŞKAN – Yüzde...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yüzde 65. Yani, Türkiye Cumhuriyeti İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın yüzde 65'i yabancılardan elinde. Bunu netleştirsek daha yüksek rakamlar da çıkar yani yerli görünümü yabancılar da çıkar. Şimdi, bunlar ülkemizden çıkarken kur yükselir. Burada oturup da onu suçlayalım, bunu suçlayalım değil. Suç başka bir şey çünkü bu ülkeler niye çıkıyor, onu da söyleyeyim. “Hukuk devleti güvencesi yok.” diyor, “Demokrasi yok.” diyor bu not kuruluşları. Bunların altındaki finans sistemini konuşacaksa ayrı bir şey ama bundan çıkışın yolu da şu: Demokratik bir ülke, hukuk güvenliği olan bir ülke, terörü olmayan bir ülke, riski olmayan bir ülke hâline gelirse bundan çıkarız ama biz burada tutar da “Ya, şu muhalifleri bir suçlayalım da...” “Gezi Parkı...” dersiniz 13 milyon insan gidiyor, “Kürt” dersiniz 7 milyon insan gidiyor, “muhafazakâr olmazsa...” Bu sefer ne oluyor? Bir ülkenin yarısından çoğu terörist hâline geliyor. O zaman bu ülke ayakta kalmaz.

BAŞKAN – Ama onları suçlama olarak değil de bir analizle o toplumsal olayı...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, bakın, Gezi Parkı...

Bitirin siz, söyleyin, dinliyorum ben.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Yok, hani, ben Başkandan izin istedim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, ben de kestiğim için bir nezaketsizlik olmasın diyorum.

BAŞKAN – Yok, siz...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, biz doğru yerde doğru müdahaleyi etmezsek ülke çok ağır bir ekonomik krize girecek. Benim de bu fonlardan izlediğim kadarıyla birtakım, kaynağı belli olmayan paralar bu ülkeye giriyor ama bunun sonu yok arkadaşlar, gerçekten giriyor ama bunu şöyle düşünürseniz, 220 milyar dolar senelik bizim finansman ihtiyacımız var. Ne yazık ki yabancılardan alıyoruz bunu. Keşke biz onlara 50 milyar dolar verebilseydik. Her yıl 220 milyar dolar finansmana ihtiyacımız var ve bütün yabancılarla da kendi içimizde olduğu gibi kavga edersek çok ağır bir ekonomik krize gireriz. Bu çok ağır ekonomik krizin siyasal ve sosyolojik sonuçları olur. Bir taraftan yumuşak gücü kullanırlar, bir taraftan sert gücü kullanırlar ve ondan sonra da böyle “Yüzde 50’lik partimiz.” falan filan, bütün millî mutabakat hükûmeti kurulsa ki ben kendi partim için, milletvekili olarak söylüyorum, asla böyle bir şeye razı olmam kendi partimde, hele şu olanlardan sonra çünkü bu ülkede artık bir millî mutabakat kurulabileceğine de inanmıyorum ben ama başımız korkunç belaya girebilir. Ona hazırlık yapabilecek bir komisyondayız biz ama öyle bir şey yapacağımıza sırf hoşla gitsin diye “Gezi Parkı bunu yaptı.” falan filan yanlış işler.

Devam edin.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Ben sorunun devamını...

BAŞKAN – Ravza Hanım bitirmedi herhâlde.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Hayır, ben soruyu sordum da cevabı alamadım.

BAŞKAN – Notlarımızı aldınız Sayın Başkan. Aykut Bey’in değerlendirmelerini de dikkate alarak Ravza Hanım’da sıra. Ondan sonra Emine Hanım...

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Hayır, hayır ben soruyu sordum. Sıra sizdeydi, buyurun lütfen.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Ben sadece cevap anlamında... Tabii, siyasi bir tartışma anlamında değil de tespit anlamında, Gezi Parkı’ndan birisi suçlu mu, suçlu değil mi; o tabii benim işim değil. Sadece Gezi Parkı sonrasında Türkiye’de borçlanma faizlerinin sermaye piyasalarına etkisi çok ciddi anlamda... Yani, sermayenin maliyeti arttı 2 katına yakın. Sadece onu söylemeye çalıştım. Burada suçlu olmayabilirsiniz de yani herhangi bir suçlu arama anlamında da değil ama ülkelerin sosyal ve siyasi görünümü risk algısını artırıyor ise uluslararası çevreler, tabii, daha yüksek reel getiriyle borç vermeye başlıyorlar. Sadece onu belirtme anlamında söylemişim.

Şimdi, daha çok yanlış algılanan bir “Borsanın çoğu yabancıda.” algısının sadece bir açıklamasını yapayım. Şu an yüzde 62,5 civarında bizde yabancı payı var. Şimdi, burada şöyle bir algı oluşuyor bazen: “Acaba Türkiye’nin büyük şirketlerinin yüzde 62’si mi yabancıların elinde?” diye. Bu yüzde 62,5, yüzde 60’larda gezen tutar, halka açık kısmın. Biz kabaca düşündüğümüzde, bizim borsada 420 civarında halka açık şirketimiz var. Bu şirketlerin tamamının yüzde 30’u halka açık. Bu yüzde 30’un yüzde 60’ı yabancılarda.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ya, Sayın Başkan, müdahale etmeyeyim diyorum ama...

BAŞKAN – Bir bitirsin Aykut Bey...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bankaların yüzde 40'ı yabancıların elinde normal hissede. Sigorta şirketlerinin yüzde 90'ı, tek el şirketlerinin yüzde 90'ı, havalimanlarının... TAV şirketine yerli mi diyorsunuz? Fransızlarda. Yani, borsada yüzde 30 var, diğer kritik sektörümüzde... Mesela, TELEKOM kimin? Hariri ailesinin. Kim? Yabancı. Borsaya açık mı? Değil. Onun için hani doğru bilgi verelim.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Yo, Sayın Vekilim, ben hani “Siz yanlış söylediniz.” anlamında değil de şu algıyı düzeltmek istiyorum ben: Borsada sonuçta portföy yatırımı anlamında yabancı sermaye geliyor, borsadaki o 62'li oran 100 bile olsa yönetim ve operasyonel anlamda şirketleriniz milli kalmaya devam edebiliyor. O, hani, diğer yöntemlerden çok çok daha masum ve aslında tercih edilebilir bir yöntem. Yönetim sizde kalıyor, fon sağlıyorsunuz, o önemli. Yani, yüzde 100'ünü de alsalar o şirketler bizim olmaya devam ediyor. Tabii, bunun dışında yabancı sermayenin olmasını zaten biz istiyoruz. Daha fazla sayıda doğrudan ve portföy yatırımları veya borçlanma araçlarına daha fazla yabancı sermaye gelmesi zaten talebimiz o anlamda. Bu, bu şekildeki ekonominin aslında kırılmasını da azaltıyor. Siz tüm operasyonunuzda uluslararasına açsınız. Dolayısıyla, Türkiye'deki bir değer biraz İtalya'nın, biraz Almanya'nın, biraz Amerika'nın o aslında size belli alanlarda bağımsızlık da sağlıyor. Ekonomimiz, biraz uluslararasına, ortaklıklara açık olduğu için de güçlü aslında.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Teşekkürler.

BAŞKAN – Peki, Başkanım, Ravza Hanım ve Emine Hanım... Belma Hanım'ın acele bir işi var müsaade ediyorsanız, Selçuk Bey İzin veriyor, bir söz... Ama Ravza Hanım bitmedi, ona devam edeceğiz.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Yok, sorunun cevabını tam tamamladysanız...

BAŞKAN – Belma Hanım, buyurun.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Sayın Başkan, tekrar hoş geldiniz, açıklamalarınız için de teşekkür ediyorum.

Üç tane kısa sorum var. Sizin kurumunuz anladığımız kadarıyla TÜBİTAK gibi 657'ye tabi olmayan bir kurum, teknik bazı yeterlilikler de aradığınız bir kurum, dışarıdan personel almışsınız. Borsa İstanbul'da 15 Temmuz'dan sonra bir FETÖ temizliği yaptınız mı? Kaç personel görevden alındı? “Abi, abla” düzeyindeki personeliniz var mıydı? Ve görevden aldığınız personellerin statüleri neydi; vasıflı eleman mıydı, daha üst karar organlarında mıydı? Birinci sorum bu.

İkinci sorum: Bu temizliği yaparken herhangi bir olumsuz durumla karşılaştınız mı? Engelleme oldu mu? Çalışanlardan veya dışarıdan herhangi bir engelleme oldu mu size? Bu anlamda bir tehdit vesaire aldınız mı?

Üçüncü sorum da: Borsa İstanbul'daki FETÖ kurumlarının mali portresi hakkında bilgi verebilir misiniz? Kısmen buna cevap verdiniz. İstanbul özelinde, benim seçim bölgem olan Kadıköy'de birtakım inşaat firmalarında kentsel dönüşümde FETÖ mensubu firmaların girdiğini ve vatandaşlarımızı mağdur ettiğini biliyoruz. Özellikle bu Antep tandanslı Naksan galiba, onların firmaları var. Kentsel dönüşümün yapıldığı bir ilçedir Kadıköy, buraya girdiler ve bazı vatandaşlarımızı da mağdur ettiler. Ulaşabildiklerimize, bize ulaşabilenlere çözüm üretmeye çalıştık. Kayyuma atandılar. Bunların süreçleriyle ilgili sizin bir bilginiz var mı? Vatandaşlarımızın mağdur olmaması açısından sizin ağızımızdan, birinci ağızdan bir cümle alabilir miyiz?

Çok teşekkür ediyorum.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Ben teşekkür ederim.

Şimdi, Sayın Vekilim, sizlere dağıtılacak raporda aslında hani o sayısal verilerin de, bir başlık altında o bilgiyi sunduk, Borsayla ilişkisi kesilen personel. Şimdi, burada tabii ki, aşağı yukarı yönetim düzeylerinde de vardı bağlantısını kestiğimiz arkadaş ama 15 Temmuz öncesinde biz yönetici pozisyonlarındakilerin tamamını zaten görevden almıştık, 15 Temmuzdan sonra 66 Borsa çalışanının ilişkisini Borsayla kestik. Tabii, biz özel şirket olduğumuz için iş akitlerini feshediyoruz, hani regülasyonumuz biraz rahat o anlamda. Şimdi, o kısma bakabilirsiniz tüm detay bilgiler, isterseniz ben tekrar da edebilirim.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Kısaca, statüleri neydi yani üst kademededen, alt kademededen...

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Yani tüm kademelerde vardı aşağı yukarı, direktör düzeyinde de, müdür düzeyinde de ama sayı itibarıyla uzman ve uzman yardımcısı daha fazla vardı. Özellikle Bilgi İşlem biriminde çok vardı eleman, onlarla da yolumuzu ayırdık. Maalesef, Bilgi İşlem tarafında nitelikli personel bulmakta da zorlanıyoruz, hâlihazırda da devam ediyor yani...

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Bu çalışmayı yaparken herhangi bir tehdit, baskı siyasilerden veya sektörden aldınız mı?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Yani onu da açıklıkla ifade edeyim: O konuda çok rahat hareket ettik yani bizden kaynaklı mıdır bilmiyorum ama hiçbir bakanımızdan, siyasilerden, vekillerimizden aksi yönde bir talimat, baskıyla karşılaşmadık. Tamamını, FETÖ'yle ilişkisini tespit ettiğimizde... Hâlen vardır, Biz akşam tespit ettiğimizde sabah ben mutlaka Borsaya girişini kapatıyorum yani bazen öyle oluyor, akşam Ankara'dan bilgi geliyor işte, byLock'u çıktı, istihbaratı çıktı, sabah Borsaya giremiyor. Özel sektör şirketi olduğumuz için... Sadece birkaç tane mesela, hani bu çok hassas konu olduğu için o anlamda bence 15 Temmuz sonrası oldukça kuvvetli bir farkındalık oluştu, insanlar çok emin olmadan kefil olamıyorlar. Hani bir şey belki diyecek ama emin olamıyor demek ki, belki hani sayın bakanlarımızdan... Mesela ismini vermeyeyim, bir bakanımızdan öyle bir isim geldi, o da sadece "Tekrar bir bakın, emin misiniz?" diye söyledi, hani "Niye attınız? Bunu geri alın." gibi değildi. Tekrar baktık, eminiz, devam edecek, atacağız dedik yani öyle bir baskıyla karşılaşmadık. Tehdit anlamında, mutlaka...

BAŞKAN – Başkanım, teşekkür.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Selçuk Özdağ, buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sayın Himmet Karadağ Bey, hoş geldiniz.

Bu himmet, FETÖ'cülerin himmeti değil, bizim yüz yıllardır uzanan, kadim geleneğimizden gelen güzel bir isim. Hoş geldiniz.

Benim sorum şöyle: Modernizmin iktisadi yapısı, insanları birer tüketici olarak kabul etmekte ve tüketim sektörünün gelişmesi ve genişlemesi için her türlü pazarlama tekniğine başvurmaktadır. Bu sebeple tüketim harcamalarının sürekli olarak artmasına rağmen tasarruf alışkanlıkları Türkiye'de yeterince gelişmemektedir. Ülkemizde de tasarruf temayülünün, eğiliminin hızlı bir şekilde yükselmediği söylenebilir. Mevcut tasarruflar yoğun olarak bankacılık sektöründe değerlendirilmektedir. Sermaye piyasaları ve borsalar gibi menkul değerler piyasaları ise henüz istenilen seviyede gelişmediğinden

tasarrufları toplayamamaktadır. Bankacılık sektörü ve borsalar muhafazakâr insanlar tarafından farklı şekilde değerlendirilmektedir. Bu ortamda tasarruf sahibi muhafazakâr insanlar farklı bir arayış içerisine girmiş ve katılım bankacılığı veya kâr ortaklığı teklif eden kurumlara rağbet etmişlerdir. FETÖ ise muhafazakâr kesimin bu düşüncelerini istismar ederek tasarrufları toplamıştır. Tasarrufları bankacılık ve faiz sektörü yanında sermaye piyasaları ve borsalar gibi menkul değerler piyasalarında değerlendirmek için neler yapılabilir, hangi teşvik edici politikalar takip edilebilir?

Sorum iki: 15 Temmuz öncesi ve sonrasında Borsada şüpheli işlemler yapılmış mıdır? Böyle bir bilgimiz var mı?

15 Temmuz, yerli ve yabancı sermaye üzerinde herhangi bir tedirginlik ve Borsadan kaçış yaratmış mıdır? Ki bunlara cevap verdiniz.

15 Temmuz, Borsa üzerinde kalıcı olumsuz bir etki bırakmış mıdır? Olumsuz bir etki bıraktıysa maliyeti, kaybı ne kadar olmuştur?

İhracatımızın yüzde 55'i KOBİ'ler tarafından yapılmaktadır. KOBİ'lerin istihdamı toplam istihdamın yüzde 75'idir. FETÖ'nün esnafa dayanan bir tabanı olduğu ve KOBİ'lerin de bu örgüt tarafından istismar edildiği bilinmektedir. Bir daha böyle bir istismarın yaşanmaması için sermaye piyasası şartlarında KOBİ'ler için neler yapılabilir?

Son sorum: Katılım bankacılığı veya kâr ortaklığı, hizmeti klasik bankalar tarafından da sunulmalı mıdır? Sunulmalı ise bu uygulama, FETÖ tipi bankacılık istismarına engel olabilir mi?

Teşekkür ederim.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Selçuk Bey arka arkaya sorular sordu, bir kısmının verdiği cevaplar olduğunu da ifade etti.

Kısa, öz olursa memnun oluruz Değerli Başkan.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Çok teşekkür ederim.

Aslında sayın vekilimiz çok güzel sorular sordu, bizim hani içimizi kanatan maalesef...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – “Tek bizim Borsa uğradı saldırıya 15 Temmuzda.” dediniz, o da benim kafamı karıştırdı. Niye sizin Borsa?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Yani ben kişisel olarak FETÖ üst yönetiminin çok aktif şekilde istihdam edildiği bir kurum olduğu ve yakın dönemde de yani 50-60 tane üst yönetim, bunlar kişisel kanaatim, FETÖ'ye doğrudan ulaşabilen adamları çünkü belli düzeyin üzerinde attıktan sonra hemen Fuat Avni'den saldırıyorlardı bana, onu oradan tespit ediyordum SPK'dan itibaren, küçükleri atarsanız oradan ses gelmiyor, biraz büyüdüğü zaman Fuat Avni'den işte, “Himmet Karadağ fişçilik yapıyor.”, “Şunu şöyle yaptı, bunu böyle yaptı.” falan filan diye hemen oradan saldırmaya başlıyorlardı, ben öyle tespit edebiliyordum. Üst yönetimi bizde istihdam ediliyordu çünkü Borsa çok yüksek ücretlerle çalışılan bir yerdi bizden önce, bizim dönemimizde onu da makul seviyelere çektik.

Şimdi, ekonomi anlamında neden Türkiye'de harcamalar çok yüksek ve tasarruf yetersiz? Şimdi, bunun birkaç yapısal sebebi var. Şimdi, genel ekonomik birimlerimize baktığımızda, ben şöyle söylüyorum: Her taraf alışverişin ve tüketimin en sofistike araçlarıyla dolu, AVM'lerimiz var, harcamak istediğimizde çok çeşitli şekilde, çok farklı metotlarda harcayabiliyorsunuz, tasarruf etmek

istediğinizde bunun yol ve yöntemleri sınırlı. Olanlar ya çeşitlilikten uzak, ürün çeşitliliği sıkıntımız var sermaye ve finans piyasalarımızda ya da Anadolu insanının inanç ve tasarruf tercihlerine uygun değil. Şimdi, biz bu amaçla ne yapalım? Anadolu insanına, bizim insanımıza uygun tasarruf alışkanlığı, tasarruf ürünleri dizayn edelim istiyoruz. Bu amaçla nisanda başladıktan sonra bir: Türkiye’de ilk defa maalesef, Londra’nın, New York’un, Roma’nın çok çok daha sonrasında uluslararası faizsiz finans danışma kurulu kuralım, finansal ürünlerde standardı uluslararası düzeyde yapsın. Onun altyapısını oluşturduk, kısa sürede lansmanını yapacağız. Finansal tüketici, finansal helal nedir, hangi ürünleri alabilir Anadolu insanı? O konuda çok daha kolay tasarruf edebilir olacak.

İki: Bizim insanımız gayrimenkul sektöründe yatırım yapmayı, tasarrufu çok seviyor, bunun sermaye piyasalarına taşınması için gayrimenkul alanında fonları ve sertifikaları çok küçük küçük gayrimenkule yatırım yapabileceğimiz sertifikaları Borsada alınır, satılabilir kılacağız önümüzdeki dönemde.

Gene, gelir getiren hükümet veya özel sektör yatırımlarını, köprü, liman, hava yolu gibi, gelir sertifikasıyla yatırımcıya sunacağız. İşte, ilk, ben basında da açıkladım, siz Boğaziçi Köprüsü’nün gelirin aldığımız sertifikayla ortak olabileceksiniz, biz Borsada da endeksler yerine sayaçları da koyacağız. Geçen araç adedine göre, tarifeye göre gelir elde edeceksiniz. Yüzde 100 helal, bilinen, bizim yatırımcımıza da Anadolu insanına da çok kolay satabileceğimiz tutar. Bunu özel sektör ve kamu enerji yatırımlarına taşıyacağız. Şimdi, orada o kadar güzel yatırım seçenekleri var ki 5-10 tane grupla arkadaşlar yoğun bir şekilde çalışıyorlar, bir enerji santrali düşünün, bu güneş enerjisi olabilir, rüzgâr olabilir, hidroenerji olabilir; bunlar, biliyorsunuz yatırım tamamlandıktan sonra Enerji Bakanlığının ilgili kuruluşlarına satıyorlar. Bazıları yenilenebilir enerjiye sabit fiyat garantili. Siz bu enerji şirketinin sertifikalarını ve paylarını aldığınızda ben hemen Borsaya enerji sayacı koyacağım, ilgili enerji tesisinde üretilen kilovatın anlık değerine göre gene gelir elde edebileceksiniz. Bu ve alternatif ürünleri özellikle büyük PPP projelerimizin gelirlerini, oralarda da biliyorsunuz araç geçişine bağlı gelir öngörülüyor birçoğunda, havalimanında yolcu bazlı gelir veya işte, büyük bu şehir hastanelerimizde yine hasta ve operasyon bazlı gelirler var, onları bir şekilde önümüzdeki dönemde menkul kıymete ve sermaye piyasalarına taşıyacağız. Yatırımcılar çok çeşitli ürün yelpazesinde yatırım yapabiliyor olacaklar. Finansal süpermarket olarak gerçekten çok konforlu bir AVM havasında dilediğiniz yatırımcıların tercihlerine göre dilediğiniz risk ve getiri gamında ürün bulabileceğiniz bir piyasa olacak inşallah önümüzdeki dönemde Borsa İstanbul.

Bizim kentsel dönüşümle ilgili -bir sayın vekilimiz sordu- bir görev alanımız yok ama bu gayrimenkul sertifikalarının biz kentsel dönüşümü de kolaylaştıracağını hak sahipleri açısından düşünüyoruz.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Sayın Başkan, orada yanlış oldu herhâlde, kentsel dönüşümden dolayı kat karşılığı anlaşmalar yapılıyor, bu anlaşmaları yapan firmaların bir tanesi Antep bağlantılı bu firmanın hissedar olduğu firma. Kadıköy’de böyle çok inşaat var.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Doğru maalesef ama bizim... TMSF yönetimi belki, TMSF’ye devredildiyse oraya iletmek lazım.

Şüpheli işlem bu anlamda var, 5 adedi çok ciddi şüpheli işlem, onlar zaten hem Sermaye Piyasası Kurulumuzda hem yargıya intikal ettirildi. Onun dışında diğer tüm şüpheli işlemler de darbenin devamındaki hafta zaten iletilmiş oldu ama burada bizde yabancı payı da çok olduğu için böyle çok yüksek ve derin dalgalanmalar yaşanmadı ama tüm hadiseler tabii piyasalarımızı etkiliyor.

Bu KOBİ ve sermaye piyasalarıyla alakalı ne söyleyebiliriz? Bu ürün çeşitliliği arttığında özellikle proje finansman kâğıtları Borsada işlem görmeye başladığında siz projenin gelirlerine dayalı, sukuk olabilir, varlığa dayalı menkul kıymet olabilir veya diğer bono türleri olabilir; finansmanınızı banka dışı, daha esnek sağlayabilir olacaksınız. Bu, tabii, faizsiz de gerçekleşebiliyor, gelir paylaşımı yöntemleri de uygulanabileceği için KOBİ’ler için de sermaye piyasalarının gelişmesi o anlamda bir fırsat olacaktır diye düşünüyorum.

Faizsiz finansla ilgili bahsettim, o anlamda standardizasyon eksiklerimiz var, ürün çeşitliliğini artırmamız gerekiyor. Biz biliyorsunuz geçtiğimiz aylarda bu anlamda EBRD ve Nasdaq bizim stratejik ortağımız, onlarla ürün geliştirme dâhil tüm alanlarda çalışıyoruz bu iki stratejik ortağımıza İslam Kalkınma Bankasını ekledik. İslam Kalkınma Bankası bu İslami finans alanında gerçekten çok uzman, ciddi bir bilgi birikimleri var; reyting anlamında da 3A reytingleri var yani siz bir ürünü IDB’yle birlikte geliştirdiğinizde onun uluslararası -Körfez dâhil- piyasalarda satılabilirliği ve marketing tarafını da ciddi anlamda halletmiş oluyorsunuz. IDB de belki önümüzdeki dönemde Borsanın ortakları arasında olacak, IDB’yle baştan stratejik bir birliktelik anlaşması Cumhurbaşkanımızın katılımıyla imzaladık, önümüzdeki dönemde o anlamda da geliştirmelerimiz devam edecek inşallah.

Şimdi, burada belki Sayın Başkanım, bir şeye dikkat çekmek lazım. Şimdi, bu kaynağı belirli olmayan paralar konusu gerçekten bizim ekonomi yönetiminde de ciddi problemlerimizden birisi. Bizim şöyle bir problemimiz var: Hatırlarsanız Laleli piyasasında gerçekleşen işlemleri biz uzunca bir süre izlemedik, istatistik anlamında da değerlendirilmedi. Oradaki ihracat değerleri çok sonra hem istatistik hem ekonomi yönetiminin resmî rakamlarına girdi. Şu anda da maalesef bu kaynağı belirsiz dediğimiz para aslında bizim tüccarlarımızın bu sorunlu bölgelere ihracatından kaynaklanıyor, çok ciddi bir kısmı. Bir kısmı tabii, o bölgelerden gelen göçmenlerin getirdiği tutarlar, çok ciddi bir kısmı da ticaret. Buralara özellikle savaş ve sıkıntılı alanlara, düşünürsek Suriye, Irak, İran, buraların tamamı problemlili alan ama çok ciddi anlamda ticaretin de devam ettiği, canlı olduğu alanlar ama siz ürününüzü satıyorsunuz, kayıt probleminiz var, ciddi fiili problem var, para da geliyor ama bir şekilde. Şimdi, biz geçen ay altın ve efektif piyasasındaki arkadaşlarla buna nasıl bir çözüm bulabiliriz onunla ilgili çalışıyoruz. Burada 20 milyar dolara yakın efektif döviz ve altın fazlası var. Piyasaya ticaretin karşılığı olarak giriyor ama kâğıtta faturalı bir ihracat da gözüküyor. Şimdi, Suriye’ye, Irak’a mal satıyoruz biz, yani tüccarlarımız satıyor ama resmî rakamlarda o ihracat geliri değil ama parası da geliyor Kapalıçarşı’da, ya altın ya efektif olarak geliyor. Bunu nasıl eritebiliriz, nasıl çözebiliriz? Aslında bu tabii, ekonomik aktivitenin...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Eğer ihracat yapılıyorsa ihracat gelişte döviz beyan tutanağına bağlanır, bu döviz beyan tutanağı götürülüp döviz bürosuna veya bankaya bozdurulurken ihracat bedeli denir, bu şekilde kayda girer. Yani nasıl oluyor sizin anlattığımız sistem onu anlamıyorum ben.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – İşte, maalesef oradaki mevcut savaş ve sıkıntılar sebebiyle oradaki tüccarların söylediği...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, zaten ihracat bedeliyse illa sınır kapısından geçerken, sınırdan geliyor ya para, ihracat bedelleri...

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – İşte, “Fatura düzenlenemiyor.” diyor arkadaşlar, oradaki tüccarlar.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Fatura düzenlenmesine gerek yok, şimdi mesela ben geldim, Suriye’ye mal sattım, ne sattım? Mesela makarna sattım, 250 bin dolar param var. 250 bin doları oradan alıyorsam gümrükte şey yapıyorum, buraya gelip başka bir yabancı getiriyorsa o da gümrükte diyor ki “Kardeşim, bu ihracat bedeli olduğundan döviz beyan tutanağı...” diyor. Sonra o döviz

beyan tutanağıyla bankaya gidilir, döviz alım belgesi düzenlenir. O döviz alım belgesinin özelliği de şudur: İhracat taahhüdünü kapatmak için. Normalde zaten döviz getirme zorunluluğu yok da teşvik kullanmışsa bunu götürür kullanır. Sistem bu şekilde işliyor.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Sayın Vekilim, şimdi şöyle söylüyorlar: Normalde bu şekilde yürüyor ama mesela burada doğrudan bu ticaretle uğraşan, altın ve efektif işini yapan arkadaşlar diyorlar ki: “Biz 1 milyon doların üzeri bankaya bir EFT veya havale geçtiğimizde bize faturasını soruyor bu işin, faturasız yapamıyoruz.” Kara para ve diğer... İşte, faturası da aslında onda toplanan efektif veya altının faturası da aslında başka tüccarlar tarafından... Normal bankacılık sistemi işlemediği için oradaki ticaretin ödeme aracılığını ya döviz büroları ya da işte altın işini yapanlar sağlıyor Kapalıçarşı’da. Onlarda biriken efektif ve döviz de sistemde eritilemiyor. Şu ana kadar Kuveyt Türk ve Denizbank yapıyordu, hani uluslararası sistemden gelen baskılar sebebiyle bu OECD ve kara para aklama kapsamındaki FATF, o kapsamdaki gelen baskılar sebebiyle diğer bankalar da girmek istemiyor. Şu an ciddi bir problem ve büyüklük 10 milyar doların da üzerinde...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Başkan, FATF dediğimiz sistem çok tehlikeli bir sistem. Dünyada bir para var düşünün mesela Yemen Cumhuriyeti’nde önceki Cumhurbaşkanı Yardımcısının bir sürü operasyondan, rüşvetten, şuradan buradan 130 milyar dolar nakit, bu nakit de...

Önemli bir şey bu anlattığım, ekonomik darbeyle ilgili...

BAŞKAN – Açıyorum mademki.

Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 130 milyar dolar parası var düşünün ve bu nakit olarak birikmiş. Şimdi, bu nakdi, uluslararası sisteme sokmaya da aklama ve yerleştirme diyoruz. Şimdi, bunun için ne yapması gerekiyor? Bir banka kanalından meşru bir işlemmiş gibi göstermesi gerekiyor. Şimdi, hangi ülke istemez ya 130 milyar dolar ve üstelik yüzde 10’a, 15’e yakın da bir komisyon alacağınız bir parayı Brezilya mı istemez, Arjantin mi istemez, Özbekistan mı istemez, herkes ister ama şundan korkuyorlar: Biz bunu yaptığımız an bir yakalanırsa bankamız işe o bankaya onun 10 katı, 15 katı bir ceza kesilir ve şunu söylerler... Bu oldu mesela Bank BNP Paribas’a oldu, 15 milyar dolar, şunu dediler: Bu işlemi yapıyorsun, bu parayı ödemediğin sürece bütün varlıklarını dondurdum. Çatır çatır ödemek zorunda kalıyorsun. Biz ekonomik darbe diyoruz ya başımıza böyle bir iş gelirse... Bu işteki olay da şu: Uçaklarla ve şeylerle nakit para geliyor. Normalde gelir mi bir ülkeye nakit para? Gelir ama geldiği an şu yapılr: Gümrüğe gidilir bu döviz beyan tutanağıyla veya kıymetli maden beyan tutanağıyla bu beyan edilir. Ondan sonra getirilen ülkeye “Bu parayı niye getirdin?” Mesela adam şunu söyler: “Karşı ülkede bankacılık sistemi yok -mesela Irak veya Suriye- biz ihracat yaptık, bunun bedeli.” Ama gelen bedeli böyle gösteremiyorsanız ve gelen bedeli bu şekilde uluslararası sisteme giremiyorsa, bize geldi, biz de götürdük bunu Halk Bankasına koyduk, sonra Halk Bankasından da şunu yaptık, dedik ki: “Birleşik Arap Emirlikleri’nden şeker ithalatı yapıyoruz veya altın ithalatı yapıyoruz, bu parayı aldığımız gibi bankacılık sisteminden Birleşik Arap Emirlikleri’ne gönderdiğimizde bunlar gelirler bizim girtlağımızdan yakalarlar. Derler ki: “Sen kara para aklıyorsun.” Çünkü biz bu dünyada yalnız değiliz, kendi egemenlik şeyimiz kendi sınırlarımız içinde. Hadi bakalım, 3 bankaya bir nakit cezası kesilir, belimizi düzeltemeyiz. Ha şunu söyleriz: Yabancıların bize oyunu... Haklı da olabiliriz, yabancıların bizden hoşlanmadığını biliyorum, biz de onlardan hoşlanmıyoruz gerektiği yerde ama sonuçta birlikte yaşamak zorundayız. Bunu dediği an biz bu nakit parayı, düşünün bir sürü finansman ihtiyacımız var, para bulamıyoruz, bir de bu nakit bindiği zaman bir ekonomik kaos olabilir. Onun için şimdi, biz oturup “Bunlar bizden nefret ediyor...” Kimse kimseyi sevmez, mesela Fransızlar

da Ruslardan, Ruslar İngilizlerden, İngilizler de Almanlardan nefret ediyor ama birlikte yaşıyorlar. İşte, ekonomik darbe riski diyorsak bunları siyasilerin önüne koyacak ki bürokratlar, siyasiler bunları görüp uzun vadeli karar alabilsin ve böyle bir riski... Daha fazlasını konuşmak istemiyorum çünkü bu tutanaklar her yerde okunduğu için, böyle bir riskle karşı karşıyasınız. Onun için sizden ricam elbette ki kızın, Gezi deyin, bilmem ne deyin, falan filan ama bunları görün. Görmezseniz –samimiyetle söylüyorum- önce sizin başınız belaya girecek, siz Hükümet için de ülkenin başı belaya girecek ve ülkenin başı belaya girdiğinde de siyasal atmosfer böyle olmayabilir. Bunu anlatmaya çalışıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hoş geldiniz.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Mehmet Erdoğan, Muğla Milletvekilimiz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Öncelikle merak ettiğim konu şu: Kamu yönetimi mezunu bir kişinin hesap uzmanı olması gerçekten büyük bir başarı, tebrik ediyorum.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Sağ olun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O nasıl olmuş, onu da merak ediyorum yani. Onu da açıklarsa sözlerinin arasında.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Çünkü önemli bir şey söylüyor; maliye, muhasebe, iktisat gibi çok zor sınavlardan geçilen bir şey.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ben iktisat mezunuyum, hesap uzmanlığı sınavına katılmadım mesela çünkü zor bir sınav.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bir de kaçınıcı girdiniz?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – 4'üncü, 8 kişi girdik.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Promosyonunuz kaçınıcıydı?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – 4'üncü.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani önemli bir konu, bunun da hakikaten bir açıklığa kavuşmasında fayda var.

BAŞKAN – Mehmet Bey, siz de kamu yönetimi değil mi?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – İktisat mezunuyum ben.

Biz Mülkiyeye girdiğimizde Mülkiye o zaman Ankara Hukukun 30 puan önündeydi, onun iktisat bölümü mezunuyum.

Şimdi, personelle ilgili şeyleri burada açıklamışsınız.

Benim birinci sorum: Borsa İstanbul'da işlem gören kaç şirket kayyuma devredildi yani bu, sayı olarak var mı? Çünkü bir kısmını örneklemiştiniz ama sadece bu sizin...

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Tamamı o kadar, tamamı orada listede var.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tamamı bu kadar. Pekâlâ, bu toplam içerisindeki, Borsa İstanbul içerisindeki bunların payı nedir? Bir oran vermeniz mümkün mü? Toplamının payını soruyorum yani.

Bir de 15 Temmuzda yaşanan olay, işte, Borsa İstanbul'a yapılan el koyma girişimi, baskın girişimi vesaire. Bunlara baktığımızda Borsa İstanbul'un toplam değer kaybı nedir, bununla ilgili bir oran var mı?

BAŞKAN – Onu da söyledi, yüzde 13, değil mi?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – O net var aslında, yüzde 13'lerde. Ama devamında da Sayın Vekilim, toparlandı aslında.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Toparlandı.

Bir de bu TL'ye geçişin Borsa İstanbul üzerinde etkisi var mı, artı ya da eksi? Onu merak ediyorum.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Şimdi, o, tabii, Sayın Vekilim, TL'ye geçiş bizim sadece hazır değerler yönetimi, portföy yönetimiyle alakalı yani bu listemizdeki şirketler ve diğerleriyle alakalı bir durum değil. Bizim çok fazla böyle Borsa çok ciddi gelir üreten bir şirket, çok böyle yabancı döviz bazlı borcumuz, hatta hiç borcumuz yok yani kasalarımız sonuna kadar dolu. Şu an çok ciddi, sağlam bir fiyattan halka arza hazırlanıyoruz. Nasip kısmet olursa 2018 yılı içerisinde uluslararası piyasalar da uygun olursa güzel bir fiyattan halka arz yapalım istiyoruz.

O anlamda biz temelde ne yapıyoruz? Biliyorsunuz, tüm piyasalarda yani ticaretten, hem alandan hem satandan komisyon aldığımız için herhangi bir borç riskimiz söz konusu değil, çok fazla miktarda da nakit fazlamız var şu an. Onları dövizde değerlendirmeme tercihimde bulduk sadece.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Gene merak ettiğim çok önemli bir husus şu: Tabii ki borsalar elbette ki bu küresel sistemde birilerinin spekülasyon için para hareketlerini yönlendirdiği yerler. Buralarda tabii ki birileri kendi sermayesi olduğu kadar bir de uluslararası piyasada dolaşan kara paralar var. Borsa İstanbul-MASAK arasındaki ilişki nasıl, iletişim nasıl sağlanıyor? Onu merak ediyorum.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – MASAK tabii, şimdi, tüm kurum...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani, birisi getirdi size 5 milyar dolar para bir gecede...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Öyle değil de mesela, bir hisse aniden yükseliyor, siz bunu MASAK'a bildiriyor musunuz? Yani burada ciddi anlık bildirimleriniz var mı?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Yok...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani ani hareketler oluyor, bazı hisselerde ani hareketler var. Bir şirkete çok yoğun hisse alımları veya o şirkete dip yaptırmak için çok yoğun hisse satışları, bu tip olaylarda MASAK'la bir iletişiminiz var mı?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – MASAK konusu değil de bunlar daha çok Sermaye Piyasası konusu. Şimdi, bizim kendi bünyemizde bir denetim ve gözetim, eski adıyla Teftiş Kurulu Başkanlığımız var, anlık fiyat hareketleri inceleniyor. Yani belli düzeyin üzerinde bir kere, otomatik sisteme takılıyor, belli düzeyin üzerinde yükselme veya aşağıya izin verilmiyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Anladım da bu, şüpheli işlem değil mi yani bunlar MASAK'a gitmiyor mu sonuçta?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Yok, MASAK kapsamında şüpheli değil, Sermaye Piyasası kapsamında şüpheli işlem, SPK’ya raporluyoruz. Yani bizim üst otoritemiz...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Pekâlâ, SPK’nın bunları MASAK’a gönderdiği oluyor mu?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Şöyle diyelim: Şimdi, bize gelen tabii ki bizde hisse, borçlanma aracı, altın, döviz alıp satıyor. Bunun tabii ki bir banka ayağı var, ödeme ayağı. O bizim aracı kurumlarımız bu tür, MASAK’ın o klasik formundaki şüpheli işlemlerin tamamını MASAK’a raporluyor. Biz değil, orada MASAK, bizim aracı kurumlarımız, bana ödeme emri, satma veya alma emri mutlaka bir menkul değerler firması tarafından, yatırım kuruluşu tarafından gelmek durumunda. Yatırım kuruluşu ve bankalar o şüpheli para transferlerini mutlaka raporluyor. Ben de hisseye ilişkin yapay bir fiyat hareketi varsa kendi birimiz, bizim teftişteki, denetimdeki arkadaşlarımız mutlaka onu anlık hemen, işlem kapanmışsa ertesi gün rapora bağlarlar. Bizim işlem yapmamız gerekiyorsa biz işlem yapıyoruz, tahtanın kapatılması...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Koza ile Bank Asya hisselerinde manipülasyon yapıldığına ilişkin bir sürü söylenti çıktı. O konuda iç denetim biriminin bir raporu var mı?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Tabii, tabii. O zaman ben SPK’daydım, çok detaylı denetimler yapıldı. O konuyla ilgili suç duyurusunda falan da bulunuldu. Şimdi, orada hâkim ortakların hissede manipülasyonu var, suç duyurusunda bulunduk. Ben Borsa Başkanı olarak değil ama Sermaye Piyasası Kurulundaydım o zaman, o suç duyuruları yazıldı.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Borsa İstanbul, hazinenin büyük hissedarı olduğu bir kuruluş. Borsa İstanbul’un bu büyüyen kârından hazineye bir geri ödeme yapılıyor mu?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Tabii, tabii.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Elinizdeki paralar... Yani “Çok para kazanıyoruz.” dediniz.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Tabii, hazinenin çoğunluğu.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yoksa hani özerk şirket. Buradan o paralar da başka yerlere aktarılmış mı mesela geçmiş dönemde?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Yani geçmişteki, bu İMKB dönemindeki yapısı biraz daha farklı, aracı kuruluşların da...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Mesela, siz dediniz ki: “Bizden önce ücretler çok yüksekti.” ama miktarı bilmiyoruz tabii, yüksekti. Yani bu da bir para aktarma yöntemi mi birilerine?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Yani birilerine işte tabii, öyle de denebilir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Mesela, mahkemelerin bu tayin ettiği kayyum ücretlerini duyunca burada şirketlerin kayyumlar üzerinden içini boşaltma girişimi gibi, insanın aklına ilk gelen soru bu oluyor. İşte, bu ülkede 13 bin liralık, 15 bin liralık milletvekili maaşının konuşulduğu bir zamanda bir kayyuma 195 bin lira verilirken kimsenin sesi çıkmayınca “Bu neyin nesi?” diye aklımıza çok soru geliyor.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Doğru.

Şimdi, orada aslında şöyle bir baz var: Bu kayyum ve diğer sistemler başlayınca aslında ilk tabii, mevcut baz ne? Hâkimler görevlendirildi, ben o zaman Sermaye Piyasası Kurulundaydım, bu Koza incelemelerini de yapıyorduk kurulda. Mevcut şirket sahipleri tarafından işlem görürken ne kadarlık

bir üst yönetim ücreti vardı? İşte genel müdür ne kadar alıyor, yönetim kurulu üyeleri ne kadar alıyor o kadar alınmış. Bu Koza'da o incelemeler de hani ben Sermaye Piyasası Kurulundayken sonuçlandırıldı, hâkim ortaklara emsaline nazaran çok yüksek ödemeler vardı, onlar zaten rapora bağlandı, o indirilmiş tutarlar... Mesela, orada emsal kıyaslamaları falan yapılıyor, benzer sektör şirket modelleri inceleniyor, bir ortalama alınıyor, o ortalamanın da üzerinde. Atıyorum, Koç grubunda bir benzer şirkette CEO ne kadar alır, genel müdür, yönetim ne kadar alır? O ondan da yüksek olduğu için eleştiri konusu yapılabilir. Onlar rapora bağlandı zaten, yargıya da iletilmiştir. Burada da ilk dönem mevcudu neydi, aynı. Baktı ki işte kayıumlara, toplayınca, belki birkaç şirkete birden de görevlendirilince çok absürt ücretler çıktı, daha sonra düzeltildi, makule çekildi bildiğim kadarıyla onlar.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O düzeltmeleri duymadığımız için, biz düzeltmeleri görmedik.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Düzeltiliyor Sayın Vekilim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Biz ilk verilen kararları biliyoruz. Türkiye'de biliyorsunuz, insanlar şaşaalı bir şekilde gözaltına alınıyor, ertesi gün bırakılıyor ama kimse bıraktığını duymuyor, hep o görüntüleri... Şimdi, buradaki kayyum ücretlerinde de o ilk anda mahkemelerin verdiği, basına düşeni biliyoruz. Ertesi gün, onun düzeltildiğiyle ilgili ben hiçbir gazetede bir habere rastlamadım.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Doğru. Benim bildiğim kadarıyla düzeltildi.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hayır, belki bizden daha yakın takip edebilir bu konuyu.

Teşekkür ederim.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Biraz düzeltildi orada.

Kurul sınavlarına ben bir yılın üzerinde hazırlandım Sayın Vekilim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Hüseyin Kocabıyık...

Bitiriyoruz efendim.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Himmet Bey, hoş geldiniz.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Hoş bulduk.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Çok kısa bir soru soracağım.

Şimdi, biz öyle bir örgütten söz ediyoruz ki devletin birtakım istihbarat kuruluşlarına yerleşmiş bütünüyle ve denetim altına almış ve bu örgüt, devletin en kozmik birimlerini bile dinleme kabiliyetine sahip. Bunlar ortaya çıktı. Bu örgüt, aynı zamanda parayı da çok seven bir örgüt istihbaratı falan sevdiği gibi. Böyle bir yapının, böyle bir örgütün borsayı, Borsa Başkanını, borsanın belirleyici aktörlerini dinlememesi ihtimal dışıdır. İşte, bir rivayete göre 120 milyar dolarlık, bir rivayete göre 150 milyar dolarlık bir parasal gücü de yöneten bir örgüt bu, spekülatif olsa da. Yani bunların en güçlü olduğu dönemlerden başlamak üzere, özellikle o dönemleri dikkate alarak geriye dönük bunların borsada spekülasyon yaptığına dair bir araştırma falan var mı? Yani ben borsa kültürüne sahip değilim ama bir analogi yoluyla şunu bilebiliriz: Borsayı rahatlıkla dinleyebilen, Borsa Başkanını dinleyebilen –ki, yüzde yüz dinliyorlardı sizi- bir örgüt, borsada spekülasyon yapabilir ve çok yüksek miktarda paralar aktarabilir, kazanabilir borsa spekülasyonu yoluyla. Bunu sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Hüseyin Bey.

Buyurun Başkanım.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Tabii, beni dinliyorlar mı? Yani SPK'dayken canlı yayında bir ara Fuat Avni yayınlıyordu. Mesela, SPK'daki benim odama çalışanlar dâhil herkes, girmeye korkuyordu, girdiğinde beş dakika sonra Fuat Avni, fişçi listesine ekliyor isimleri. Yani o dönemlerden itibaren...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Fuat Avni bazen korumak için de yapıyormuş.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Muhtemelen, mutlaka. İstihbarat örgütünün kullandığı tüm şeyleri yapıyor.

Bizim IT tarafında da arkadaşlar var. Benim telefonum, bilgisayarım, her şey ne varsa zaten kopyalıyorlar, giriyorlar, çıkıyorlar, ne varsa... Yani bende olup da onlara gizli olan bir şey olduğunu düşünmüyorum. Biz de ne yapıyoruz? Açık mücadele ediyoruz. Yani FETÖ'den saklayacağımız, gizleyeceğimiz bir şey yok ki. Ben bütün personele açık, aleni ilan ediyorum “Akşam haberini aldığımı sabah borsaya sokmam.” diyorum zaten. Yani akşam buradan, istihbarattan haber gelirse sabah ilişğini kesiyorum borsayla. Yargı tarafı tabii, bizim işimiz değil, suçu varsa yargı devam ettiriyordu.

BAŞKAN – O konuda “Nasıl dinleniyor?” gibi bir şikâyet, soruşturma safhası oldu mu? Bilgisayarlarınıza giriş...

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Savcılığa suç duyurusuna bulunayım diye düşünüyorum, gidince bulunacağım.

Başkanım, aktif istihbaratın kullanabileceği, emin olun yani cep telefonu, haberleşmeniz, mesajlaşmanız, hepsini tek tek darmaduman yani mutlaka elde ediyorlar. Yani aktif dinlemeyi herkese yapmıyorlardır. Mesela, ortam dinlemesi biraz pahalı bir şey, herkese yapmıyorlardır ama şu an mobil teknolojileri çok aktif kullanıyorlar. Zaten, ortaya çıkan çıktılara bakarsanız byLock, militan takımın aktif kullandığı, onun birkaç üst versiyonu daha böyle mahrem tarafın kullandığı... Son bu tetikçiye de biliyorsunuz, talimat gene mobil bir uygulama aracılığıyla iletilmiş FETÖ tarafından. Kullandıkları basit yani teknolojiyi... Zaten, FETÖ bu dinleme dâhil istihbarat teknolojilerini, ta... Hani ben biraz dinlemeyi, okumayı da... Çok okudum bu FETÖ'yle ilgili. Latif Erdoğan ve Nurettin Veren'i falan dinliyorum. Ta, 1970-1980'lerden itibaren bizi takip eder, dinler, istihbari yöntemlerle takip yapıyor zaten. O açık yaptığı. Aktif şekilde, şu an gücü tabii, azaldı ama şu an önemli nitelikle... Mesela, bu Komisyonu mutlaka takip ediyorlardır, kişisel kanaatim, bizi de takip ediyorlar.

BAŞKAN – Biz de şeffafız zaten.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Bunlar namuslu insanlar olmadığı için yani dini, imanı... Yani bizim sosyalistimizin de bir doğrusu vardır, muhafazakârımızın da doğrusu, yanlışları vardır, bunların doğrusu yanlışları yok ki. FETÖ ne emretti, o, doğru; ne yasakladı, o, yanlış. Böyle herhangi bir dinî duygusu yok. “İçki iç.” diyor, içki içiyor, “Yok, kapat, namaz kıl.” namaz kılıyor, “Açıl.” açılıyor, “Örtün.” örtünüyor, “Çarşaf giy.” çarşaf giyiyor. Fetullah'ın dediği doğru, yasakladığı yanlış adamlar için. Dolayısıyla, böyle bir örgütte kullanılmayacak bir yöntem yok. O anlamda, işte şu terörist, büyükelçiyi öldüren, çok muhtemel belki namazında niyazında falan filan biliniyordur ama talimat gelince tetikçiye dönüşüyor. Çok aktif şekilde

yani bilinçli bir şekilde bu militanların nasıl çözümleneceği, tıbbi ve profesyonel bir ekip tarafından belki çalışılması gerekiyor. Normal insanla mücadele edilebilecek bir şey gibi gelmiyor bana o ele geçirilen Haşhaşi ekip.

Şey eksik kaldı. Yani manipülasyon yapıyorlar, bu doğruları olmadığı için... Mesela, SPK raporunda o var, mutlaka Komisyona gelir. Hâkim ortaklar yani bunların “abi” takımını Banka Asya hisselerinde manipülasyonda yakaladık. Yani millete “Para yatırın, alın.” dediği dönemde kendileri o garibanları... O hani cemaatin kullandığı tipler, değil mi? Okçular tepesi... “Yatırın.” dediği dönemlerde kendileri çıkıyorlar, büyük para babaları hem de o küçüklerin zararına. İsim isim onlar rapora bağlandı ama.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Emine Hanım.

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Sayın Başkan, verdiğiniz bilgiler için çok teşekkür ederim.

Ben Emine Nur Günay, Eskişehir Milletvekiliyim. Ekonomistim. Dolayısıyla, bu sürecin ekonomik etkileri ve ayağı çok çok önemli benim için.

BAŞKAN – Sizin buraya gelmeniz de Profesör Emine Hanım’ın büyük talep ve katkısı var.

Teşekkür ederiz.

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Benim bu konuda bayağı taleplerim var.

BAŞKAN – Evet, ısrarı oldu.

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Sizin de söylediğiniz gibi... Yok, sadece Başkanımız değil, diğer kişiler hakkında da... Neden? Çünkü, siz de konuşmanızın başında söylediniz, gerçekten bu bir ekonomik ağ ve çıkar ilişkilerine dayandığı için de bunları bir arada en önemli unsurlardan bir tanesi. İşte, BDDK’daki süreci çok çok iyi biliyorum. Bunun hazine ayağı var, Merkez Bankası var, MASAK var, SPK var, BİST var. Dolayısıyla, bugün verdiğiniz bilgiler bu anlamda çok çok önemli.

Ben sadece bir yorum yapacağım, birkaç da sorum olacak.

Şimdi, bu süreci sırf Gezi olayı ya da 17-25, böyle içinden bir vakayı çekip, alıp yorumlamanın çok doğru olduğunu düşünmüyorum çünkü bu, dinamik bir süreç. Özellikle ekonomi ayağına baktığımızda bunun bir yaşayan ve ilerleyen süreç olduğunu çok net görüyoruz.

Ben kronolojik olarak geriye gittim ve kendi alanımda olduğu için merak ettim. Ta 2010’dan itibaren hangi olaylar Türkiye’de yaşanmış, ekonomi politik çerçevesinde yorumlamaya çalıştım. En azından 7 Şubat 2012, Hakan Fidan çağrıldığındaki dönemden itibaren baktığımızda çok net dolar ve faiz üzerindeki etkilerini görebiliyoruz. O yüzden sadece Gezi olayı, sadece 17-25 deyip bakmak doğru değil, bunu vurgulamak istiyorum. 17 Mayıs’ta faiz oranları 4,6 civarında, 30 Mayıs 2013 yani Gezi olaylarından sonra yüzde 5,79 olmuş, 17-25 Aralık sonrası 31 Aralık itibarıyla yüzde 10,1. Yani Gezi olaylarından önce yüzde 4,6 olan faiz oranları, Aralık sonu itibarıyla yüzde 10,1 olmuş. Şimdi aynı şey 15 Temmuz olarak baktığımızda, 28 Haziran 2016’da yüzde 7,89, aradaki süreci atlıyorum, 26 Ağustos yüzde 10,16. Öbür tarafta, yaşadığımız siyasi gelişmelere baktığımızda da önümde bir kronolojik şey var, tek tek okumayacağım ama burada bütün bu yaşanan sürecin sonunda çok net görüyoruz ki gerçekten ekonominin en önemli göstergelerinden olan faiz ve dolar üzerindeki etkisi net. Gezi olaylarından önce dolar 1,75 iken sonrasında 2,05 hemen arkasından. 6-7 Ekim Kobani olayları öncesi 2,15 olan dolar 2,4; 17-25 Aralık öncesi 2,45 olan kur sonrasında 2,70 oldu, 15 Temmuz darbe öncesi 2,75 olan kur sonrasında hemen 3,44’e çıktı, sonraki süreci de biliyoruz. Yani burada vurgulamak istediğim, bu bir oyun ama bunu engellemeye gücümüz var, ben Aykut Bey’e o anlamda katılıyorum ama sadece aradan böyle belli şeyleri seçmeyelim, bunu bir süreç içinde değerlendirelim diye öneriyorum.

Sorularına gelince. Birinci sorum: Bank Asya, Katar'dan ortak bulma girişimiyle ilgili 26 mart 2014'te kamuoyuna bir açıklama yaptı ve 25 Mart-3 Nisan 2014 tarihleri arasında da Bank Asya hisselerinin işlem hacimlerinde olağanüstü bir artış gözlemlendi. 17-25 Aralık sürecinde 2014 yılı Ocak, Mart ve Ağustos aylarında Bank Asya hisselerinde ciddi oranlarda kayıplar söz konusu oldu. Asya Katılım Bankası hisselerinde 17-25 Aralık sürecinde ve sonrasında şüpheli işlemler kaydedildi mi? Ki, biraz değindiniz ama tutanaklara net geçmesi anlamında bunu sormak istiyorum.

İkinci sorum: Yine, Aykut Bey'in söylediği şey çok önemli. Bir ekonomik–artık “darbe” demeyelim-etki veya kriz çıkarma çabaları nedeniyle bu vereceğiniz cevap önemli. Bundan sonrası için FETÖ bağlantılı şirketler ya da kişiler Borsa İstanbul'da piyasayı manipüle edebilir mi, manipülasyon ve spekülasyonla haksız kazançlar sağlayabilirler mi? Ne tür önlemler alındı? Beklentileri bozmaya dönük girişimler oldu mu 15 Temmuz öncesi ve sonrası? Piyasanın hareketli olduğu zamanlarda zararına satış yapmak suretiyle piyasayı yönlendirmeye çalışan aracı kuruluşlar oldu mu ya da olabilir mi? Tüm bu olasılıklara karşı denetim ve gözetim açısından herhangi bir önlem alındı mı? Neler yapılabilir? İkinci sorum bu.

Üçüncü sorum da: Biraz girildi ama bu yapılanmayla ilgili Borsa İstanbul içinde 15 Temmuz darbe girişimi öncesinde İbrahim Turhan Borsa Başkanlığı kurumundan bazı personeller atılmış FETÖ bağlantısı nedeniyle. Turhan'ın işten çıkardığı personellerden birisi de bilişim sistemleri grup müdürüymüş ve bu kişi 15 Temmuz darbe gecesi tankın içinde yakalanmış ve şu anda tutukluymuş. Bir de başka bir Eski MIT personeli daha gündemde ki sizin herhâlde TÜRK SAT'taki bahsettiğiniz kişi de bu olsa gerek. Borsa İstanbul'un Eski Genel Müdür Yardımcısı Ali Çöplü'nün işe aldığı IT personelinin önemli bir kısmının FETÖ bağlantıları olduğu nedeniyle işten çıkarıldığını duyduk ve bu nedenle Ali Çöplü'nün kendisi de...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Kim almış onları?

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Ali Çöplü.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Onun görevi ne?

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Borsa İstanbul'un Eski Genel Müdür Yardımcısı.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Onu kim atamış?

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Onu bilmiyorum.

Ali Çöplü de bu nedenle görevden alınıyor ve daha önce de Merkez Bankasında görevliymiş.

Sorum şu: En önemli yerlerde bunlar örgütlenmişler. IT ve insan kaynakları en önemli bölümler. Buna yönelik Borsa İstanbul içinde bir temizlenme yapıldığını söylediniz. Özellikle şununla birleştireyim, Nasdaq birinci faz ve ikinci faz sürecinde bu bir tehdit oluşturuyor mu?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Başkanım.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Sayın Başkanım, sondan başlayayım.

Şimdi bu Ali Çöplü bizden önceki dönem genel müdür yardımcılarında, IT'den sorumlu. Bizim tespitlerimize göre de bu terör örgütüyle linkli. Aldığı kişileri biz özellikle analiz...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ne zaman genel müdür yardımcısı olmuş Sayın Başkan?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – İbrahim Turhan döneminde olması lazım. Merkez Bankası sonrasında İbrahim Turhan'la birlikte borsaya başlıyor bildiğim kadarıyla, tarih bulunabilir gene.

Bu dönemde zaten yoğun bir IT personeli alımı, Nasdaq Projesi, IT yapılanması, İK yapılanması yapılıyor borsada, çok yoğun bir personel yenilenmesi. Borsa yüzde 50'nin üzerinde yenileniyor, eski personel atılıyor, yeni yeni işte daha çok tabii, FETÖ linkli kişiler istihdam ediliyor. Bizden önce, tabii, İbrahim Turhan döneminde, bildiğim kadarıyla, görevden alındı Ali Çöplü Bey. Bu görevden alındıktan sonra biz nisanda göreve başladık. Nisanda yönetici düzeyinde ve deşifre, tespit edebildiğimiz FETÖ linkli tüm IT personelini attık. İkinci fazda, 15 Temmuzdan sonra da riskli gördüğümüz personelin tamamını attık. Toplam grupta 120'yi geçtik mesela personel çıkarmada, önceki dönem çıkarılanlarla birlikte belki bu 150'yi aşıyor. Hatalı işlem yani işte yanlışlıkla atmışız, hani istihbarat raporları sonucu geri aldığımız şu ana kadar grupta 7 kişi var. Onun bilgisi de olması lazım. Şimdi, bunlar, tabii, temelde Nasdaq faz 2 ve faz 3 geçişleri için çok ciddi risk oluşturuyor. Devam eden çok kapsamlı bir IT projesinin içindedir. Bu IT projesinde "MANT" dediğimiz, projeyi kodlayacak yazılımcıları siz FETÖ linkli atıyorsunuz. Bunların yetişmesi de dışarıdan aldınız, hemen, bugünden yarına olmuyor. Aldığımız bir elemanı en az bir üç ay, altı ay eğitime göndermeniz, eğitim vermeniz gerekiyor. Biz bu süreçte nasıl bir planlama yaptık? Her hâlükârda 15'inden sonra borsayı kapatmamız gerekiyorsa da kapatacağız, FETÖ'cülerle gene karar vermeyeceğiz, devam etmeyeceğiz. Stratejik olarak ilk önce bu kararı aldık. 15'inden sonra "FETÖ'cülerle yürüyeceksek yürümeyelim, kapatalım, ilk önce yazılımımızı yapalım, sonra devam ederiz." dedik. Bu anlayışla tespit edilen, bize istihbarattan ve tüm birimlerden gelen tüm FETÖ'cülerini attık. Bizim atmadığımız -yani kripto, tespit edemediğimiz var mıdır bilmiyorum ama- şu an sistemde duran hiç FETÖ'cü yok borsada, grubun tamamında.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Personel sayınızı ne kadar?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Sürekli değişiyor. Borsa İstanbul'da 470'lere falan indik, 600'ün üzeriydi devraldığımız, 470, bu, yeni IT'de alımlarla gün gün değişiyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Önemli bir bölümünü attınız personelin?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Evet, bayağı yoğun bir şekilde attık.

Tabii, Takasbank ve Merkezî Kayıt Kuruluşunda da gene aynı şekilde, oralarda biraz daha az olmak üzere personel attık.

Bu süreçte şöyle bir avantajımız oldu: Yurt dışı ortağımızla devam ettiğimiz için biz attığımız MANT'lerden veya IT personelinden ortaya çıkan açığın ciddi bir kısmını Nasdaq OMX tamamladı bu ara dönemde. Operasyonumuz bu sayede aksamadı. Normalde bizim belli aşamalarda operasyonu durdurmamız gerekebilirdi. Yani şu an yapılanma sürecinde olduğumuz için IT'de benim attığım 50 kişinin işte 20 tane MANT açığını Nasdaq OMX otomatik, bu tabii, sistemlerle buraya gelmeden bile kodlamayla yapılabilir. O anlamda Nasdaq'la yoğun şekilde yakın çalıştık, o sayede sistemi durdurmadan devam edebildik.

BAŞKAN – Çok detaya girmeden de cevap verebilirsiniz Başkanım.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Yani ekonomik darbe ve manipülasyonlar devam ediyor, onlara ben değinmişim. Şimdi, burada hem 17-25 Aralık sonrasında Bank Asya ve benzer şirketlerde Katar'la ortaklık açıklaması süreci sonrasında yapılan şüpheli işlemlerin, manipülasyonların tamamını tespit edip rapora bağladık ama bu borsa olarak değil –ben o zaman Sermaye Piyasası Kurulunda görevliydim- bunlar o bahsettiğim dönemde rapora bağlandı, suç duyurularının yargı mercilerine yapılmış olması lazım. Bahsettiğiniz işlemlerin tamamı dediğiniz anlamda var hem de FETÖ'nün çok böyle elebaşı tipler bu dönemde bu dediğiniz

manipülasyonların, üçkâğıtların, dolandırıcılıkların tamamını yapmışlar. Bunlar rapora bağlandı, tespit edildi ama yargı mercilerine. Bu da hem de çapraz şekilde yani garibana “Para yatırın.” dediği dönemde hâkim ortaklar veya büyükler paralarını çekmişler, bir şekilde hissede manipülasyon yapmışlar, “Katar’la ortaklık kuruyoruz, hisseler uçacak, kaçacak, daha değerlenecek.” açıklaması yapıyorlar, diyorlar. O sırada işte büyük hissedarlar hisselerini satıyor yüksek bedelde.

Ekonomik darbe. Bizim uluslararası yapımız sebebiyle, nasıl biz mesela bu krizde uluslararası ortaklığımız aslında gene bir supap oldu. Buradaki işte İK eksiğini biraz Amerika ve İsveç’ten tamamladık. Bizim ekonomik anlamda diğer ortaklıklarımız da bu ekonomik darbe ve benzeri girişimlere karşı ekonomimizi güçlü kılıyor. Tabii, siyasi istikrarla beraber güçlü bir ekonomi yönetimi de var. O anlamda da ben hani, siyasi şey yapmayayım ama koalisyonda yakalanılsa benzeri şoklara mesela, çok daha fazla etkilenirdik çünkü o zaman koordinasyon ve aksiyona geçme daha fazla zaman alabiliyor. Şu an anlık, hızlı bir şekilde karar alınabiliyor ekonomi yönetiminde.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O zaman da daha az yanlış yapıyor istişare olduğu için.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Doğru söylüyorsunuz.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Sayın Aykut Erdoğan...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Öncelikle şunu söyleyeyim: Deminki tartışmalarda, biz Gezi’deyken bu Fetullahçıların kanalında “nesebi gayri sahihler” diye Fetullah’ın kendi açıklaması vardı Gezi Parkı’nda olanlar için. Bütün hakaretleri biz oradan duyduk, bu Kabataş iftirasını oradan yaydılar, “Camide içki içildi.” iftirasını oradan yaydılar. Onun için, Gezi’yle alakalı birtakım negatif şeylere ben şüpheyle bakarım çünkü o, Fetullahçıların çok önemli bir lisanıydı.

Şimdi, ben Himmet Bey’in şeyine bakıyorum Sayın Başkan, 1974 yılında Denizli’de... 1991 Antalya Lisesi, 1995 yılı Gazi Üniversitesi... İrfan Tokgöz ile Hasan Karaçam’ı tanır mısınız? İrfan Bey hemşehriniz aynı zamanda.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – İrfan Tokgöz’ü duydum, çok öyle bir yakın ilişkim olmadı, FETÖ’yle ilişkili olduğunu hazinedeki arkadaşlardan duyuyordum. Yani Denizli’yle bağlantım ortaokul döneminde kesildi, merkezle.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hasan Karaçam’ı tanır mısınız?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Hasan Karaçam meslektaşım, tanıırım, hesap uzmanıdır, o yapıyla da bağlantılı olduğunu...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hasan Karaçam, evet...

1995-1999 arasında ne yapıyordunuz?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Askerlik ve sınav hazırlığı.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Herhangi bir yerde çalıştınız mı o dönemde?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Yok, 1998’de Maliye Bakanlığında yine gelir uzmanlığıyla başladım, başka bir yerde çalışmadım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – 1999 yılında Hesap Uzmanları Kurulu, girilmesi en zor olan kurullardan biri, 1999-2000 muavinlik, 2000-2005 yılları arasında üç yıl hesap uzmanlığı yapmışsınız, 2005 yılında jet bir yükselme, bakan danışmanı, başkan danışmanı.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Aykut Bey, özür dilerim.

Ama, sorgulama formatına geçtiniz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Özgeçmişe bakıyorum ya, sorgulama formatına geçmedik, dur bir dakika ya. Vallahi, Hüseyin Bey, sorgulama formatına geçmedik de bu soruları sorayım, belki iyi bir şeydir.

2006-2008 yıllarında Maliye Bakanlığında Bakan Danışmanı yani altı yıllık hesap uzmanlığı dönemi. 2009-2011 yılları arasında Hesap Uzmanları Kurulu Başkanlığında başhesap uzmanlığı ve grup başkan yardımcılığı görevi.

BAŞKAN – Yeni bir CV mi getirttiniz? Bizim okuduğumuz, değil mi?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sizin okuduğunuz. Ben okuyunca farklı mı oluyor?

BAŞKAN – Hayır, okuduk, kayıtlara geçti, sesli tekrar etmektense sorunuzu sorsanız daha iyi.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, şöyle bir şey: Jet bir yükselme var, 2011-2012 yılı dönemine kadar. Sonra SPK üyeliği ve Borsa Başkanlığı; maşallah, bunu şey yapayım.

Şimdi, hesap uzmanlığı döneminde, grup başkanlığı yardımcılığı yaptığımız dönemde mesela, incelemelerden hiçbir vergi şeyi hatırlıyor musunuz bu konuyla ilgili? Özellikle, mesela, Genelkurmay Başkanlarıyla yapılan inceleme hakkında bilginiz var mı?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Hangisi, Genelkurmay derken?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Mesela, bazı danışmanlar üzerinden yapılan bir hesap uzmanı incelemesi, bir danışmanlık firması, yemek firması...

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Onda bilginim yok.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bilginiz yokmuş.

“Cemaatçiler dolduruldu.” dediniz borsaya...

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Maalesef.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – İki dönem başkanı hakkında işlem yapıldı mı, daha önceki başkanlar hakkında herhangi bir soruşturma? Doldurulmalarda çünkü Başkan en son yetkili ve kurul.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Yani, bildiğim kadarıyla yapılmadı.

Sayın Vekilim, benim 15 Temmuz sonrasında ekonomi tarafında hoşuma giden en güzel şeylerden birisi 15 Temmuz darbe etkilerini Hükümetten bir bakan, ekonomi üst yönetiminde yer alan bürokratlar, Cumhuriyet Halk Partisinden mutlaka bir vekilimiz ya da katılımcı, MHP ve AK PARTİ’den katılımcıyla biz Avrupa ülkelerini dolaştık, bunun etkilerini anlatalım diye. Burada ekonomik olaylar aslında tüm ülkeyi, herkesi etkiliyor. Burada siyasi alandan ne kadar çıkarabilirsek aslında o kadar iyi yapmış oluyoruz.

Ben şimdi Gezi’ye değindim de Gezi’nin, tabii, siyasi tarafında çok farklı değerlendirmeler yapılabilir. Yani burada A partisi suçlu, Hükümet suçlu, B partisi suçlu; bunların sonucunun ne olduğu ekonomik sonucu değiştirmiyor. Ülke ekonomik anlamda çok ciddi, hani, bahsettiğimiz anlamda, faizlerin yükselmesi şekliyle bedelini ödüyor...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Himmet Bey, sizinle aynı okul mezunuyuz. Normalde ben acayip şey adamımdır, kalender olmaya çalışırım. Siz benden iki yıl kıdemsizsiniz, meslektaşız ama bir tavsiyem, daha kıdemli, eski bir bürokrat olarak: Bu tip işlerde teknokratlar... Burada milletvekilleri var, onlara da tavsiye etmem ama 13 milyon insanı bu tutanaklarda karşınıza alırsanız... O 13 milyon insanın çocukları bile bu tutanakları okuyacak. Yani ben şunu tavsiye ediyorum: Bakın, teknokrat şöyledir: Gelir, teknik bilgisi verir, siyasetçi yorumunu yapar, gider. Öbürü, politize olmuş teknokratır...

BAŞKAN – Siz siyasi soruyorsunuz Aykut Bey.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yahu, ben sormadım, kendisi söyledi.

Başkan, müdahale etme, ben sana bir şey demiyorum ki...

BAŞKAN – Hayır, müdahale ederim efendim, müdahale ederim de şimdi, zaten hakkını kullandın, soruları sordun, izahları yaptın...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yok, daha hakkımı kullanmadım.

BAŞKAN – Söz istemeden... Tamam, soruları sorun yani.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Soruları soruyorum, merak etme.

Mesela şöyle bir şey: Demin Emine Hanım... Kurları söyleyeyim ben: 30/5/2013, Merkez Bankası kurları, Gezi'nin başladığı tarih; 1,87. 30/6/2013, bir ay sonrası; 1,89. 28/6/2013; 1,93. 31/7/2013; 1,94. Rutin bir artış var. Şimdi, bu 13 milyon insanın üzerine "2 küsur kur" diye yıkarsanız yazık olur, kur 4 kuruş artmış sadece.

Şu, Merkez Bankasının faiz meselesi arkadaşlar, Merkez Bankasından çıkan...

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Tamam, ben de öyle söyledim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yok, siz 2 küsurlu şey Gezi'ye attettiniz de...

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – 2,050 dedim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, bakın, orada 1,93; 2,050 ile arasında bayağı bir fark var.

Merkez Bankasının bir sürü faiz kalemi var, hepsi birbiriyle korelasyon hâlinde, bu da grafiği. Bakın, şu grafikte 2012 yılından itibaren bir düşüş var, Gezi'de çok hafif bir yükseliş var, asıl faizi -bakın, şu kırmızının yükseldiği yere bakın- 2014'ün ikinci çeyreği, hiç Gezi'yle meziyle alakası yok. Bugün geldik mesela şeye... Şu anlamda bunları da söylüyorum: Hani, şu an itibarıyla bir ekonomik kaostan konuşuyoruz ya, kurun en çok arttığı zaman 15 Temmuz değil mesela, kurun fırlamaya başladığı zaman başkanlık referandumları meselesi. Bunun da sebebini Batı medeniyetinin finansal kararlarını bilerseniz çok net çıkarıyorsunuz. Diyor ki: "Bir ülkede demokrasi yoksa, hukukun üstünlüğü yoksa ben kaçır giderim." Ve turistin gelmediği bir ülkeye de yabancı sermaye getiremiyorsunuz ve böyle gidersek de... Bu ülkenin millî güvenliği sadece böyle "hard power"larla değil, asıl tehlike burada... Ama böyle devam edin, Gezi'deki 13 milyon, 14 milyon, 8 tane giden çocuk, bilmem ne...

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Yalnız, Gezi'deki bütün olayları yani destekliyorsunuz mu?

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hayır, desteklemiyorum, olur mu? Gezi'nin içinde bir sürü... Mesela Gezi'nin içine girip araba yaktilar, destekler miyim böyle bir şeyi? Hayır ama şunu yapmayalım...

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Burada sanki Gezi'nin tamamı masum, romantik bir şeymiş gibi...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, Gezi'nin, bakın, bir şeyin...

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Bunun yanlış, korkunç boyutunu da gördük çünkü yani.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Aynı, 15 Temmuz meselesinde mesela gencecik çocuklar linç edildi. Bununla mı 15 Temmuz... Mesela köprüde boğazı kesildi çocuğun, bunu kabul eder misiniz siz?

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Tabii ki etmeyiz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – E, ben de etmem. Onun için ama bunun üzerinden oradaki öyküye bakacak mıyız?

BAŞKAN – Aykut Bey, yalnız, bakın, Komisyonunda her şey tutanağa geçiyor. Biz Boğaziçi Köprüsü’ne gittik, orada tespitler yaptık. Yani orada yapılan manipülasyonların ve kamuoyuna verilen yanlış bilgilerin olduğunu da kayda geçelim. Çünkü orada suçsuz günahsız insanların üzerine nasıl silah sıkıldığını, katledildiğini bir kenara bırakıp da “Orada suçsuz günahsız çocukların boğazı kesildi.” gibi...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tehlikeli bir şey yapıyorsunuz. Tehlikeli şey şu: Bakın, bu insanların...

BAŞKAN – Bu çok yanlış ve gerçekten...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Oradaki bir sürü insanlar katledildi ama bu katliama başka...

BAŞKAN – Ama bakın...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Böyle, Başkan olarak konuşmamanızı tavsiye ederim. Yazık çünkü...

BAŞKAN – Efendim, tavsiye, tavsiye; ben size bir tavsiye edeyim... Şimdi, yani biz de zekâmızla alay ettirmeyelim. Siz 10 kere söz aldınız, konuştunuz, o zaman “Kesiyorum, sözünüz bitti.” diyeyim yani...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Aha kes bakayım nasıl kesiyorsun! Öyle şey mi olur ya! “Kesiyorum sözünü, bitti.” Ama böyle bir tavır var mı Ravza Hanım?

BAŞKAN – Ama, şimdi, bakın...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – “Kesiyorum sözünü, bitti...”

BAŞKAN – Aykut Bey, karşılıklı nezaket...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – “Sözünü kesiyorum...”

BAŞKAN – Tavsiye, tavsiye ya... Yaşça ben senden büyüğüm tavsiye ediyorum, Başkansa burada Başkanım tavsiye ediyorum, “Tüzük’e uy.” diyorum, onu da tavsiye ediyorum.

Ben size söz verdim, konuşun ama... Yani görüşünüze de saygı duyarız, siz Gezi’yi savunabilirsiniz...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – E, Başkan, bizim görüşümüz farklı olabilir ama yani.

BAŞKAN – Ama Gezi’ye el frenine çekip de... Burada misafirimiz var.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Ama Gezi’yle 15 Temmuz kıyaslamak bence doğru değil.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bence de doğru değil zaten o anlamda yani gerçekten, bir tarafta bir darbe var.

BAŞKAN – Yani Gezi’nin üzerine gelince el frenini çekip de orada patinaj yapmayalım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ya, ben şunu söylüyorum: Bakın...

BAŞKAN – Hayır, konuğumuza sorunuz varsa lütfen sorun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bakın, 13 milyon insan var, ben o insanların da hakkını koruyacağım, ben 15 Temmuzun da hakkını koruyacağım. Hiç öyle vicdansızlık edecek durumda değilim ama...

BAŞKAN – Ama orada kalkıp da “Askerlerin veyahut da insanların boğazı kesildi.” diyerek, darbe karşısında mücadele vermiş insanları suçlu duruma düşürecek bir beyanı size yakıştıramıyorum, ben onu da söyleyeyim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Yani, bakın, işte bu...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O provokasyonları yapanları ortaya çıkarmadığımız müddetçe o da bir şeydir yani.

BAŞKAN – Ama bunu ısrarla tekrar ettiğimiz zaman... Orada elinde çakı bıçağı olmadan gelen insanlar, darbecileri çıplak elleriyle durdurmaya çalıştı Aykut Bey.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Başkan, bakın, yanlış bir şey yapıyorsun. Ben ona bir şey söylemedim.

BAŞKAN – Ama söylediniz şimdi. Lütfen, söylemeyin o zaman.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Allah Allah! Ya, dur ben ne söylediğimi söyleyeyim. Ben sana şunu söylüyorum, diyorum ki: Biz onun üzerinden okumadık. Mesela bunu niye söyledim? Gezi’de doğru olmayan şeyler oldu mu? Evet, Gezi’de bazı dükkânların camını kıranlar, hiç, onları Gezi’yle bağdaştırıyor muyuz? Aynı şekilde dedim, bakın, 15 Temmuzda bu olaylar da oldu ama onun üzerinden okumuyoruz. Ama siz ne yapıyorsunuz? Oradan bir şeyi alıp bu tarafa getiriyorsunuz.

BAŞKAN – Yok, hayır, aynı şekilde, ağaç için oraya çıkanları hiçbir zaman eleştirmedik mesela bizim arkadaşlarımız da. Ama ne zaman ki TOMA’lara saldırıldı, etraf yakıldı, yıkıldı, devlet bu kadar zarara sokuldu; bunları yapanlar dedik devlet malına... Bunları ciddi olarak eleştirdik yani.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Burada bir şey söyleyeyim. Bakın, TOMA’ya ne yapacaklar insanlar?

BAŞKAN – Yaktılar.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – TOMA’ya çok bir şey olmadı, dükkânlar oldu.

BAŞKAN – Yaktılar efendim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Onun için burada...

BAŞKAN – Aykut Bey, yaktılar, biliyorsun, TOMA’lar yandı.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Ben metro şirketinde çalışıyordum. Metroya aracı yakıp atmaya çalıştılar.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tamam, bak, TOMA yakılmadı, araç yakıldı, onu anlatmaya çalışıyorum.

BAŞKAN – TOMA yakıldı, görüntüleri görmediniz mi? TOMA’nın içine hatta benzin döküp yaktılar, kendisini zor kurtardı şoför Taksim’de; bunları unutmayalım yani.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – TOMA’da olmadı, normal araç... Neyse ya, tamam, ona da artık bir şey demiyorum.

BAŞKAN – Hayır, tasvip etmiyoruz yani.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Ben, Sayın Başkanım, bir...

BAŞKAN – Evet, şimdi, Başkana sorunuz varsa sorun, Başkana müsaade edelim.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tamam.

Şimdi, şunu anlatmaya çalışıyorum: Biz birtakım şeyleri, yani kendi parti... Mesela biz bu tarafı seviyoruz, siz o tarafı seviyorsunuz diye bakarsanız vicdan terazisi ortadan kalkar. Bu insanlar bu ülkenin insanları, Gezi'ye çıkanlar da bu ülkenin insanları, 15 Temmuzda da çıkan insanlar ama öyle bir şey oldu ki...

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Tamam, bunda bir şey yok.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ha, ama başka bir şeye doğru gidiyor...

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Aynı şeyi söylüyoruz. Siz demin de söylediniz...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ama işte, rakamlarda bile, bakın...

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Ben sözünüzü kesmek istemiyorum ama aynı şeyi söylediniz. Yani “Gezi olayı başladı, ondan sonra FETÖ bunu kullandı.” dediniz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Olaya doğru bakalım Emine Hanım o zaman...

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Yani benim de demin söylemek istediğim oydu, bütüncül bakalım.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, Gezi'ye 13 milyon insan, diyelim bu ülkenin yüzde 25'i, yüzde 30'u çıkıp da “Yahu, bir dakika...”

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Manipüle edildi işte, kullanıldı diyoruz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bakın, hep böyle bakıyorsunuz, bir de şu açıdan bakın: Ya, bu insanlar bu kadar mutsuz olup -4+4'ü bilmem ne düzenlemesi falan- sokağa çıktığında bunların hepsi, yani iktidarı istemeyen herkes terörist değil. Şimdi, şöyle bir anlayışa geldik...

EMİNE NUR GÜNAY (Eskişehir) – Öyle bir şey demedik zaten.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Siz demediniz, ben diyorum. Bunu Emine Hanım demedi, bunu diyenlere diyorum. Diyorum ki: İktidarı istemeyen herkes terörize edilmeye başlarsa -bir sürü insan bir sürü sebepten iktidarı istemiyor olabilir- o zaman ne oluyor biliyor musunuz? Toplum tamamıyla kutuplaşıyor ve ayrışıyor. O kutuplaşma birlikte yaşama...

BAŞKAN – Sayın Borsa Başkanımıza soruyu... Lütfen, hakikaten çok uzadı.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ya, sordu, ben de cevap veriyorum.

BAŞKAN – Ama Borsa Başkanımız bekliyor Aykut Bey, hakikaten.

Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tamam, Borsa Başkanınız biraz daha beklesin o zaman.

Bakın, ben bitiririm, beni nezaketsizleştirmeyin. Tam konuşmamın ortasında “Borsa Başkanı bekliyor.” Ya, bir şey söyleyeceğim...

BAŞKAN – Ama efendim, başlangıçta da hiç kesmedim sözünüzü. Lütfen, rica ediyorum...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ya, kesemezsiniz zaten. Böyle bir şey yok. Ya süre koyarsınız, benim on dakika sürem mi var, on dakika konuşurum ben. O zaman herkes on dakika konuşur. Kuralı koyalım arkadaşlar.

BAŞKAN – Aykut Bey, şunu söylemek istiyorum: İnanın, arkadaşlardan hiç, nezaketen de olsa izin almadan konuşmaya başladınız. Ben Aykut Bey...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tam konuşmaya başladım, arkadaşlarınız müdahale etti.

BAŞKAN – Hayır, hayır, az önceyi söylüyorum. Işığımızı açtım, mikrofonunuzu açtım. Yani söz almadan konuştunuz, hatta arkadaşlar tebessüm ettiler.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Ben bir soru...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tamam da Ravza Hanım, sonra... Bakın, Emine Hanım ben konuşurken konuştu.

Şimdi, şunu anlatmaya çalışıyorum: Zaten Komisyon bitiyor da böyle bir hakkı yok ki. O zaman, on dakika süre koyarsınız, benim içeriğime karışamazsınız.

BAŞKAN – Beşer dakika hep beraber koyduk süreyi.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hakaret edersem, bilmem ne yaparsam ancak öyle karışabilir. Şimdi, “Ben konuşmanı kesiyorum.” Siz kabul eder misiniz? CHP’li bir başkan olsa, siz konuşuyorsunuz, “Konuşmanızı kesiyorum.” dese Hüseyin Bey, ne hissedersiniz?

BAŞKAN – Süre biterse yapacak bir şey yok, Mecliste hep kesiliyor. Beş dakikalık süreler çoktan bitti.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Aykut Bey, süre bitince...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tamam, Başkan “Bunu toparlayalım.” der. “Konuşmanızı kesiyorum.” Böyle bir üslup kabul olur mu ya?

BAŞKAN – Hayır, kesiyorum değil ama sürenizin geçtiğini hep hatırlattım, hatırlatıyorum da hakikaten yani.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Konuşmamı şöyle bitiriyorum...

BAŞKAN – Buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu Darbe Komisyonunun amacı da zaten darbelere engel olmaktır. Darbelerin en önemli şeyi sosyolojik altyapısıdır. Sosyolojik altyapı bu şekilde gerginliklerle gider. Sonra o sosyolojik altyapı iktidarı sertleştirir, muhalefeti kutuplaştırır, iktidar ile muhalefet arasında hukuk, demokrasi, özgürlük tartışmaları başlar; bunun ekonomik yansımaları olur, bunun başka tür yansımaları olur ve insanlar, demokratik olarak kendini ifade edemeyen insanlar şiddetle ifade etme eğilimine geçer ve Orta Doğu’laşma süreci başlar. Türkiye’nin önündeki, bizim de konuşmamız gereken darbe riski budur. Ama işte, böyle, başkanlığı biri alır, “Seni konuşurmuyorum.”, “Senin lafını kestim.” şunu yaptım, bunu yaptım der, zaten bütün böyle giden iktidarların hepsi -yavaş yavaş inseler hiçbir şey olmaz- bir anda yıkılıverirler ve bu konuşmalar delil olur. Bugün bizim Parlamentoda da hissettiğimiz bu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, ben teşekkür ediyorum.

Sonunda Aykut Bey’in konuşmalarını dakika olarak çıkaracağım, ne kadar haklı olduğumu, kendisinin sözünü hiç kesmediğimi tutanaklarla önüne koyacağım çünkü hakikaten bu Komisyonunda, bazen söz alarak bazen söz almayarak, en fazla zamanı kullanan sizsiniz. Ha, bunu da yadırgamıyorum.

Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, biraz önce ben sorularımı sorarken MASAK’la ilgili bir konuyu gündeme getirmiştım, Sayın Başkan “Öyle bir şey olmaz, biz SPK’ya bildiririz.” dedi. Ama şimdi, MASAK’ın şüpheli işlem bildirim tiplerinden “Sermaye Piyasalarına İlişkin Tipler” başlıklı beşinci kısımdaki...

“5.1. Müşterinin, yaptığı işlemlerden kâr amacı gütmmediği, yatırımlarının riskini ve maliyetlerini umursamaz görüldüğü izlenimi vererek makul olmayan ve çoğunlukla zararlı sonuçlanan dikkat çekici emirler vermesi, bu yönde işlemler gerçekleştirmesi.

5.2. Müşterinin mali durumuyla orantısız ve dikkat çekici miktarda kredi kullanması veya kullanılan krediye müşteri ile ilişkisi olmadığı görülen üçüncü bir şahıs tarafından teminat verilmesi.

5.3. Piyasa şartlarıyla ilgili bir durum veya başka makul bir sebep olmaksızın, müşterinin aldığı menkul kıymet kredisini süresinden önce aniden kapatması.

5.4. Müşterinin, makul bir sebep olmaksızın, değişik aracı kuruluşlar nezdindeki müşteri ile ilişkisi olmadığı görülen başka kişilerin hesaplarına sürekli menkul kıymet ve/veya nakit virmanı yapması.

5.5. Müşterinin mutat faaliyetleriyle bağdaşmayacak şekilde nakit kullanarak, dikkat çekici miktarlarda menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarından satın alması.

5.6. Finansal yatırımların ve/veya getirilerinin, derhâl, müşteriyle ilişkisi olmadığı görülen üçüncü taraflara aktarılması.

5.7. Tüzel kişi müşterinin ortakları veya kurucuları hakkında Sermaye Piyasası Kurulunca işlem yasağı getirilmiş olması.

5.8. Müşteri tarafından, Sermaye Piyasası Kurulunca işlem yasağı getirilmiş kişiler hesabına hareket ediliyormuş şüphesi doğuran işlemler gerçekleştirilmesi.”

Şimdi, bakın, demokraside eğer bir ülkenin ekonomisinin sağlam olması isteniyorsa her şeyin hukuk çerçevesi içerisinde yapılması lazım. Borsa İstanbul Başkanı “Ben bunu bilmiyorum.” diyorsa ben buna inanmıyorum.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Yok, ne anlamda?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – “Bizim MASAK’la işimiz olmaz.” dediniz biraz önce.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Şöyle: Şimdi, orada... Sayın Vekilim, okuduğunuz...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bu, MASAK Kanunu’ndaki bu bölüm.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Doğru, tamam, ben de aynısını söyledim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Söylemediniz, tutanaklar burada.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Sayın Vekilim, şimdi, orada okudunuz ya, mesela “müşterinin” diyor ya, “müşteri” tabiri orada aracı kurumu ifade ediyor. O dediğiniz maddelerdeki eylemlerin tamamı, bize emir ileten aracı kurumlar tarafından MASAK’a bildiriliyor. Yani bizdeki etkisi onun... Şimdi, MASAK kapsamındaki bir işlem gerçekleşebilir, şüpheli işlem, o aracı kurum tarafından MASAK’a iletilir, bize alım veya satım emri gelir, o bizim menkul kıymetin fiyatında manipülatif bir harekete sebep olmuşsa -bu kara para veya aklama suçu kapsamında bir parayla da olabilir, normal, legal bir parayla da olabilir- biz Borsa olarak malın veya menkul kıymetin fiyatındaki manipülatif harekete odaklanıyoruz. Şüpheli işlem varsa, o maddeler de dikkat ederseniz, hep aracı kurumu hedef alıyor. Emri bize... Siz yatırımcısınız, atıyorum, Ak Yatırım Menkul Değerler, işte, bahsettik, Bizim Menkul Değerler; ona iletiyorsunuz, o şüpheli işlem bildirimini kalıplarının tamamı aracı kurum tarafından MASAK’a iletiliyor, biz platform tarafındayız.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani, şimdi, o aracı kurum zaten onlara yatkın bir adamsa, onu bildirmezse bu boşluğu kim dolduracak Sayın Başkan?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Şöyle: Bu ama hep regüle alan, bunlar hep bankacılık gibi lisanslı alan. Aracı kurumlar öyle riski almazlar, lisansını kaybeder. Çünkü sistemde, şöyle düşünürseniz, para transferi... Zaten bunlar da bankacılık sistemini kullanıyor ya, bende zaten emrin nereden geldiği, hangi aracı kurum tarafından iletildiği... Yani birçok mekanizmayla sistemin denetimi ve “check-in”i yapılacağı için aracı kurum öyle bir riski almaz. Lisansını kaybeder herhangi bir denetimde.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Pekâlâ, bu işlemin yapılıp yapılmadığı nasıl denetleniyor?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Hangi işlem?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani bu şüpheli işlem bildiriminin yapılıp yapılmadığını kim denetliyor?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Sermaye Piyasası Kurulu, MASAK, gerektiğinde BDDK; üçü de denetliyor. Hani, işlemle ilgili bildirim...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Peki, MASAK’ın çalışma yönteminde MASAK eğer ona herhangi bir yerden bir istihbarat ulaşmamışsa ya da şüpheli işlem bildirimini yoksa doğrudan işlem yapan bir kuruluş değil.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Değil ama mutlaka bildiriyor bankalar Sayın Vekilim yani ulaşıyor. Hani, şöyle: İşlemin... Şurayı açıklığa kavuşturmak lazım belki: Bir sermaye piyasası aracıyla ilgili satın almanın karşılığı olan finansal hareket şüpheli ise mutlaka inceleniyor. Ama biz finansal hareketin şüpheli olup olmadığı dışında, şüpheli bir kaynaktan gelse de yani kara para da olsa, ak para da olsa bir sermaye piyasası aracının fiyatını manipülatif etkiliyor mu, etkilemiyor mu; biz ona odaklanıyoruz. Aracı kurumlar ve bankalar o kaynak şüpheli ise MASAK’a zaten şüpheli işlem kapsamında bildiriyor. Bazen bildirilmeyenlerde de kara para aklama olayı, inceleme ve diğer yöntemlerle tespit ediliyor olabilir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – İşte onu kim yapıyor? Nasıl yapıyor?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Şöyle: Şimdi, MASAK incelemelerini, biliyorsunuz, hesap uzmanıyken ben yapıyordum. Yani Maliye Bakanlığı denetim elemanları, Hazine Müsteşarlığı denetim elemanları, gene, Sermaye Piyasası Kurulu ve BDDK’nın denetim elemanları...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkan, ben Türkiye Büyük Millet Meclisi Güvenlik ve İstihbarat Komisyonu üyesiyim. MASAK’taki arkadaşlarla da o Komisyonda sürekli görüşüyoruz. Şimdi, MASAK, kendisine bir şüpheli işlem bildirimini olmadan kendisi bir uzman görevlendirmiyor, usulünde bu yok.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Doğru.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Önemli olan, burada MASAK’a şüpheli işlem bildirimini nasıl yapıldığı, burada bir aksaklık varsa bunun nasıl giderileceği. Yani MASAK kendisine bildirildikten sonra zaten problem yok, ondan sonra devreye giriyor. Önemli olan, MASAK’a ulaşım sistemindeki tikanıklığı soruyorum.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Hayır, bizde hiç tikanıklık yok Sayın Vekilim. Yani işlemlerle ilgili, şüpheli işlem varsa şöyle: Benim bahsettiğim, orada Borsa tarafından o bildirilmiyor. Aracılık sektörü... Zaten bir alım satım işlemi var. Aracılık tarafında mutlaka o işlem bildirilir. Merkezî kayıt tarafında, mesela hisse edimi yapılmış veya menkul

kiymet edimi yapılmış, o işlem şüpheli ise bizim Merkezî Kayıt Kuruluşu tarafı gene MASAK'la entegre çalışır, gene bildirir. Zaten o datalar anlık gerektiğinde MASAK incelemelerine açılıyor. Ama orada yetki daha çok bizim...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Merkezî Kayıt Kuruluşu kim?

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Borsanın bir şirketi, Sermaye Piyasası Kurulu denetiminde. Ama şöyle, benim anlatmaya çalıştığım şu: Bizdeki yetkiler... Mesela ben manipülasyon olduğunda da tespit ettim, mesela diyelim ki FETÖ'cüler -o zaman ben kuruldaydım, anlattığım dönemde- şahıs manipülasyon yapıyor, darbe öncesi haber almış doların yükseleceğini, hissenin düşeceğini, işlem yapıyor; onu biz tespit ettik. Bizim görev alanımız Sermaye Piyasası Kuruluna bildirmekle, raporlamayı kurula yapmakla bitiyor. Sermaye piyasası suçuna dönüşmesi, Sermaye Piyasası Kurulunun kararına bağlı. Yani savcılığa veya yargı mercilerine Sermaye Piyasası Kurulu bildiriyor. MASAK'a da gene aynı, Sermaye Piyasası Kurulu ve MASAK, iki kurum koordinesinde çalışıyor. Biz operasyonu yapan tüzel kişiyiz. Bilgi zaten... Ama şuyca mesela: MASAK doğrudan bir spesifik konuyla ilgili bizden bilgi talep etmişse zaten o bilgi sağlamıyor MASAK'a.

İşlemin yapılış şekli itibarıyla bir yanlış anlaşılma oldu. O maddeler de, hani dikkatli takip edersek, hep aracı kurumu hedef alıyor. Neden? Çünkü işlem orada başladığı için orada şüpheli işlemin kavranması lazım. Bana emri daha işlem gerçekleşmeden aracı kurum iletiyor. Orada şüpheli bir kalıba uyan işlem varsa daha bende belki ticaret gerçekleşmeden MASAK'a bildirilmiş oluyor.

BAŞKAN – Evet, peki, çok teşekkür ediyoruz.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Sayın Başkanım, ben sadece bir cümle şunu ekleyebilirim...

BAŞKAN – Tabii.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Şimdi, biz ekonomik, sermaye piyasası araçlarının fiyatını etkileyecek olaylarda -Gezi tartışması bürokrat olarak burada zaten benim alanım değil- sadece şunu yapıyoruz: Mesela ekonomik, benim işlem gören hisselerimin ve sermaye piyasası araçlarının fiyatını etkileyebilecek, manipülasyonun konusu olabilecek tarihleri belirliyoruz. Bu anlamda Gezi benim için şöyle önemli: 28 Mayıs 2013, benim 100 endeksim 90.546; Gezi'nin bittiği, parkın boşaltıldığı 18 Haziran 2013'te 77.000; çok ciddi bir düşüş ifade ediyor.

BAŞKAN – 20.000 düşüş var.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Evet. Biz bunu niye... Yani 15 Temmuzdan bile daha sert. Şimdi, o tarihi sorgulamak için değil, size verdiğim raporda da dikkat ederseniz, biz önemli nitelikteki tarihleri bu manipülasyon sorgularında mutlaka koyarız. Burada ne var mesela? TCMB Merkez Bankası Başkanının atanması. Bu, yeni başkan faiz oranlarını etkileyeceği için...

BAŞKAN – Merkez Bankasına Başkan atanması...

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Tabii, aynen, Başkan atanması. Bu, hani, Gezi'ye benzer bir olay, siyasi anlamda veya politik anlamda önemli bir olay, bunu biz koyuyoruz. Öncesi ve sonrasına göre piyasa oyuncuları nasıl tepki vermiş, iç veya dış? Veya Brexit'i koymuşuz mesela buraya. Brexit'le ilgili benim bir politik kaygım olamaz, Gezi'yle ilgili de olamaz, ben ekonomik sonuçlarını sadece analiz etmek zorundayım. Gezi'de finansal ayağında uluslararası oyuncular bir operasyonu yaptılar mı? Hangi piyasa nasıl etkilendi? Girişler, çıkışlar, yapay fiyat hareketleri oldu mu? Onu yasal olarak zaten analiz edip, soruşturup, rapora bağlayıp

SPK'ya bildirmek zorundayız. Tamamında yapıyoruz bunu, hani bir olayla ilgili değil. Brexit de var, 15 Temmuz darbe girişimi var, Moody's'in not indirimi var. Şimdi, burada 2016 birinci ayında raporlama yapmış arkadaşlar, geriye doğru gittiğimizde tüm önemli, faiz hadlerini, menkul kıymetlerin değerini etkileyecek olaylarda o analizi yapıyoruz. Neden yapıyoruz? 15 Temmuz öncesinde, mesela o bahsettiğimiz, raporladığımız birkaç yatırımcı doların yükseleceği, hisse senetlerinin düşeceğine bizim vadeli piyasada işlem yapmış, çok ciddi de gelir elde etmiş. Yani önceki hafta nereden biliyordun, o sorguluyor. Tabii, bu her yatırımcıda suça dönüşür mü? Bazısı diyor ki: "O hafta, darbe öncesi hafta hisseler yükseldi, ben yeterince kâr ettiğimi düşündüm, ondan sonra çıktım." Bir kısmı SPK'nın konusuna giriyor bizim araştırmalarımızdan sonra, bir kısmı yargının konusuna giriyor ama her önemli olay mutlaka bizim denetimdeki arkadaşlarımız tarafından analiz ediliyor.

BAŞKAN – Peki, efendim, çok teşekkür ediyoruz.

Borsa İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Himmet Karadağ Bey, hoş geldiniz dedik, çok teşekkür ettik verdiğiniz bilgilerden, katkılardan dolayı.

Bu arada Türkiye Haber Kameramanları Derneğinin "Kalkışma" isimli kitabı...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O bize ulaşmamış Başkanım.

BAŞKAN – Ulaşmamış mı size? Bütün üyelerimize dağıtımını sağlamıştık, size de ulaştırılmı bir tane. Arkadaşlarımız getirdiler onu da, tarafımızdan incelensin diye. Kayıtlara geçmesi için ifade ediyorum: O gün Türkiye'nin değişik mekânlarında haber muhabirlerinin ve kameramanların 102 ayrı haberi kitaplaşmış, onu da bilgiye arz etmiş olayım.

Efendim, Başkanımıza teşekkür ettik.

BORSA İSTANBUL AŞ YÖNETİM KURULU BAŞKANI HİMMET KARADAĞ – Ben teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Toplantımızı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.54

